

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

■ KLUB

Josef Ruszelák: Pyromachie, 2001 - výstava ČC Vídeň do 5.10 2001

9 - ZÁŘÍ 2001

20. ročník

Z obsahu:

Rozhovor s Pat Zapletal

Čeští kubisté v Rakousku

Spolupráce OKD a Voes-Alpine

Stb měla i nacistické eso

A já myslel, že jste vyhráli

Ve stopách Ötziho v jeho botách

Z litomyšle zaznělo poselství hudby

Náprstkovo muzeum představuje objevy českých egyptologů

KVIZ

Sokolská jednota Vídeň XII/ XV
srdečně zve

bratry, sestry a přátele na

MORAVSKÉ HODY

k poslechu a k tanci hraje

“ LIPOVJANKA ”

13. října 2001 od 20 hod.

sál fary Gatterholz

1120 Vídeň, Schwenkgasse, roh Hohenbergstrasse

Tiskařský šotek řádil nejenom v našem prázdninovém čísle , ale i na oficiálních stránkách českého ministerstva zahraničí.

Ve článku o udělení řádu Jana Masaryka Gratias agit 2001 v osobním popisu laureátky, kterou jsme převzali ze stránek českého ministerstva zahraničí, došlo k mylné informaci. Paní Viktorie Švihlíková byla zde označena za "ukrajinskou klavíristku a cembalistku".

„Narodila jsem se sice v ukrajinském Umanu, kde byl můj český otec na pozvání tamního ruského šlechtice zakladatelem a provozovatelem hudební konzervatoře, ale rodina se v roce 1930 vrátila do Prahy, kde jsem pokračovala ve studiích, po nichž jsem doma i v zahraničí vystupovala v souladu se skutečností vždy jako česká umělkyně,“ píše nám paní Viktorie Švihlíková. „Jak se dostala informace o ukrajinské národnosti do materiálů ministerstva zahraničí nevím. Prosím proto o opravu v příštím čísle Klubu!“

Mnoho se paní profesorce Švihlíkové za naši nepozornost omlouváme a rádi opravu uveřejňujeme.

redakce

Dále se posmrtně omlouváme Haasově pejsku Dodouškovi za naše svévolné zkrácení jeho slavného a známého jména a zároveň se omlouváme autoru kapitoly o Hugo Haasovi z jeho připravované knihy rozhovorů se známými osobnostmi, panu Jindřichu Lionovi za podezření čtenářů Klubu, že by on něco takového napsal.

redakce

EINLADUNG
ZU EINEM FILM
IN TSCHECHISCHER SPRACHE
ANDĚL EXIT
NACH DER GLEICHNAMIGEN NOVELLE VON
JÁCHYM TOPOL

DARSTELLER: JAN ČECHTICKÝ, KLÁRA ISSOVÁ,
ZUZANA STIVÍNOVÁ, VOJTA PAVLÍČEK

KAMERA: MARTIN ŠTRBA

REGIE: VLADIMÍR MICHÁLEK

TSCHECHISCHE REPUBLIK 2000

(CA. 100 MIN)

ZEIT: MONTAG, 15. OKTOBER 2001, 19.00 UHR C.T.

ORT: INSTITUT FÜR SLAWISTIK, SEMINARRAUM 1
SPITALGASSE 2-4, HOF 3, 1090 WIEN, TEL. 4277-42801, 42802

EINTRITT FREI

DR. GERTRAUDE ZAND, INSTITUT FÜR SLAWISTIK
MIT UNTERSTÜTZUNG DES TSCHECHISCHEN ZENTRUMS

Vážení přátelé v České republice,

již léta máme potíže co se týká vašich příspěvků. Někteří z vás důvěřují poště natolik, že peníze prostě vsunou do obálky a pošlou. Právem nám můžete vyčítat, že jsme vám až do dnešního dne neoznámili číslo konta, kam byste mohli peníze zaslat. Založit v ČR klubové konto není věc jednoduchá a k tomu velice drahá, a proto vám nabízíme možnost zaslání ročního příspěvku **250 CZK** na : název konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 5100, účel: Klub - příspěvek

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme, nám nějakým způsobem doručili.

Účetní a redakce

Vážení přátelé na Slovensku,

důvěřujte poště a vložte svůj příspěvek **250 SKK** do obálky.

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze, které potřebujeme nám nějakým způsobem doručili.

Účetní a redakce

Vážení přátelé, vážení čtenáři,

složanky s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasiláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedeného konta. Slovenské inzerenty prosíme, aby sumu vložili do obálky.

Srdečný dík

Účetní a redakce

Vážení přátelé v Rakousku,

složanky na rok 2001 jste jistě našli v březnovém časopise.

Každé číslo stojí peníze, které musí být vydány ze společné hromádky. Věříme tedy, že každý kdo má zájem o Kulturní klub, příspěvek **250 ATS** rád zaplatí a nebo pošle i něco navíc.

Svým příspěvkem umožníte, aby Klub nejen vydával časopis, ale aby pořádal i kulturní večery (na jejich režii často nestačí ani to, co se při nich vybere na vstupném), aby vyřizoval korespondenci, zaplatil dopisovatele atd.

Děkujeme i těm, kteří nám píšou pochvalné (a pro nás povzbudivé) dopisy.

Byli bychom Vám však i vděční za dopisy, které by k obsahu Klubu byly kritičtější a pomáhaly nám orientovat se, co bychom měli dělat jinak. I když jsou naše možnosti finančně omezené, rádi bychom dobré rady přijali. Přijali bychom i kritiku toho, co píšeme a vybíráme k otisknutí. Potřebujeme ohlas, protože si neděláme iluze, že všichni naši čtenáři souhlasí s tím, co píšeme a otiskneme.

A pokud nám chcete pomoci, obracíme se na Vás opět s prosbou: upozorněte na KLUB své přátele a známé, získejte je jako další odběratele.

Výbor a redakční rada

Kursy češtiny

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlase se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

Kursy slovenštiny

Slovenština - poriada Slovenský inštitút. Začiatocníci aj pokročilí, individuálne alebo v malých skupinách, rýchlokurzy. Informácie a prihlášky na tel. 535 40 57 alebo osobne v Slovenskom inštitúte, Wiplingerstr. 24-26, 1010 Viedeň

Upozornění !!!

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte své přání na záznamník a mějte s námi asi pět až sedm dnů strpení, než se určitě ozve. Další možnost je, že nám zprávu nafaxujete, ale i zde prosíme o týdenní strpení. Máte-li možnost nám zprávu poslat e-mailem, odpovídáme během několika dnů.

Klubová email adresa: kulturklubcs@Eunet.at

Děkujeme

Výbor a redakce

Vážení čtenáři, kteří se nově přihlásili

Nemáme placenou sekretářku, a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově přihlášeným čtenářům, a doufáme že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Výbor a redakce

Pohádky na videokazetách:

Byl jednou jeden král

Pyšná princezna

Princezna ze zlatou hvězdou na čele

Hrátky s čertem

Císařův pekař

Nesmrtelná teta

Pohádky bratří Čapků:

Vodnická, Poštácká,

Tulácká

Maxipes Fík

Broučci

Rákosníček a jeho rybník

Půjčování je zdarma, záloha 100,-

ATS. Termín vypůjčení u p. Knížka v hosp. "Zur böhmischen Kuchl", tel.: 4025731.

Lázně Poděbrady a Mariánské lázně

Informace v redakci klubu

Zájemci o pobyt v lázních zašlete svoje přání faxovou e-mailovou formou nebo namluvte své přání na záznamník.

Záznamník a fax: 402032099, e-mail: kulturklubcs@Eunet.at *redakce*

Kontakt Forum Vás srdečně zve
na divadelní představení

Tři na lavičce

autora Aldo Nicolaje
hrají: Květa Fialová, Petr Nárožný,
Ladislav Trojan
13. října 2001 v 19.30 hodin
divadlo Freie Bühne Wieden
Wiedner Hauptstrasse 60 B, 1040 Wien

Kontakt Forum Vás srdečně zve
na hudební vystoupení

Pavel BOBEK
&

Lída Nopová
s kapelou Miloše Nopa
29. září 2001 v 19.30 hodin
divadelní sál Školy Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien

rezervace vstupenek: Atelier JAN 526 54 22
M. Snášelová 06991 9562810

Vlastenecká omladina

Dívka pro mé babí léto

komedie

autor: Vladimír Přibský
režie: Dana Šulová

20.10.2001 v 16,00 hodin

Škola Komenský, Sebastian Platz 3, 1030 Vídeň

KOSTENLOSE EDV- UND INTERNET-EINFÜHRUNGSKURSE IN TSCHECHISCHER SPRACHE BIETET

abzwien.women@web - Zugang zu Technologie und Bildung für Frauen in Wien
vom 1 Oktober bis 7 Dezember 2001 in der in der Bassena, Am Schöpfwerk 29/14, 1120 Wien

Das abzwien.women@web stellt die technische Ausstattung und das Know-How zur Verfügung, um in kleinen Gruppen von sechs bis neun Frauen eine erste Bekanntschaft mit den neuen Technologien zu machen bzw. EDV- und Internetwissen zu vertiefen. Für die Dauer des Kurses bieten wir Kinderbetreuung an.

Bitte den Bedarf einer Kinderbetreuung bei der Anmeldung bekannt geben.

INTERNET A JAK S NÍM ZACHÁZET? BEZPLATNÝ PC KURZ!

Chcete se seznámit s počítačem, EDV a internetem? Chcete prohloubit své vědomosti?

Ženám se nyní naskytá příležitost v malých skupinkách (6 až 9 osob) získat tyto vědomosti v kurzech pro začátečníky v českém jazyku.

ABZ Wien nabízí bezplatné kurzy od 25 října do 3. prosince 2001. I maminky s dětmi mají možnost tento kurz absolvovat, musí jen uvést při přihlašování, že potřebují pohlídat děti po dobu trvání kurzu. Kurstermine:

25. Oktober   09.00 - 12.00 Uhr   EDV Einführung

29. Oktober	09.00 - 13.00 Uhr	Internet Surfen
13. November	13.30 - 16.30 Uhr	EDV Einführung
26. November	14.00 - 18.00 Uhr	Internet Surfen
03. Dezember	17.00 - 20.00 Uhr	Internet E-mail

Anmeldung / přihláška: T: 0650/66 70 302

Di/Do: 10.00-14.00

Mi: 15.00-18.00

Das abzwien.women@web Team freut sich auf viele Besucherinnen!

Podrobnější informace ke smlouvě o sociálnímu zabezpečení a k zdravotnímu pojištění -

Sbírka mezinárodních smluv číslo 55/ částka 21 ze dne 2. 7. 2001

podá: Česká správa sociálního zabezpečení, 225 08 Praha 5, Křížová 25, v oblasti zdravotního pojištění Ministerstvo zdravotnictví - odbor rozvoje zdravotních pojišťoven, 128 01 Praha 2, Palackého náměstí 4, v oblasti peněžitých dávek v nezaměstnanosti Ministerstvo práce a sociálních věcí - Správa služeb nezaměstnanosti, 128 01 Praha 2, Palackého náměstí 4,

Bundesgesetzblatt, 95. Abkommen zwischen der Republik Österreich und der Tschechischen Republik über soziale Sicherheit, Ausgegeben am 22. Mai 2001, Teil:III

podá: Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger, 1031 Wien, Kundmannngasse 21) v oblasti nemocenského, úrazového a důchodového pojištění, a v oblasti peněžitých dávek v nezaměstnanosti (Arbeitsmarktservice Niederösterreich, Landesgeschäftsstelle, 1013 Wien, Hohenstaufengasse 2).

Úplné znění smlouvy (česky) možno vyžádat na Konzulárním oddělení velvyslanectví České republiky

1140 Vídeň, Penzingerstrasse 11-13 Tel: +43-1-8942125, Fax: +43-1-8941200 vienna@embassy.mzv.cz

Přímé autobusové spojení Vídeň - lázně Luhačovice

Jedny z nejkouzelnějších lázní v České republice jsou bezesporu moravské Luhačovice v údolí říčky Štávnice, lemované hustě zalesněnými výšinami Bílých Karpat. Tak jak se vžil heslo " Na srdce jsou Poděbrady" mohlo by zde platit "Na plíce jsou Luhačovice". Ale nejen na plíce. I na trávicí ústrojí a nemoci pohybového aparátu a krevního oběhu přinášejí zdejší pobyty postiženým uzdravení nebo alespoň s pomocí nejmodernějších léčebných postupů a přístrojů znatelné ulehčení. Na prvním místě jsou ovšem od zjištění chemického složení místní vody v roce 1669 onemocnění dýchacího ústrojí, hlasové poruchy, chrapot a bronchiální astma, léčené s pomocí místních minerálních pramenů (pitím, kloktáním, inhalací a koupelemi).

Kouzelná příroda, krásně udržovaný prostorný lázeňský park, mírné podnebí, příležitost ke sportování (tenis, plavání, jízda na kolech i minigolf) a kulturní vyžití (divadelní představení zájezdových skupin z Prahy, Brna a Bratislavy, kolonádní koncerty, biograf a organizované zájezdy po krásném Moravském slovácku i taneční večery pod širým nebem) přispívají ke spokojenosti hostů. Na rozdíl od rakouských lázní, kde převládá názor, že pacienti potřebují hlavně klid a spánek, jsou luhačovičtí zdravotníci toho názoru, že po množství zdravotních úkonů potřebují pacienti ve volném čase kromě oddechu i aktivní kulturní, sportovní a společenské vyžití. Proto si tu na nudu nemohu stěžovat.

Není divu, že z loňských 23.580 hostů tvoří zahraniční návštěvníci plných 13,4 procenta. Přijíždějí zejména ze sousedního Rakouska, ze vzdálenějšího Německa a zejména ze zámořského Izraele, kde je známost lázní dílem místních vystěhovalců před nacisty i komunisty. Ale můžete zde potkat i pacienty až z USA a Kanady, kterým se zamlouvá vybavenost a úroveň špičkových, hotelových a terapeutických zařízení. Jejich očím pak lahodí slohově svérázný typický místní stavební sloh slovenského architekta Dušana Jurkoviče. Zvyšující se počet rakouských zájemců o zdravotní i rekreační pobyty přiměl akciovou společnost Lázně Luhačovice zavést od 1. ledna 2002 pravidelná každodenní obousměrná autobusová spojení mezi Vídní a Luhačovicemi a při objednávkách do 31. listopadu na příští rok k poskytnutí desetiprocentní slevy na všechny typy pobytů. *jl*

World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance

DURBAN 31.8. - 7.9.2001

Vom 31. August bis 7. September 2001 fand in Südafrika die Weltkonferenz gegen Rassismus, Diskriminierung, Fremdenfeindlichkeit und Intoleranz statt. Die Themen spannen einen Bogen von Sklaverei und Kolonialismus über ethnische Konflikte, Diskriminierung aufgrund von Geschlecht oder Religion, bis zur Situation der indigenen Völker, der Flüchtlinge und Rassismus im Internet. Die Weltkonferenz will einen Meilenstein zur Ausmerzung jeder Art von Rassismus setzen.

Výňatky, (týkající se pouze menšin a migrantů), z předneseného referátu :

“Bilanz über die Situation in Österreich” Abg. z NR Maga. Terezija STOISITS - Vorsitzende des Menschenrechtsausschusses.

Volksgruppen

Eine österreichische Besonderheit besteht darin, daß bestimmte Minderheiten bestimmte Rechte zugesprochen werden, anderen jedoch nicht. Die Anerkennung dieser Minderheiten - offiziell Volksgruppen genannt - behält die Regierung vor.

Die österreichischen Volksgruppen, sind zwar mit Ausnahme der Roma in die Gesellschaft integriert, dennoch - und auch wenn sich in den letzten Jahren einiges für sie verbessert hat - finden auch hier immer noch Diskriminierungen statt.

Die Sprachenrechte (Amtssprache, Schule, Kindergärten etc.) sind an das traditionelle Siedlungsgebiet gekoppelt. Dieses entspricht jedoch keineswegs mehr der Realität. So lebt beispielsweise die Hälfte der burgenländischen Kroaten nicht mehr im ursprünglichen Siedlungsgebiet Burgenland, sondern in Wien. Das bedeutet, daß diese kein Recht auf zweisprachige Schulen oder Kindergärten haben. Minderheitenrechte können also nur in den ursprünglichen Gebieten - das sind in der Regel wirtschaftlich benachteiligte Grenzgebiete - in Anspruch genommen werden. Für jene, die in den Städten Wien, Klagenfurt oder Graz leben, gelten die Bestimmungen nicht.

Das ist eine stark traditionell ausgerichtete Politik, die die Entwicklungen der letzten Jahren völlig außer Acht läßt.

Im zweisprachigen Gebiet in Kärnten hat LH Haider heuer zwei Wochen nach Schulschluß überfallsartig die Schließung von drei Volksschulen angeordnet und damit nicht nur die verfassungsmäßig gewährleisteten Rechte der Kärntner Slowenen mißachtet, sondern auch die gesamte Öffentlichkeit brüskiert.

Der polnischen Minderheit wird vom Bundeskanzleramt die Anerkennung als “Volksgruppe” verweigert. Diese Verweigerung hat für die polnische Minderheit zur Folge, dass sie keinerlei Rechte des Volksgruppengesetzes geltend machen kann. Ihr bleibt der Anspruch auf Volksgruppenförderung ebenso verwehrt, wie die Möglichkeit, einen Volksgruppenbeirat zu beschicken, der die Bundesregierung in für die polnische Minderheit relevanten Angelegenheiten beraten könnte. Weiters sind die Polen von den Bestimmungen des Volksgruppengesetzes über Sprachenrechte ausgeschlossen.

Dennoch hat sich für die österreichischen Volksgruppen auch vieles positives getan. Ein zentraler Indikator dafür, ist der Verfassungsgerichtshof, der seine jahrzehntelange zurückhaltende Rechtssprechungspraxis aufgab und für sich selbst eine zunehmend gestaltende und politische Rolle in Anspruch nahm. Dieses Selbstverständnis behielt der Verfassungsgerichtshof auch im Bereich der

Minderheitenrechte konsequent bei. So wurde heuer vorläufig die 25%-Klausel des Volksgruppengesetzes für den Zugang zum Minderheitenschutz für verfassungswidrig erklärt, weil Minderheitenrechte unzulässig eingeschränkt werden. Deshalb hat der VfGH aus Anlaß eines bei ihm anhängigen Beschwerdeverfahrens beschlossen, diese 25%-Klausel genauer zu prüfen.

Sollte der VfGH endgültig bei seiner vorläufigen Beurteilung bleiben, würde das einer kleinen Revolution im Minderheitenrecht Österreichs gleichkommen. Wenn diese Klausel fällt, hätte das Auswirkungen auf das Anwendungsgebiet der Amtssprachenregelungen für Kroaten und Slowenen, möglicherweise für die anderen anerkannten Volksgruppen. Darüber hinaus könnte dann auch die Zahl jener Gemeinden erweitert werden, in denen die topographischen Aufschriften zweisprachig zu halten sind. Die Entscheidung kommt noch in diesem Jahr.

MigrantInnen

“Armut macht fremd, und wenn die Armut ethnisch ist, so verstärkt das wiederum die Fremdheit der ImmigrantInnen” (Bauböck/Volf, Wege zu Integration, 2001).

Der Staat muß deshalb Rahmenbedingungen schaffen, die möglichst wenig Anlaß zu rassistischen und fremdenfeindlichen Verhalten geben können. Dazu gehört die Integration in die Lebensbereiche Arbeit, Wohnen, Bildung etc. Die österreichische Regierung versteht gemeinhin unter Integration nicht die politische, soziale oder rechtliche Integration, sondern die Anpassung an die jeweilige Wertestruktur bzw. an eine fiktive “österreichische Kultur”. Und wenn die Anpassung an diese Kultur gefordert wird, so ist eigentlich eine Angleichung an die österreichische Mittelschicht gemeint. Es ist jedoch zynisch Integration von jenen zu verlangen, die in vielen Bereichen von Rechts wegen davon ausgeschlossen sind.

Fremdenfeindlichkeit und Rassismus äußert sich also nicht nur in verbalen Beleidigungen und psychischer Gewalt, sondern ebenso in rechtlicher Diskriminierung, sozialen Aufstiegsbarrieren und dem Fehlen von rechtlicher Handhabe sich gegen diese Diskriminierungen zu wehren.

Österreich ist eines der Länder in der EU, das die restriktivsten Aufenthalts-, Asyl und Ausländerbeschäftigungsgesetze hat.

In Österreich gilt das Prinzip: nicht jeder, der hier arbeitet, darf auch hier leben und umgekehrt: nicht jeder der hier leben darf, darf automatisch arbeiten. So stellen zwei unterschiedliche Gesetze - auf der einen Seite das Fremdenengesetz und auf der anderen das Ausländerbeschäftigungsgesetz - das große Dilemma der Integrationspolitik dar. Das Fremdenengesetz entscheidet darüber, ob jemand physisch anwesend sein darf und das Ausländerbeschäftigungsgesetz ob dieser Jemand auch arbeiten darf. Denn eine Niederlassungsbewilligung bedeutet nicht automatisch auch das Recht, in Österreich arbeiten zu dürfen.

Der Zugang zu legaler unselbständiger Erwerbstätigkeit ist in Österreich für Drittstaatsangehörige äußerst restriktiv geregelt. Im Gegensatz zu EWR-Bürger ist ihr Zugang zum Arbeitsmarkt lt. Ausländerbeschäftigungsgesetz einem Quotensystem unterworfen.

Zweitens unterliegen Drittstaatsangehörige einem abgestuften System von beschäftigungsrechtlichen Titeln (Beschäftigungsbewilligung, Arbeitserlaubnis, Befreiungsschein), das eine zusätzliche Hürde für den Einstieg am Arbeitsmarkt darstellt: denn erst nach fünf Jahren Beschäftigung darf der/die ausländische Arbeitnehmer/innen frei nach eigener Wahl einen Arbeitgeber suchen. Im ersten Jahr ist er sogar ausschließlich an seine ersten Arbeitgeber/innen gebunden und hat keine Erlaubnis, zu wechseln. Das macht Arbeitnehmer/innen extrem ausbeutbar.

Die zeitlichen Befristungen selbst der höchsten Stufe der Arbeitsmarktintegration, die dazu führen können, daß man bei Verlust des Befreiungsscheines den legalen Zugang zum Arbeitsmarkt verliert, sind einzigartig in Europa.

Positiv zu bemerken ist die Errichtung eines Menschenrechtsausschusses im Nationalrat und eines Menschenrechtsbeirates im Innenministerium

Návštěva Erhardta Buska 25. června v Trnavě

Ing. Mojmir Kovář předseda Komise pro příhraniční regiony a Evropskou integraci Českého spolku na Slovensku.

Několik poznámek z besedy s Erhardtem Buskem (OVP), současným zplnomocněncem rakouské vlády pro rozšíření EU na téma EU - idea a skutečnost, která za účasti primátora Bošnaka a rakouské velvyslankyně paní Mancnerové proběhla 25.června v Trnavě :

V historické části své prezentace se pan Busek přihlásil ke společným kořenům. Po roce 1954 byli Rakušané těmi šťastnějšími a měli by si být vědomi povinnosti vůči těm méně šťastnějším sousedům.

V hodnocení současnosti ocenil pan Busek prosazení se Slovenska do prvé skupiny kandidátských zemí, zmínil se i o značných problémech, které existují v naplňování tří základních kodaňských kritérií. V části *acquis* jsou to zejména předpisy SR, týkající se životního prostředí, kde např. náklady na produkty dosud nejsou zatíženy externalitami, jak je tomu běžně v Rakousku a ostatních zemích EU. Na vrub Rakouska připsal pasivitu při zlepšování dopravních problémů s ČR a SR, na vrub samotné EU zase nechuť k samostatnému rozhodování, co dává pak prostor daleko rozhodnějším USA. EU nepostupuje preventivně, proto nejdříve přijde krize a pak řešení (Bosna-Solana, Jugoslavijspolečná jednotka, Makedonie-Leotard) ilustroval svůj názor. Pak se vrátil ku společné Evropě jako ideji. Její tvůrci Schumann, De Gasperi, Adenauer byli křesťané a v propojení ekonomické společnosti s občanskou společností spatřovali záruku prosperity, stability a míru. Nezabývejme se rozdílnostmi (jazyk, dějinný

průběh), ale tím společným, tím, co nás v minulosti spojovalo, např. stejné osnovy evropských universit, co umožnilo, na rozdíl od dnešní atomizace, vysokou mobilitu profesorů. Bylo by dobré, kdyby se toto postupně překonávalo, což je i záměrem např. programů Sokrates, Erasmus. Pan Busek zdůraznil velkou zodpovědnost křesťanů v tomto procesu.

V následující debatě byly zajímavé otázky šance vstupu Slovenska, zachování identity hodnot a taky názor na výsledky výzkumu veřejného mínění v Rakousku, provedeného agenturou IMAS, kde mají nejvyšší kredit občané Itálie, Švýcarska, Německa, Řecka a nejnižší Slováci s 9% (Čechy s 10% nevyjímaje). Pokud jde o zachování identity, zkušenosti 8 milionového Rakouska hovoří o pravém opaku, nejen, že se zintenzivnily jeho vztahy s 80 milionovým Německem, ale zejména ze všemi ostatními státy EU a to na principu rovnosti.

Na této zajímavé besedě bylo kupodivu málo hovořeno o participaci občanů, která je vůbec nejdůležitějším předpokladem např. při čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Z hlediska zájmů slovenských Čechů byla závažná poněkud kontroverzní poznámka pana primátora Bošnaka, která zazněla na úvod besedy, který řekl-cituji: "naším nejbližším partnerem je Rakousko". Pokud by tomu bylo tak, potom vyhlášení premiérů z 28. 5. tr. u příležitosti otvírání hraničního přechodu v Brodském o tom, že do roka a do dne nazná podstatné změny Česko-Slovenská příhraniční spolupráce v oblasti kultury, školství a medií by bylo vážně ohroženo. Zde je na místě vrátit se ku vzájemným výzkumům popularity občanů a porovnat je. V ČR jsou s převahou na prvním místě Slováci a ve SR zase Češi.

Občanská iniciativa slovenských Čechů a jejich přátel z Trnavy a okolí "Za prosperitu trnavského kraje", sdružená zejména v Klubu přátel jižní Moravy se zajímá o oživení vzájemných kontaktů okolo 265 km moravsko-slovenské hranice jako základního předpokladu a důležitého opatření své nejvyšší priority společného vstupu SR spolu s ČR do Evropské unie v prvé vlně. Dialog s rakouskými představiteli na téma rozšíření je významný i z hlediska záměrů a cílů slovenských Čechů, žijících nejen v příhraničních regionech Slovenska.

Tryptychem svých besed s vysokými představiteli politického a společenského života ze středoevropského regionu (slovenský vyjednávač v EU, sídelní biskup a rakouský exvicepremier) přispěl seniorský klub Katolické jednoty v Trnavě k informovanosti některých občanů univerzitního města a okolí o nejdůležitějším období svých dosavadních dějin - předvstupní fázi na cestě do EU, na cestě, která mimo konzervování současného stavu nemá alternativu.

poznámka redakce: zkráceno

Čeští kubisté v Rakousku

Významnou uměleckou událostí letošního léta se stalo otevření unikátní výstavy českého kubismu v salcburském muzeu moderního umění Rupertinum.

Zahájení, které probíhalo za veliké pozornosti laické i odborné veřejnosti, vykonal předseda Poslanecké sněmovny Václav Klaus a ředitel Národní galerie Milan Knížák. Přítomni byli ministr kultury České republiky Pavel Dostál, český velvyslanec v Rakousku Jiří Gruša a významní představitelé místní samosprávy a kulturní obce obou zemí.

Pořadatelům výstavy se podařilo shromáždit více než stovku olejomalb, koláží, akvarelů i plastik. Všechna tato díla přibližují tvorbu nejvýznamnějších českých kubistů v období mezi lety 1912 a 1916.

Expozice bude otevřena do 20. října a zájemci tu mohou zhlédnout díla Vincence Beneše, Josefa Čapka, Emila Filly, Otto Gutfreunda, Otakara Kubína, Bohumila Kubišty, Otakara Nejedlého, Antonína Procházky a Václava Špály.

Výstava se koná ve spolupráci s pražskou Národní galerií. (mk)

Karel Čapek: Dášenka čili život štěněte

[...] A jednou řekl Foxovi jeho kamarád čert, takový čertík mrňavý, rarášek, díblík, štěně od čerta: "Ty, Foxi, já bych se chtěl jen na moment podívat, jak to v ráji vypadá. Vem mne tam s sebou!" "To nejde," řekl Fox, "oni tě tam nepustí." "Tak víš co", řekl čert, "vem mě do tlamičky a prones mne dovnitř. Do huby se ti nikdo dívat nebude."

Fox si dal z dobroty srdce říci, vzal toho čerta do tlamičky a proklouzl s ním do ráje; a aby to na něm nebylo vidět, vrtěl vesele ocáskem. Ale Stvořiteli, to se rozumí, není nic utajeno. "Děti, děti," řekl, mně se zdá, že tu má někdo čerta v těle."

"Já ne, já ne, křičeli všichni andělé, jen Fox nic neřekl, aby mu čert z huby nevyletěl. Vyhrkl jen "ha!" a honem zase zavřel hubu. [...]

Spielberg-Kvarteto s pianistkou Šárkou Královou a kontrabasistou Alfonsem Jelínkem ve Vídni

Na pozvání Evropské kulturní společnosti koncertovalo Spielberg-Kvarteto s pianistkou Šárkou Královou a kontrabasistou Alfonsem Jelínkem, všichni z Brna, v rámci "Schubertiady" na zámku Atzenbrugg.

Vysokou úroveň jejich hudebních podání ve všech částech Schubertova "Forellenquintetta" ocenilo publikum dlouhotrvajícím potleskem. Hosté z Brna vytvořili tak na Schubertovském zámku nezapomenutelnou atmosféru a jejich výkonem potvrdili skutečnost, že i velikán Franz Schubert má české kořeny.

Obsazení:

Vladimír Kovář - violína

Miloslav Vávra - viola

Libor Kučera - violončelo

Alfons Jelinek - kontrabas

Šárka Králova - klavír

Spielberg-Kvarteto s hosty

Drob.

Ukázka překladů z češtiny do němčiny

Čeština na Vídeňské univerzitě nemá pouze úctyhodnou tradici (225 let), ale i perspektivní budoucnost. Jak překládají mladé Rakušanky a Rakušané v Evropském roce jazyků vyhlášeném Evropskou unií?

Každá generace má své překladatelky a překladatele, a jako loni v tuto dobu Vám nabízíme tři nové varianty překladu - tentokrát je originál od Karla Čapka, možná se rozpomenete na roztomile ilustrovanou Dášenku čili život štěněte.

Minule jsme Vám prezentovali překlady dvou rakouských studentek, tentokrát jsou to práce třech studujících na Vídeňské univerzitě, zase z Ústavu slavistiky, překladatelských cvičení Čeština III (teorii vyučuje prof. J. Vintr, praktická cvičení H. Sodeyfi).

Posuďte sami, třeba Vás jeden z překladů zaujme.

Übersetzung: Sarah Bilek, Wien:

Karel Čapek: Daschenka oder das Leben eines jungen Hundes

Und einmal sagte zu Fox sein Freund Teufel, so ein winziges Teufelchen, ein Teufelchen, ein Kobold, ein Teufelswelp:

"Du, Fox, ich möchte nur für einen Moment schauen, wie es im Paradies aussieht. Nimm mich mit hinein!"

"Das geht nicht," sagte Fox, "sie lassen dich dort nicht hinein."

"Also weißt du was," sagte der Teufel, "nimm mich in das Maul und schmuggle mich hinein. In den Mund wird dir keiner gucken."

Fox ließ sich aus Gutmütigkeit überreden, nahm den Teufel ins Maul und schlüpfte mit ihm in das Paradies hinein; und damit man ihm nichts anmerkte, wedelte er lustig mit dem Schwänzchen.

Aber dem Schöpfer, das ist wohl klar, bleibt nichts verborgen. "Kinder, Kinder," sagte er, "Mir scheint, daß hier jemand den Teufel im Leibe hat."

"Ich nicht, ich nicht," schrien alle Engeln, nur Fox sagte nichts, damit ihm der Teufel nicht aus dem Maul herausfalle. Er stieß nur ein "Wau" hervor und machte schnell wieder das Maul zu.

Co dělá Vlastenecká omladina v létě?

Nacvičuje přece příští divadlo! To není žádný vtip, je tomu opravdu tak. Ale pěkně popořádku.

Ti, kteří nás znají a pravidelně navštěvují naše představení, vědí patrně také, že se v našem divadelním spolku udály určité změny. Takovou nejzávažnější novotou je asi nová předsedkyně a tou jsem se stala já. Náš čestný předseda Jožka Boček leží již delší dobu vážně nemocen v nemocnici a já se snažím vést spolek dál ve smyslu našich českých předků a přitom jej přizpůsobit dnešní době a jejím požadavkům. Rozmýšlela jsem se dlouho, jestli tuhle funkci mohu vzít či ne. Vím, že v menšině ubývá mladých lidí, ochotných se zapojit do menšinové práce - každý má přece tolik jiných povinností, zábav a možností. Kromě toho se dnes scházení v nějakém spolku, "schůzování" a pěstování vlasteneckých myšlenek už jaksi "nenosí".

V roce 1968 jsem se tak jako mnoho jiných ocitla v Rakousku, pro mě do té doby neznámé zemi. Náhoda mě přivedla na představení Vlastenecké omladiny a to mě tak okouzlo, že jsem projevila přání také hrát a byla jsem všele přijata. Většina z těch tehdejších omladinářů již nežije, ale mně s nimi bylo tak dobře, že jsem i tuto svoji novou funkci brala s myšlenkou na ně, abych pokračovala v tom, co oni vytvořili.

Ale nejenom vzpomínky ve mně vzbuzují radost z práce ve Vlastenecké omladině, jsou to i omladináři, kteří jsou ve spolku třeba teprve krátkou dobu a rádi se scházejí a obnovují starou tradici. Mám radost, že dnes máme ve spolku zdravé jádro mladých lidí, kteří v sobě chovají nadšení i potřebnou obětavost. Nejenom, že jsme se sešli na výjimečné srpnové schůzi a opravdu již zkoušíme příští představení, ale i nedávno v červenci jsme u Martiny grilovali na zahradě a společně trávili nádherný večer. Všichni se moc těšíme na Helenčino dětatko, na našeho nejmladšího člena. Také nová členka Olga se aktivně zapojila do spolku a vypomáhá všude tam, kde je zapotřebí. Její přítel Georg, ačkoliv neumí česky (ale učí se!) je také členem k nezaplacení, neboť nám dělá nádherné fotografie. Jiřina, která je ve spolku již delší dobu, podle potřeby buď hraje, napovídá nebo šije kostýmy. Místopředseda Lubiš i jednatelka Alena jsou opravdu mou pravou rukou a těšíme se na Petra, až se chopí finančních záležitostí spolku. Anička s Otou ztělesňují starou omladinářskou gardu a zvláště Anička nám to občas pěkně od plic vytmaví. Všichni ostatní jsou obětaví herci, jak je znáte z jeviště. Mirek teď musí trochu povolit, tak se příští režie ujala ochotně a bez váhání Dana. Pevně věřím, že divadelník Zdeněk, až bude v důchodu, také ukáže, kolik talentů v sobě skrývá.

Mirek pozvedl naše představení na vysokou úroveň a my se budeme opravdu snažit v ničem nepolevít. Navazují kontakty do Prahy, abychom získali odbornou pomoc a spolupráci a také přátelství s kroměřížskými Sokoly snad bude pokračovat.

Nacvičujeme komedii "Dívka, pro mé babí léto", která se bude tentokrát hrát už 20. října. Je to vtipná veselohra a můžete se v ní od srdce nasmát jednomu rádoby svůdci a jeho nesnáším.

Věřím, že zase přijdete, naši milí diváci, v tak hojném počtu jako minule a strávíte spolu s námi zábavné odpoledne. A kdyby se někdo z vás k nám chtěl přidat, bude stejně všele vítán, tak jako kdysi i já.

Jako novopečená předsedkyně jsem si myslela, že by bylo načase změnit naše heslo - zdálo se mi zastaralé -, které Jožka Boček připomenul na konci každé schůze. Když jsem si ale chtěla osvěžit v paměti minulost spolku a přečetla si brožurku Oty Mužíka k 110. výročí Vlastenecké omladiny z roku 1995, pocítila jsem nesmírnou úctu k těm našim vídeňským předkům, pro které slova vlast a česká řeč měla sílu jako domov a maminka. Proto se ho držíme i nadále:

Kdos českého původu, lni ku svému národu!

Anna Vaňurová

Übersetzung: Stanislav Mucina, Wien

Karel Čapek:

Daschenka oder Das Leben eines jungen Hundes

Und einmal sagte zu Fox sein Freund, der Teufel, so ein winziges Teufelchen, ein Teufelein, ein Kobold, ein Teufelsjunge: "Du, Fox!, ich würde gern nur für einen kurzen Moment reinschauen, wie es im Paradies aussieht. Nimm mich dorthin mit!" "Das geht nicht," sagte Fox, "sie lassen dich nicht rein." "Dann weißt du was", sagte der Teufel, "nimm mich in dein Maul und trag mich hinein. Niemand wird dir ins Maul schauen." Aus seiner Gutmütigkeit heraus ließ sich Fox überreden, nahm den Teufel ins Maul und schmuggelte ihn ins Paradies; und damit man es ihm nicht ansehen konnte, wedelte er fröhlich mit dem Schwanz. Aber vor dem Schöpfer bleibt klarerweise nichts verborgen. "Kinder, Kinder", sagte er, "mir scheint, daß hier jemand einen Teufel im Leibe hat." "Ich nicht, ich nicht", schrien alle Engel, nur Fox sagte nichts, damit der Teufel nicht aus seinem Maul herausflog. Er stieß nur ein "Wuff" aus und machte wieder schnell sein Maul zu.

Übersetzung: Pavel Škrabánek, Wien

Karel Čapek:

Daschenka oder Ein Welpenleben

... Und einmal sagte zu Fox dessen Freund der Teufel, so ein winziges Teufelchen, ein Kobold, ein kleines Satanlein, ein Teufelsjunges: "Du, Fox, ich würd# gern für einen Augenblick schauen, wie es im Paradies so ist. Nimm mich doch mit dorthin!" "Das geht nicht," sagte Fox, sie lassen dich dort nicht hinein." Weißt Du was", sagte der Teufel, "nimm mich in dein Maul und trag mich bis nach drinnen. Ins Maul wird dir niemand reinschauen." Fox ließ sich aus Herzensgüte überreden, nahm den Teufel ins Maul und schummelte sich mit ihm ins Paradies; und damit es an ihm nicht zu erkennen war, wackelte er fröhlich mit dem Schwanz. Aber dem Schöpfer, das versteht sich, bleibt nichts verborgen. "Kinder, Kinder," sprach er, "mir scheint, daß hier jemand den Teufel im Leibe hat." "Ich nicht, ich nicht" schrieen alle Engel, nur Fox, der blieb stumm, damit ihm der Teufel nicht aus dem Maul herausfiel. Er brachte nur ein kurzes "Wuff" heraus und schloß schnell wieder sein Maul.

S pohybem jde všechno lépe...

tvrdí a také odborně dokládá Pat Zapletal, známá fitness-trenérka, novinářka, autorka knih, a to nejen v pořadu "Willkommen Österreich". Tuto linii také osobně potvrdila při našem prázdninovém rozhovoru, neboť krátce před tímto termínem utrpěla bolestivý úraz. Předmětem našeho povídání však nebyly úrazy, ale mnohem příjemnější a zajímavější témata. Kdo ví, třeba i Vy po přečtení celého rozhovoru provedete revizi svých pohybových aktivit a zatoužíte být "Fit mit Pat".

Vaše jméno a osobnost se staly populárními v souvislosti s celonárodní rakouskou akcí - zdravě žít. Vedle péče o správnou výživu, patří k tomuto programu také zájem o zdravý pohyb, do jehož tajů pomáháte národu se vnořit. Kromě obrazovky ORF - pořad "Willkommen Österreich" - však působíte i jinde.

P. Zapletal: Děláním aerobik, karate, tanec v I. okrese ve Fitness-Studio Beer's. Mimo to jsem žurnalistka, píšu, např. sloupky do Kronen Zeitung, příští rok budu psát pro Kleine Zeitung. Dále pracuji s ÖGB. Na podzim mě čeká velké turné na téma "Gesund und Fit in Job". Dokončila jsem také stejnojmennou knížku, vyjde v nakladatelství Ueberreuter. Totéž nakladatelství připravilo na konec srpna další moji knihu - "So werden Frauen stark".

Nedávno jsem Vás při "projíždění" televizních stanic zahlédla i na jednom německém kanálu.

P. Zapletal: Někdy jsem i v Německu, ale tam nemám nic tak fix, jako zde v Rakousku.

Vykonávat funkci trenérky představuje nejen umět cvičit, ale mít znalosti z oboru fyziologie, biologie atd. Co jste studovala?

P. Zapletal: Se cvičením jsem začala velmi brzo. Když mi byly tři roky dělala jsem sportovní gymnastiku. To bylo v Československu, v Olomouci. Do Rakouska jsme přišli kolem roku osmdesát, od šestnácti let jsem si cvičením vydělávala svoje kapesné, protože doma bylo málo peněz a já jsem žádné peníze jako Taschengeld nemohla dostat. Ve škole jsem vedla hodiny tělocviku s dívkami, líbilo se to, pak jsem vedla Seniorengymnastik. Potom jsem složila první zkoušky na trenérku u TSA / Turn und Sportanstalt der Pädagogischen Akademie /, začala cvičit a už jsem toho

nemohla nechat. Po gymnáziu jsem se zapsala ke studiu na Universitě ve Vídni, a to obory psychologie a Kommunikationswissenschaften.

Vlna tzv. Fitnesscenter přešla do Evropy z Ameriky. Předpokládám, že jste získávala zkušenosti právě tam.

P. Zapletal: Když mně bylo dvacet jedna let, vydala jsem se s našetřenými penězi do Los Angeles. Tam je totiž kolébka fitness a tehdy nejvýznamnější cvičitelkou byla Karen Voight, nazývána Queen of aerobic. následnice Jane Fonda. Ke Karen Voight se sjížděli trenéři z celého světa - Japonska, Německa, Holandska, Anglie, Itálie, Francie, Karen Voight byla můj idol, chtěla jsem být jako ona, stát jednou na pódiu a pro všechny trenéry cvičit. To se mi skutečně podařilo, v letech 1998 - 1999 jsem pro ni pracovala. Bylo to pro mě současně velké uznání, protože když někdo v Los Angeles může takto působit, nemůže být špatný. A to jsem si chtěla dokázat. V Los Angeles jsem pracovala jako couch pro Hollywood Stars.

K psychologii jste se už nevrátila?

P. Zapletal: Psychologii jsem nedostudovala, udělala jsem jen tzv. I. Abschnitt, dělala jsem Psychotherapeutische Propädeutikum. Psychoterapie chápe tělo, duch a duši jako jeden celek. To mě velmi zajímá. Myslím si, že platí, že ve zdravém těle je zdravý duch. Nevylučuji ovšem, že i v nemocném těle je zdravý duch, ale je to mnohem těžší. Ideální je právě rovnováha. Např. Asiáti mají učení Chi - metoda o proudu životní energie, který se nesmí blokovat. Je vystavěno na cvičení, meditaci a dechových cvičeních. Když někdo cvičí a "uvědomuje" si své tělo, je také automaticky zdravý.

Nejsou právě tyto metody - meditace,

quasi rituální cvičení dnes především módní záležitostí? Oslovují opravdu i Západoevropana? Nepůsobí na něj "násilně" už tím, že jsou spojeny s diametrálně odlišnou kulturou?

P. Zapletal: Nemyslím si to, naopak se domnívám, že převzetí těchto metod se pro nás jeví jako nezbytné. Jako příklad uvedu Japonsko. Asijský národ, který pracuje vždy na sto padesát procent, čili žije v neustálém stresu. Ta tradice trvá tisíciletí. Během té doby se Japonci naučili metody, které vedou k uvolnění napětí. Lakonicky řečeno, přišli na to, že když jsou napnuti, musí se také "vypnout". Prostřednictvím právě těchto meditací se dokáží uvolnit. Naše společnost dnes dospěla také k bodu, kdy se vyžaduje neustálá připravenost k výkonu, tedy stresová situace. Abychom tyto stavy ve zdraví zvládali, je nutno se naučit uvolnit se. Pokud se jedná o normální vypětí, což bylo běžné v dřívějších dobách, zvládne organismus sám následné uvolnění. Dlouhotrvající stres však musí být vědomě kompenzován, jinak dochází k závažným onemocněním. To se právě musíme naučit od asijských kultur.

Na co klade americký Fitness důraz? Co převládá?

P. Zapletal: Pro každého něco. Fitness má tři oblasti. Je to Herzkreislauftraining, Krafttraining a Dehnung. Při cvičení jsou spojeny všechny tyto oblasti. Trenink pro srdce a krevní oběh posiluje srdce a spaluje přebytečné kalorie. Při tréninku silovém se posiluje svalstvo, to je velmi důležité, neboť svaly chrání naše kosti. Když např. běháme a máme špatně vyvinuté svalstvo, po dvou třech kilometrech jsme vyřízeni. To je také chyba všech, kteří bez jakékoliv předešlé přípravy začnou běhat. Vydrží to velmi krátce. Takže nejprve je důležité začít s cviky pro posílení srdce a krevního oběhu, poté navazují cviky

na posílení svalstva. Třetí okruh cvičení je neméně důležitý. Je třeba si uvědomit, že po čtyřicetce se drasticky zmenšuje pružnost svalstva, což znamená zvýšené nebezpečí úrazu. Dehning- cvičení jsou nutná provádět i po sportovním výkonu, neboť svalstvo je staženo, je silné, proto se musí opět prodloužit. Jedině tak se opět správně prokrví a bude elastické.

Když přijde člověk, který nespotoval, co mu jako fitness trenérka doporučíte?

P. Zapletal: Tříkrát týdně by měl cvičit jednu hodinu. Další program je závislý jednak od stáří kandidáta, dále od toho, zda-li má nadváhu atd. Je to tedy velmi individuální. Pokud se jedná o jedince, který je zdravý, s normální váhou, možná by u mě začal s dvaceti minutami na Ergometerfahrad. Potom bych s ním začala pomalu dělat silový trénink s přihlédnutím ke stavu jeho muskulatury. Předtím bych samozřejmě provedla test srdce a krevního oběhu. Podle toho by byl sestaven program. Pravděpodobně by to bylo dvakrát až třikrát do týdne, půl hodiny cvičení pro posílení srdce a krevního oběhu, půl hodiny silové cviky a deset minut stretsching.

Najde zaměstnaný člověk na taková cvičení čas?

P. Zapletal: Ano. Zájemci pravidelně cvičení provádějí, jinak by to nemělo smysl.

V bývalém Československu existoval pořad v rozhlase, kdy v pět hodin ráno cvičitel či cvičitelka vybízeli posluchače, aby rychle vyskočili z postele a s radostí si podle pokynů zacvičili při hudbě několik cviků. Po mnoha letech jsem se dočetla, že takový způsob probírání se je naprosto nesprávný, proti přírodě. Žádné zvířátko, pokud není v nebezpečí života, po probuzení rázně nevyskočí, naopak se pomaloučku protahuje. Také člověk by měl před tím, než opustí lůžko nejprve rozhýbat všechny prsty, pohyby uvolnit krční obratle atd. Jaký je Váš názor?

P. Zapletal: Myslím si, že bychom to měli dělat jako ta kočička. Jde právě o cviky protažení /Dehning/, a tedy přípravu krevního oběhu a srdce na situaci, kdy ze stavu klidu přejde tělo do stavu pohybu. Je to stejná situace jako

u mě před tréninkem. Nejdříve se musím rozehrát, tedy připravit tělo na trénink, jinak hrozí nebezpečí úrazu. Svalstvo musí být dobře prokrveno, při spánku je krev v orgánech, nikoliv ve svalech, které jsou tvrdé a zuhlé. To vše trvá minimálně deset minut, teprve potom se může začít s normálním cvičením.

V USA se běhá, počínaje prezidentem přes známé osoby ze světa politiky, obchodu, kultury a "obyčejnými" lidmi konče. Jak se běhá ve Vídni? Běháte také?

P. Zapletal: Ve Vídni se běhá, ne jako v Americe, ale mnohem více, než např. před třemi lety. Sama běhám, ale jsem proti běhání. To je jednostranné. Jenom běhat je zatížení pro končetiny, a to není správné a zdravé. Jsem pro mnohostrannost, nejen ve sportu.

Věnujete se i rehabilitačním cvičením?

P. Zapletal: Ano, pracovala jsem s postiženými dětmi. Když jsem dělala psychoterapeutické propedeutikum, musela jsem dělat praktikum v sociální oblasti. Tehdy jsem si vybrala tuto práci. Dělal jsem ji rok a půl, bylo to zajímavé a moc se mi to líbilo. Právě teď provádím takové rehabilitační cvičení sama se sebou, spadla jsem a mám Bandscheibenvorfall /výhřez meziobratlové ploténky/, velmi mi cvičení pomáhá.

Kolik hodin denně trénujete? Máte vždy náladu na pohyb? Nepřepadne Vás někdy lenóra?

P. Zapletal: Normálně cvičím tři hodiny denně. Nyní kvůli zranění nesmím. Samozřejmě že mívám také stavy, kdy se mi nechce nic dělat, ale to jen někdy, když jsem velmi unavená. Cvičení je moje povolání, musím být příklad, takže musím cvičit, i když se mi třeba ne tolik chce. Je to stejné, jako u každého zaměstnaného člověka.

Zmínila jste se, že jste v Československu dělala sportovní gymnastiku. Věnovala jste se i jiným sportům?

P. Zapletal: Vedle plavání to bylo bruslení, trochu krasobruslení a také balet.

Vaše jméno jazykově upoutává, je to

jakýsi hybrid, neboť spojuje dvě různé formy - slovanská podoba přijetí a anglická podoba jména. "Podepsal" se na zkrácení Vašeho jména pobyt v Americe?

P. Zapletal: Moje původní jméno je Petra. Pat mi říkali už ve škole. Ve třídě jsme totiž byly tři Petry, bylo nutno nás rozlišit. Vlastně tomu pomohl můj mladší bratr, který chodil do stejné školy. Říkal mi Peto, spolužáci to neuměli vyslovit, říkali mi tedy Pety a z toho pak "vzniklo" Pat.

Znáte nějaké cvičitele Fitnesscenter v České republice?

P. Zapletal: Ne. Mám kontakt jenom s tetou, která byla mojí první trenérkou ve sportovní gymnastice. Začala jsem již v mateřské škole, za Olomouc jsem závodila, byla jsem dvakrát vicemistryní. Moc se mně to líbilo. Po příchodu do Rakouska nebyly prostředky, abych ihned dále pokračovala. Navíc jsem měla nehodu, následovala operace kolena a půl roku koleno v sádře. Potom to trvalo zase rok a půl než se koleno rozhýbalo. Musím se přiznat, že jsem doma cvičila i s tou sádrkou, ale tehdy jsme měli jiné problémy, a to naučit se německy, škola, existenční problémy.

Ovládáte němčinu, angličtinu. Čtete i v češtině? Znáte české písně?

P. Zapletal: Mluvím ještě italsky, učila jsem se francouzsky. V češtině čtu pohádky. Samozřejmě, že znám české lidové písně, dokonce hodně.

Iste nejen úspěšná trenérka, ale také autorka řady knížek.

P. Zapletal: První knížka se jmenuje "Fit mit Pat". V srpnu vyjde kniha "So werden Frauen stark". S Kronen Zeitung jsem připravila před rokem CD-Rom "Fit mit Pat am PC". Nyní jsem dokončila knížku "Gesund und Fit im Job". Je to první díl jakési trilogie, na kterou jsem podepsala smlouvu. Další díl se bude jmenovat "Fit ab 50", poslední díl ponese titul "Fit mit Kindern" Na to se obzvláště těším.

Pracující lidé by měli podle Vašeho názoru sportovat. Pro Vás je ale tato činnost povolání. Co dělá jinak Pat Zapletal?

P. Zapletal: Když nespotojuji, vandruji, chodím pěšky. Je to sice také druh

sportu, ale to vandrování je více pro duši. Ráda chodím do kina, divadla. S oblibou poslouchám hudbu, moderní. Velmi ráda čtu, denně minimálně dvě hodiny. Přečetla jsem vše od Milana Kundery, momentálně čtu Lilly Brett. Nedívám se na televizi.

Znáte nějaké české sportovce?

P. Zapletal: Osobně ne, ale mohu jmenovat třeba Dominika Haška, Martinu Navrátilovou, Ivana Lendla. Sama jsem potkala v Los Angeles jednu cvičitelku ze Slovenska, ta se tam nakonec provdala. Vždy, když jsem v cizině, jsem ráda, potkám-li někoho z Čech nebo ze Slovenska. Když se mě ptají, zda-li jsem Rakusanka, odpovídám, že jsem Češka.

Jak byste prožila den, kdybyste nemusela vést žádný seminář, nemusela cvičit.

P. Zapletal: Kdybych byla v Los Angeles, šla bych na pláž, tam bych trochu sportovala. Pak bych si objednala nějakou rybu, zeleninu. Odpoledne bych šla nakupovat, večer do kina. Ve Vídni bych šla hodinu běhat, pak bych šla asi na kosmetiku, ke kadeřníkovi. Patrně bych něco podnikla s přáteli.

Vaše pracovní plány pro nejbližší dobu?

P. Zapletal: Dokončení již zmíněné trilogie, pokračování v pořadu Willkommen Österreich. Na podzim mě čekají semináře pro ÖGB. Chtěla bych vést semináře v různých firmách. Víte, že také zpívám? Nazpívala jsem songy ke cvičení /Reach your goal/.

Zmiňujete se o tom, že by každý pracující člověk měl začínat den během cvičením. "Nevyruší" to duševně pracujícího člověka v jeho tvořivé práci, pro kterou je typický stav "Sitzfleisch"? Nerozptýlí právě pohyb jeho soustředěnost na problematiku?

P. Zapletal: Myslím, že nikoliv. Pohyb, cvičení zvýší výkon až o třicet procent, neboť tzv. křížový pohyb - levá noha, pravá ruka stimuluje levou a pravou polovinu mozku. Když má tedy někdo velký problém, který nemůže vyřešit v pracovně, kanceláři, měl by na půl hodiny tyto prostory opustit a jít na procházku. Samozřejmě nic nesmí s sebou nést, ale právě provádět tyto pohyby.

Jak bude vypadat, či již vypadá, dům Vašich snů?

P. Zapletal: Dům mých snů by byl v Los Angeles, s velikou zahradou, s pohledem na moře. Tam bych žila tři

čtyři měsíce, zbytek roku v Rakousku, ve Vídni. Zde by mně stačil byt.

Dovolená Vašich snů?

P. Zapletal: Opět v Los Angeles.

Vaše tajné přání?

P. Zapletal: Chtěla bych mít dvě děti, holčičku a chlapce, už mám pro ně jména. Před tím se samozřejmě provdám, protože si myslím, že i dnes v moderní době má instituce manželství velký smysl jak pro partnery, tak především pro děti.

Jak budete s dětmi mluvit?

P. Zapletal: Tak pomíchaně, trochu česky, trochu německy a anglicky. Nevím ale, jestli je to dobré tři jazyky najednou. Budou-li děti normálně inteligentní, pak by neměly mít problémy.

Jaká je Vaše filosofie života?

P. Zapletal: Říkám si, že cesta je cíl, ke kterému jdu krok za krokem. Mé kroky jsou malé a pomalu stoupám nahoru. Když někdo dělá příliš velké kroky, tedy cíl je vzdálený, nedosáhne ho.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Landovský i v pětadesáti nespoutaným živlem

Český herec Pavel Landovský dnes slaví pětadesáté narozeniny. Naposled jej mohli diváci vidět v Michálkově filmu *Anděl Exit*, letos o prázdninách točil s Václavem Vorlíčkem hranou verzi večerníčku o Machovi a Šebestové. V roce 1965 se Landovský stal členem Činoherního klubu v Praze. Mezi jeho nejnámější role patřil Hejtmán v Gogolově *Revizorovi* nebo Václav Václav z *Podivného odpoledne dr. Zvonka Burkeho od Ladislava Smočka*. Největší popularitu mu přinesl film, zejména titulní role ve filmu *Utrpení mladého Boháčka*. Po podpisu Charty 77 byl donucen k exilu a odešel v roce 1978 do Rakouska, kde se stal členem vídeňského Burgtheatru. Domů se vrátil po listopadu 1989.

Slávu barokní Čechie zhlédlo již téměř 100.000 návštěvníků

Výstavu *Sláva barokní Čechie* navštívilo podle pořadatelů již téměř 100.000 návštěvníků. Dlouhodobý projekt připomínající kulturu a život v době baroka, skládající se ze čtyř expozic umístěných ve Valdštejnské jízdárně, v Obrazárně Pražského hradu, v Jiřském klášteře a v Paláci Kinských na Staroměstském náměstí, končí 28. října.

Například expozice v paláci Kinských "Život a smrt v baroku" se věnuje barokní společnosti, životnímu stylu či kultuře aristokracie 17. a 18. století. Část expozice mapuje hmotnou a duchovní kulturu pobělohorských českých měst. Závěrečná kapitola, nazvaná *Exil*, představuje život nekatolické komunity v Čechách a v exilu. V prostorách románských a gotických sklepů pod palácem Kinských je instalována klenotnice s ukázkami barokního zlatnictví, sklářství, numismatiky a keramiky.

Jednotlivé vstupné do každé z expozic stojí 90 korun.

Seifertův rodný dům ozdobí deska

V den stých narozenin básníka Jaroslava Seiferta v neděli 23. září bude v 15 hodin na jeho rodném domě v Bořivojově ulici číslo 104 v Praze na Žižkově odhalena pamětní deska. Jejím autorem je akademický sochař Stanislav Hanzík. Slavnostní akt zahájí řadu akcí spojených s jubileem nositele Nobelovy ceny, které budou pokračovat v 19.30 v divadelním sále Arcotel Teatrino v Bořivojově ulici 53 zahajovacím koncertem 5. ročníku festivalu *Nekonvenční žižkovský podzim*.

Spisovatel Hašek na koni? Na Žižkově je možné vše

Literární vědci pochybují, že by si Jaroslav Hašek liboval v koňském sedle. Nový pomník jej ovšem představí v této pozici. Zvláštní nápad pochází z hlavy sochaře Karla Nepraše, který pojal Haška jako knížete českého humoru. "A kníže má být na trůnu či na koni," myslí si sedmdesátiletý umělec. Ve zvláštním zpracování pomníku vidí ještě jeden smysl: "Přimo na kopci nad náměstím sedí na koni Jan Žižka, Hašek je podle mě druhý český vojevůdce," vysvětluje Nepraš. Třímetrová bronzová socha by měla stát do konce příštího roku na žižkovském Prokopově náměstí. Pouhých sto metrů od míst, kde se spisovatel pustil do románu *Osudy dobrého vojáka Švejka* za světové války. Jaroslav Hašek se vrátil před Vánoce roku 1920 po pěti letech z Ruska a zabydlel se v žižkovské Jeronýmově ulici u svého přítele, spisovatele a bohéma Franty Sauera. Hned v únoru následujícího roku tu začal psát svého Švejka. "Ta kniha byla přeložena nejméně do padesáti sedmi jazyků, a to už je pro pomník důvod," myslí si spisovatelův vnuk Richard Hašek. "Zvlášť, když je na Žižkově například socha Churchilla, který v té čtvrti nikdy nebyl," dodává. Nesouhlasí s argumentem, že už jeho dědeček jeden pomník má, a to v Lipnici nad Sázavou, kde Švejkovy válečné osudy dokončil. "Ta socha je strašná," zlobí se Hašek. Zato žižkovský pomník bude vtipně znázorňovat spisovatelovu povahu. V dutém podstavci je dostatečný prostor pro sud, z něhož se bude při slavnostních příležitostech čepovat pivo. Členové Společnosti pro postavení pomníku Jaroslava Haška se pokoušejí prosadit sochu už tři roky. Prokopovo náměstí je ale stále prázdné - Společnost nemá potřebné dva miliony korun. Radnice třetí městské části by spisovatelův pomník přivítala a s Neprašovým modelem je spokojena. "Ale velmi drahé odlít ze své kasy zaplatit nemůžeme, Společnost si musí sehnat sponzory," vysvětluje vedoucí odboru kultury Jaroslav Brabec. A proto je možné, že se spletitá historie Haškova pražského pomníku nadále povleče. Již před osmnácti lety byl totiž položen první základní kámen na Olšanském náměstí. Minulý režim dal však nakonec přednost soše zakladatele KSČ Bohumila Šmerala. A roku 1993 byl tento základní kámen, na kterém občas stával symbolický půllitr, demontován.

Peníze se vždy najdou, říká Dvořák

Několikátýdenní čekání divadelníků provázené spekulacemi o favoritech a zákulisním lobbování je u konce. Ministr kultury Pavel Dostál již oznámil jméno příštího ředitele Národního divadla - stane se jím architekt a scénograf Daniel Dvořák, který nyní stojí v čele Státní opery Praha. Ten si s sebou přivede na první domácí scénu rovněž nové umělecké šéfy baletu, činohry a opery: tanečnicka a choreografa Petra Zusku, režiséra Michala Dočekala a režiséra Jiřího Nekvasila.

budoucí ředitel Národního divadla
architekt Daniel Dvořák

František Gellner trochu jinak

Muzeum Boženy Němcové a Textilní muzeum v České Skalici připravilo výstavu z pozůstalosti básníka Františka Gellnera.

Expozice nesla název *Taky mne vábila panenka* a měla za cíl představit známého básníka v jeho širší umělecké činnosti. Byly zde zastoupeny například jeho kreslířské a malířské práce spolu s ukázkami z literární činnosti. Návštěvník mohl shlédnout množství autoportrétů i sbírku Gellnerových osobních věcí.

Výstava představila Františka Gellnera z mnoha úhlů - objevil se zde jako protiklerikál, karikaturista francouzských reálií, ilustrátor, jako přítel Marie Majerové, ale zároveň i jako voják nebo malíř.

(mk)

Návštěvníkům Rockfestu učaroval Nedvěd

Návštěvníky československého festivalu Rockfest v Yorkville u Chicaga oslnil svým vystoupením František Nedvěd se skupinou Druhé podání. Nečekané hvězdy zaujaly především

František Nedvěd

mladé lidi, kteří se dožadovali několika přídavků ze zpěvákovy repertoáru. Svě vystoupení má za sebou také kapela Buty a slovenský Elán.

Druhý ročník festivalu Rockfest, který má spojit Čechy a Slováky žijící v USA, probíhal v městečku Yorkville u Chicaga. Kromě výše zmíněných skupin vystoupily kapely Arakain, Kabát, Petera Nagye & Indiga. Elán je nyní ve Spojených státech na koncertním turné.

V městečku Yorkville, které leží na rovinách státu Illinois asi 100 kilometrů od Chicaga, se nachází přírodní areál s kempinkem, restaurací a dalšími službami. Je to krajské rekreační středisko chicagských Poláků, které si pořadatelé pronajali. Loni se zde zabydlelo asi 1500 krajanů, z nichž někteří vážili cestu až ze vzdálené Floridy nebo Toronta. Na malém pódiu, umístěném u fotbalového hlediště, se 26. a 27. srpna roku 2000 tísnily kapely Olympic, Pražský výběr, Vladimír Mišík s Etc, Kamil Střihavka nebo Vlasta Redl a jeho skupina.

V Chicagu žijí desetitisíce krajanů, kteří patrně i letos byli nejpočetněji zastoupenou skupinou fanoušků. Rockfest pořádají čechoameričané a podnikatelé Jerry Beran a Vladimír Lenert, kteří chtějí povzbudit tuzemské skupiny ke koncertování za oceánem. Ostatně od prvního ročníku Rockfestu se mnohé změnilo.

Kapely začaly jezdit za oceán častěji. Například Olympic letos podnikl severoamerické turné a do Ameriky se chystá také skupina Lucie.

Otáčivé hlediště v Českém Krumlově

Tradici otáčivého hlediště v Českém Krumlově si přeje zachovat nové občanské sdružení s názvem Naše točna. Sdružení, které bylo zaregistrováno na začátku srpna, si také klade za cíl získat jasné stanovisko Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) k další existenci hlediště. Novinářům to oznámil člen řídicího výboru sdružení a zástupce jihočeského hejtmána Karel Vachta (ČSSD).

Ministerstvo kultury a památkáři se shodují na tom, že točna musí být ze zahrady krumlovského zámku odstraněna po roce 2002, kdy vyprší stavební povolení. Její zachování by podle nich mohlo vést k vyškrtnutí Českého Krumlova ze seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Podle Vachty však tato organizace zatím neposkytla žádný písemný doklad o tom, že požaduje zrušení hlediště. "Chceme na točnu do konce sezóny přivést komisaře UNESCO, abychom mohli ukázat, jak hlediště funguje," uvedl.

Podle řídicího výboru, jehož členy jsou i zástupkyně českobudějovického primátora Vlasta Bohdalová (ČSSD) a právník Vladimír Papež, je provoz hlediště v symbióze s turistickým ruchem ve městě. "Budeme se snažit, aby točna mohla fungovat i po roce 2002," uvedla Bohdalová. Ideální by podle ní bylo, aby fungovala do konce své životnosti, tedy asi 20 let, případně do doby vystavění nového otáčivého hlediště. Dodala, že nejhorší by bylo, kdyby ministerstvo kultury rozhodlo o zrušení točny, ale scházely by peníze na její odstranění. "Potom by se točna stala opravdovým strašákem, tak jak ji dnes někteří prezentují," dodala.

Sdružení hodlá také pořádat podpisové akce na podporu točny. Jedná i se subjekty z celé republiky, které přislíbily podporu. Z hlediska památkářů provoz točny poškozují zahradu i přílehlý letohrádek. Z hlediska mezinárodního ohrožuje zápis Českého Krumlova v seznamu UNESCO. Začátkem 90. let, kdy se tak stalo, totiž nebyla uvedena v podkladové dokumentaci.

Zemřel režisér Balady pro banditu

Troufám si říci, že slavná divadelní Balada pro banditu by navzdory věhlasu Divadla Na provázku nikdy nezažila úspěch takového rozsahu, nebýt filmového režiséra Vladimíra Síse. S citem, jemuž jsme si zvykli říkat kongenialita, natočil film, který před třemi lety znovu ožil v obnovené premiéře a ještě po dvaceti letech dokázal svůj mladistvý šarm. Tento víkend přišla smutná zpráva - jeho tvůrce ve věku šestasedmdesáti let zemřel. "Jsem rád, že můžu vnukům ukázat, že jsem opravdu dělal muzikál. A děkuji, že se kopie zachovala v tak dobrém stavu," říkal tehdy o Baladě V. Sís a zavzpomínal na její natáčení: "Natočili jsme to za 17 dnů, a překonali tak jedenadvacetidenní Fričovy rekordy. Co se také dalo jiného dělat než točit, když tam nebyla hospoda ani dabling - ráno na mě herci klepali, abychom už začali pracovat. To snad žádný režisér nezažije. Bylo to něco, co se nedá opakovat, atmosférou, nasazením. Měli jsme štěstí ve všem - i řeka tehdy poprvé rozkvetla, na Barrandově bylo zbrusu nové zařízení na playback... Připadalo mi to nápadité, a ani dnes bych své postupy neměnil," tvrdil tehdy režisér a čas mu dává znovu a znovu za pravdu. Vladimír Sís se narodil v Brně, ale jeho mládí je spjato se Zlínem. Nejprve pracoval u Bati a po vystudování umělecko-průmyslové školy nastoupil do zlínského trikového ateliéru. Po válce pak jeho cesta vedla zpátky do Brna - založil tu divadlo Směr a začal natáčet zejména folkloristické dokumenty. V roce 1953 odjel s kameramanem Jaroslavem Vanišem do Tibetu, kde natočili celovečerní dokument Cesta vede do Tibetu, který byl oceněn čestným uznáním na MFF v Benátkách. Po několika dalších cestopisných dokumentech zakotvil na Barrandově u hrané tvorby, ale nijak výrazně neuspěl, a nakonec se našel ve filmech střihových. S jeho jménem tak budou dál žít i jiná velká jména: Vlasta Burian, Jaroslav Marvan, Martin Frič, E. F. Burian, Hugo Haas, Ema Destinnová, Jaroslav Ježek i Louis Armstrong - na ty všechny režisér vzpomínal ve filmech jako Král komiků, Blues pro EFB, Sólo pro Jaroslava Marvana... Věnoval se i adaptacím divadelních a hudebních děl - vedle Balady to byla například Poslední leč, Smočkův Piknik, semaforická představení Jonáš a Melicharová a Jonáš II., Dvořákova symfonie Z nového světa. A vzpomeňme na něj i u dobrého jídla - je autorem slavné čínské kuchařky Počítání nudliček v jarní polévce.

Věra Mišková

Přednáška slavného Čecha

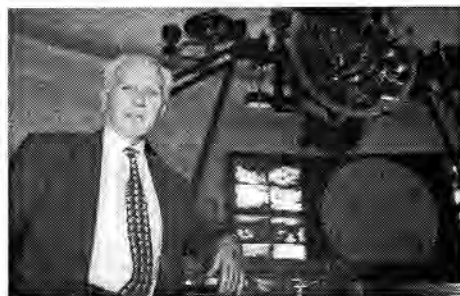
Zástupci České astronomické společnosti předali diplom čestného členství.

Obdržel ho světově proslulý americký astronom českého původu Zdeněk Sekanina, který v současné době pracuje v Laboratoři pro tryskový pohon v kalifornské Pasadeně.

Sekanina emigroval z Československa v roce 1968 a při svojí nedávné návštěvě Prahy odhalil pražanům nový pohled na Kreutzovu rodinu planet, jejichž počet přesahuje sto tisíc.

Jeho přednáška se konala v Planetáriu ve Stromovce a Sekanina ji nazval Třista komet v jedné dráze, není vtíp od Dědy Mráze.

Zdeněk Sekanina patří k nejslavnějším Čechům v oboru astrofyziky.

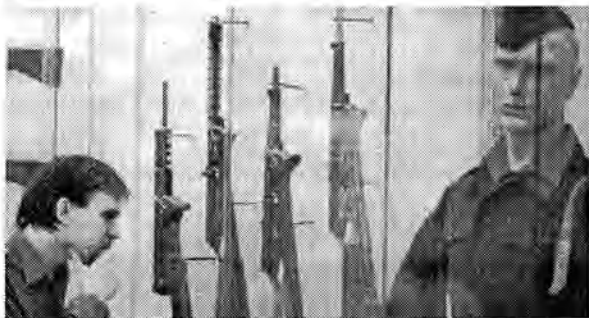

astronom Zdeněk Sekanina

(mk)

Výstava zbraní

V Armádním muzeu na pražském Žižkově proběhla zajímavá výstava pistolí a samopalů, jejíž snahou bylo přiblížit tradici výroby zbraní v první republice.

Výstava zbraní v Armádním muzeu na Žižkově

Tyto zbraně byly ve své době v ý z n a m n ý m pojmem, vycházeli jak z vlastních, tak již existujících konstrukčních systémů a vyznačovali se vynikajícím výrobním zpracováním. Předválečný zbrojní průmysl v Československu dosáhl světového věhlasu především díky původním konstrukcím tanků z ČKD, škodoväckých děl nebo lehkých a těžkých kulometů. Jeho nabídka byla flexibilní a dokázal se dobře přizpůsobit požadavkům trhu v různých zemích.

Na rozdíl od ostatních výrobců, kteří nabízeli zastaralé konstrukce, přicházeli Češi s novými projekty. Výstava představila zájemcům například skutečnou legendu tehdejších zbraní - lehký kulomet vzor 26 od konstruktéra Václava Holka, jehož varianty se objevily ve výzbroji mnoha armád světa.

Na výstavě bylo možno shlédnout množství služebních, ale i civilních pistolí, které byly vyráběny obvykle v limitovaných sériích určených pouze pro domácí trh (například Praga model 21).

Vývoj některých významnějších typů zbraní byl na výstavě představen v několika exemplářích prototypů nebo různých výrobních sérií.

(mk)

Karel Roden v americkém thrilleru

Filmový projekt režiséra Johna Herzfelda nese název 15 minut (15 minutes). Titul obsahuje vypůjčený fragment věty Andyho Warhola: "V budoucnosti se každý na 15 minut proslaví."

Obsahem snímku je téma schopnosti masmédií vytvářet z obyčejných tváří hvězdy a z běžných událostí kauzy. Do Ameriky jako země netušených možností přijíždějí dva recidivisté z východního bloku: Čech Emil Slovák (Karel Roden) a Rus Oleg Razgul (Oleg Taktarov). Karel Roden představuje vraždícího fanatika, který nemilosrdně likviduje nepohodlné kumpány i svědky a Rus Oleg zaznamenává jeho činy na video. Právě kazeta s tímto filmem má oba proslavit alespoň na oněch 15 minut a zajistit jim místo mezi mediálními hvězdami.

Postavu detektiva Fleminga ztvárnil slavný Robert de Niro, který má v celém filmu daleko méně prostoru než Rodenova postava.

Film může být diváky vnímán v první řadě jako běžné akční krimi, které nepřekračuje hranice lepšího průměru. Přítomnost Karla Rodena z něj však dělá pro českého diváka událost české filmové sezony.

(mk)

Robert De Niro jako detektiv Fleming a Karel Roden jako Čech Slovák

Keltové pohledem současných výtvarníků

Na Vyšehradě byla do nedávných dnů otevřena výstava, kterou pořádalo občanské sdružení Lugh. Toto sdružení je zároveň obhájcem, ochráncem i nositelem keltského odkazu.

Patronací výstavy převzali velvyslanec Irska v České republice Michael Collins a velvyslanec České republiky v Irsku Petr Kolář.

V prostorách Galerie Vyšehrad, v sále Gorlice v kasematech barokního opevnění u Cihlové brány a v exteriérech v blízkosti těchto dvou výstavních míst byly vystaveny plastiky, instalována rozměrná plátna i menší umělecká díla.

Olbram Zoubek

Keltská sekera, cement, výška 2 metry

V interiérech zazněla v průběhu výstavy reprodukováná hudba keltské inspirace od skladatele Martina Němce.

Všech čtyřiatřicet vystavujících výtvarníků se vyjádřilo k dané tematice svým způsobem, u některých jako je například Olbram Zoubek, keltská tematika přímo prostoupila jeho výtvarný projekt. Ale i ostatní autoři jako Aleš Krejčí, Karel Prásk, Allan Kenny nebo Iva Vodrážková prokázaly úzké sepětí se starými mýty. Volnější pojetí dané tematiky bylo patrné u olejů a soch Josefa Pospíšila, Vladimíra Pechara a několika dalších umělců.

Pozornost zájemců vzbudil katalog výstavy s fotografiemi všech vystavovaných děl. Jako doplněk byly zařazeny texty odborné i poetické, které se vztahovaly k tématu. Jejich autory byli klimatolog Jiří Svoboda, profesor Jan Bouzek, archeolog Václav Cílek, lékař Milan Macek, spisovatel Zdeněk Knápek a spisovatelka a historička Anna Bauerová.

(mk)

Televizní seriál o Baťovi

Režisér a scénárista Matej Mináč připravuje životopisný televizní seriál o zlínském podnikateli Tomáši Baťovi.

Celý projekt, který by měl mít tři díly, je zatím ve stadiu zrodu, scénář by měl být hotov do začátku příštího roku a teprve potom by režisér oslovil i případné herce. V českém tisku se již objevily spekulace o účasti Dagmar Havlové a Lukáše Vaculíka. Samotné natáčení by se mělo realizovat v roce 2003. (mk)

Světový turnaj v kartách, testech a kvízech

Na Žofíně a v Tyršově domě v Praze bylo pro návštěvníky Her sedmi a jedné noci připraveno více než sedmdesát her.

Do Prahy se sjeli mistři z Evropy, Asie a Ameriky, aby si v průběhu paté mezinárodní Olympiády duševních sportů vyzkoušeli známé hry jako šachy a dámu, exotické hry z Asie nebo Afriky a také některé zapomenuté hry staré několik tisíciletí.

Každý den mohli zájemci měřit své duševní schopnosti v turnajích deskových a karetých her, inteligenčních soutěžích a paměťových kvízech.

V mnoha hrách patří Češi mezi světové mistry. Například matematik Vladimír Daněk hraje starou čínskou hru go již 25 let a stal se z něj mnohonásobný mistr republiky a mistr Evropy.

První Olympiáda duševních sportů se konala v Londýně a došlo zde k největšímu setkání hráčů deskových her na světě. (mk)

Kapesní rozumy

Malá kapesní encyklopedie pro děti Rozum do kapsy vyšla poprvé v roce 1964 v ediční řadě Oko. V roce 1974 vyšel Rozum do kapsy podruhé a stal se tehdy možná jediným oficiálním zdrojem, v němž čtenáři našli jinde již nezveřejňovaná jména jako Ján Kadár, Elmar Klos nebo Alfréd Radok.

V přepracovaných reedicích překonal Rozum do kapsy rok 2000 a v současné době se objevil jako CD-ROM. (mk)

Heinz Cibulka vystavoval v Brně

Pod názvem Ze sousedovy zahrady končí v Místodržitelském paláci v Brně výstava rakouského fotografa Heinze Cibulky.

Heinz Cibulka se narodil ve Vídni, ale jeho rodiče pocházeli z horního Slezska a Slovenska. Jeho kořeny jsou ale i v Maďarsku, na Moravě a v Polsku.

Soubor vystavovaných fotografií pořídil autor během července 1994, kdy s celou rodinou absolvoval cestu z Nové Bystřice kolem jihočeských rybníků a podél Vltavy do Prahy.

Heinz Cibulka se již na počátku sedmdesátých let rozešel s hlavním proudem umělecké fotografie. Snímky zpracované automaticky začal řadit pouze do cyklů, nejčastěji po čtyřech.

Záznam fotografování cesty za současné výstavy však netvořila pouze čtveřice barevných fotografií, ale v několika vrstvách se prostupující i doplňující obrazové dokumenty s deníkovými zápisky autora. Ty jsou zaměřeny především na okolní krajinu, ale zároveň přináší i různé postřehy o životním stylu Jihočechů. (mk)

Zemřel Andrej Stankovič

Po těžké nemoci zemřel v Praze 12. července někdejší disident, básník a filmový kritik Andrej Stankovič.

Stankovič byl dlouholetým spolupracovníkem Lidových novin a v roce 1999 se stal jejich stálým redaktorem. Byl výraznou osobností české a slovenské kulturní scény, podílel se na tvorbě samizdatových periodik. Vystupoval proti komunistickému režimu a proslulé jsou jeho nekompromisní analýzy v oblasti literatury a filmu.

Při posledním rozloučení v pražském chrámu sv. Salvátora zahráli Stankovičovi přátelé z disentu - členové skupiny Plastic People of The Universe a evangelický farář Svato-
pluk Karásek. Mezi přítom-

Na pohřbu básníka Andreje Stankoviče se s ním rozloučili zahraniční jeho přátelé ze skupiny Plastic People Of The Universe

nými byli kromě rodiny i Eugen Brikcius, Zbyněk Hejda, Josef Mlejnek, Rudolf Batěk a další. Prezidenta republiky zastupoval jeho mluvčí Ladislav Špaček a přítomni byli i senátoři Petr Pithart a Jan Ruml. (mk)

Obraz Toyen byl vydražen za dva miliony

Na aukci v pražském Rudolfinu skončil souboj o malbu na plátně malířky Toyen závěrečnou částkou 2,1 milion korun. Vyvolávací cena byla 1,2 milionu korun.

Většina dražených děl pocházela na této aukci od žijících umělců a měla poměrně vysoké vyvolávací ceny (olej Labutí jezero od Jiřího Načeradského byl prodán za 350 000 korun). To bylo příčinou toho, že se neprodaly špičkové práce od Františka Tichého nebo Antonína Chitussiho. (mk)

Zemřel skladatel Jindřich Brabec

Vě věku 68 let zemřel v Praze hudební skladatel Jindřich Brabec. Uplatnil se také jako sbormistr, kritik a publicista.

Brabec se narodil 25. května 1933 v Praze a po absolvování Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy působil několik let jako pedagog na fakultách v Kroměříži a v Praze. V letech 1965 - 1971 a pak znovu od roku 1990 byl dramaturgem Československého rozhlasu v Praze.

Jindřich Brabec byl známý především svojí skladatelskou tvorbou, kromě populárních skladeb (Malovaný džbánku v podání Heleny Vondráčkové) složil hudbu k několika muzikálům (Nejkrásnější válka, Manon a Zvonokosy). Proslavil se ale především jako autor hudby k Modlitbě pro Martu. Tato píseň, kterou zpívala Marta Kubišová, se stala v roce 1968 jedním ze symbolů odporu proti okupaci Československa.

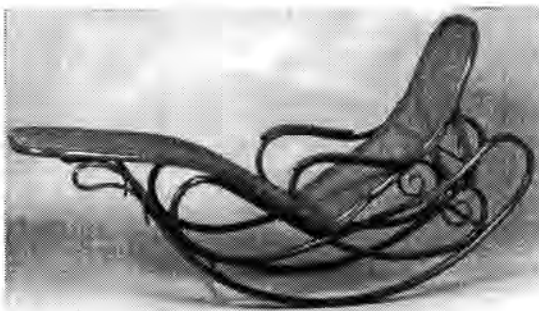
(mk)

Thonetka - nadčasová krása

V Muzeu umění v Olomouci probíhá výstava pod názvem Thonet/Porýní - Vídeň - Morava, která soustřeďuje vybrané ukázky z výrobků firmy Thonet do tematických celků.

Thonetové vytvořili svým dílem první design. Jejich výrobky byly funkční a současně splňovaly veškeré estetické i ekonomické požadavky.

Tradici firmy založil Michael Thonet, experimentovat s ohýbáním dřeva začal v roce 1830. V roce 1941 se konala Živnostenská výstava v Koblenci a tady zaujaly Thonetovy výrobky rakouského kancléře knížete Metternicha

jeden z nejkrásnějších Thonetových výrobků, houpací lehátko, 19.stol., sbírka Jiřího Uhlíře

natolik, že ho pozval na práci do Vídně. V roce 1849 založil Thonet vlastní firmu a o čtyři roky později ji přepsal pod názvem Gebruder Thonet na svých pět synů.

První továrnu vybudovali Thonetové v Koryčanech v roce 1856. Během dalších třiceti let otevřeli dalších šest podniků, z nichž největší byl v Bystřici pod Hostýnem.

První židli určenou pro průmyslovou velkovýrobu vyprodukovala firma v roce 1859. Thonetové se nezabývali pouze zařizováním bytů a domácností, ale vybavovali i restaurace, divadla, kina, školy, holírny, kadeřnictví, nemocnice, ordinace a čekárny lékařů. Na začátku 20. století zaměstnávali Thonetové již kolem 10 000 lidí, svůj nábytek vyváželi do celého světa a značka firmy se stala zárukou kvality, elegance i cenové dostupnosti.

Z vystavených exponátů vzbuzuje zájem kromě klasického nábytku i nábytek pro děti - rozkládací dětské židličky, vysoká křesílka nebo otáčecí sedačky.

Tato zajímavá výstava, která potrvá do 16.9. 2001 se uskutečnila především díky brněnskému sběrateli a přednímu odborníkovi na ohýbaný nábytek Jiřímu Uhlířovi. Ten také vydal obsáhlou publikaci určenou pro milovníky thonetovského nábytku. Publikace vyšla ve vydavatelství Margaret Station, s.r.o., Zlín ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc, podnikem Koryna nábytek,a.s., v Koryčanech a Ton.a.s. v Bystřici pod Hostýnem.

(mk)

Výstava Otakara Slavíka

V Míčovně Pražského hradu měli zájemci možnost navštívit expozici Otakara Slavíka sestavenou ze čtyřiceti obrazů z let 1977-2001.

Výstava byla uspořádána k umělcovým sedmdesátým narozeninám, ale nejednalo se o retrospektivu.

Otakar Slavík (1931) se stal již během svého života legendou. Pociť svobody a ekonomická nezávislost, to byly priority jeho života a kvůli nim byl nucen vystřídat množství dělnických zaměstnání. Jako jeden z mála výtvarných umělců podepsal Chartu 77 a v roce 1980 se vystěhoval do Rakouska.

Nekonečný lidský příběh, to jsou Slavíkovy postavy, tváře i figury výtvarně řešeny s maximální jednoduchostí a s potěšením pro barevné tóny. Jeho způsob malby částečně připomíná impresionisty a pointilisty.

Instalace jednotlivých obrazů byla provedena s rafinovanou jednoduchostí, což ještě více umocnilo jejich sílu.

(mk)

Záchrana Písecké brány

Významná barokní památka - Písecká brána vznikla v rámci budování mohutného barokního opevnění na levém břehu Vltavy. Její hradby začaly později překážet rozvoji Prahy a v roce 1860 bylo rozhodnuto, že budou zrušeny. Do dnešních dnů se dochovaly jen torza.

První část rekonstrukce Písecké brány byla dokončena v nedávných dnech. Největším problémem bylo odstranění stromů z brány, které narušovaly klenby. Na podzim má začít druhá etapa, ta se bude zabývat úpravami interiéru. Vznikne zde turistická kancelář, malá výstavní síň a radnice bude bránu využívat také pro společenské akce a svatby.

Park u Písecké brány byl pojmenován po Charlotě Garrigue Masarykové, které žila blízko parku v domě v nynější Mickiewiczově ulici. Zde má také pamětní bustu.

(mk)

Zemřel Václav Zahradník

Ve věku devětapadesáti let zemřel náhle v Praze hudební skladatel a dirigent Václav Zahradník.

Václav Zahradník

Do povědomí širší veřejnosti vstoupil skladatel koncem šedesátých let průkopnickým gramofonovým albem Šípková Růženka, které představilo poprvé práci rockové skupiny Rebels. Brzy poté se Václav Zahradník představil se Zahradníkovým studiovým orchestrem v rámci pražského Mezinárodního jazzového festivalu a vzniklo album Jazz Goes to Beat.

V průběhu dalších let se Zahradník zabýval stejně jazzem jako populární hudbou. Jako hity se zachovaly některé tituly pro Hanu Zagorovou, Viktora Sodomu a skupinu Olympic.

Určitě ale vrcholem Zahradníkovy hudební tvorby a současně trvalým přínosem se staly jeho jazzové big bandy, jichž se účastnili sólisté světových kvalit - tenorsaxofonista Johny Griffin, bubeníci Stu Martin a Billy Brooks z USA nebo britský hráč na sopránový a barytonový saxofon John Surman.

Od roku 1973 byl Václav Zahradník šéfdirigentem Orchestru Čs. televize. (mk)

Mezinárodní projekt Rasputin

Skladatel a producent Karel Svoboda připravuje nový mezinárodní projekt, který má pracovní název Rasputin.

Do dvou let by se měla konat premiéra současně v Londýně, Berlíně a Praze.

Rasputin bude podle předpokladů technicky i finančně náročnější než Monte Christo. Ten přišel soukromé producenty na šedesát milionů korun. (mk)

Schwarzenberský palác pro Národní galerii

Ve Schwarzenberském paláci na Hradčanském náměstí v Praze sídlí v současné době Vojenské historické muzeum. Ministerstvo obrany, které jej spravuje nemá dostatek financí na rekonstrukci chátrající budovy a hodlá ji převést na Národní galerii. Jedinou podmínkou je zachování alespoň části stávající expozice.

Poslední oprava Schwarzenberského paláce se uskutečnila v letech 1954-1957. Současné náklady na záchranu jednoho z nejkrásnějších a nejrozsáhlejších renesančních paláců v Praze jsou vypočítány na 500 milionů korun. Tuto částku by mohlo ministerstvo kultury investovat.

Pokud budova připadne Národní galerii, bude tu umístěna expozice starého evropského umění, rozšířená a doplněná o exponáty z muzea. (mk)

Drtikolovy deníky na Strahově

Eliška Jánková na snímku Františka Drtikola

V malém sále v objektu Strahovského kláštera proběhla zajímavá komorní expozice nazvaná Deníky Františka Drtikola. Obsahovala pouhých pět fotografií a dvě vitríny s rukopisnými poznámkami věhlasného fotografa Františka Drtikola (1883-1961).

Expozice je přitažlivá především objevnou knižní edicí Deníky a dopisy z let 1914-1918 věnovaných Elišce Jánkové (vydalo je nakladatelství Svět).

Drtikolovy deníky a jeho korespondence byly takto v úplnosti poprvé zveřejněny. Umělec se tu představil jako citlivý muž, jehož nenaplněná láska k mladíčce Elišce Jánkové se před návštěvníkem odhaluje v celé svojí hloubce. Tuto o dvanáct let mladší dívku Drtikol poznal při fotografování na maturitní tablo a po první světové válce marně žádal o její ruku. (mk)

Francouzští hudebníci v Telči

Necelá stovka mladých hudebníků ze sedmi zemí světa si během léta prohlubovala v Telči na Jihlavsku svoje znalosti z oblasti francouzského a českého repertoáru sólové a komorní hudby.

Kromě Francouzů a Čechů se letošních kurzů zúčastnili i studenti ze Slovenska, Islandu, Nizozemska, Makedonie a Japonska. Kurzy pod vedením francouzských a českých pedagogů byly určeny především pro studenty konzervatoří a vysokých hudebních škol celé Evropy. Dominantou francouzských profesorů byly tradičně dechové nástroje jako klarinet, hoboj nebo flétna. Čeští profesori se zaměřili při výuce na smyčce - housle a violoncello. V letošním roce byla kvůli velkému zájmu otevřena i klavírní třída.

Francouzsko-česká hudební akademie, která se letos konala již posedmé, byla založena v roce 1995 kulturním oddělením francouzského velvyslanectví, Francouzským institutem v Praze a městem Telč.

Studenti i profesori Akademie uskutečnili několik koncertů, závěrečné představení se konalo tradičně v nedalekém klášteře premonstrátů v Nové Říši. (mk)

Nečekaný přírůstek Jana Skácela

Původní dílo Jana Skácela (1922-1989), zdánlivě již uzavřené, přináší nyní nečekaný přírůstek. V nakladatelství Primus vyšla básnická sbírka Stracholam, kterou edičně připravil Jiří Opelík.

Svazek veršů, který měl být původně vydán v roce 1971, byl tehdejšími normalizátory Československého spisovatele ředitelem Ivanem Skálou a šéfredaktorem Janem Pilařem zakázán.

Stracholam pomáhá po třiceti letech rekonstruovat podobu neznormalizované české literatury 70. let.

Skácelovi se podařilo v průběhu let postupně zařazovat jednotlivé básně Stracholamu do svých nových knih. Tak jich z celkového počtu devětadvaceti uplatnil dvacet a zbylých devět zůstalo v rukopise. Ty se v současném vydání dostávají čtenářům do ruky poprvé. (Básně Otrava olovem, Kdo pije potmě víno a další). (mk)

Jan Skácel v karikatuře Adolfa Hoffmeistera

Hra o Olbramu Zoubkovi v New Yorku

Scénář divadelní hry, kterou prezentovala americká herečka Hildy Brooksová v newyorském Divadelním ústavu Lee Strasberga, byl inspirován dopisy, které si autorka od konce šedesátých let vyměňovala s českým sochařem Olbramem Zoubkem.

Brooksová se ze Zoubkem seznámila v roce 1967 v Praze. Vzhledem k politické situaci po roce 1968 se oba setkali až v roce 1990.

Hra má název Shledání v Praze a jejím obsahem jsou osobní, umělecké, ale i filozofické otázky, které dopisy přinášely. Olbram Zoubek psal do USA česky a při překládání do angličtiny se uplatnily například takové osobnosti jako byl Jiří Voskovec nebo Ján Kadár.

Brooksová žije v Los Angeles a je především divadelní herečka.

Olbram Zoubek je v současnosti nejznámější žijící český sochař. V roce 1969 sňal posmrtnou masku Janu Palachovi, který se upálil na protest proti sovětské invazi a začínající normalizaci. V dalších letech měl úplný zákaz vystavování.

V současné době dokončuje Zoubek pomník obětem komunismu, jehož odhalení je plánováno 17. listopadu letošního roku v Praze na Újezdě. (mk)

Uměním proti celosvětové korupci

V Praze se uskuteční v době od 7. do 11. října 10. antikorupční konference. Jako její součást bude vydán Sborník, který bude obsahovat soubor esejů. Sborník vyjde nejen knižně, ale bude čtenářům zpřístupněn také na webových stránkách konference.

Setkání protikorupčních bojovníků z celého světa bude provázet bohatý kulturní program, je připraveno mnoho filmů, dokumentů, výstav i divadelních představení. Cílem všech těchto kulturních akcí bude netradičním způsobem zviditelnit problém korupce.

Pořadatelé si zvolili Václavské náměstí a Kongresové centrum - zde bude umístěna mobilní hala s obrazovkami a promítací plocha a bude se zde hrát divadlo.

Výtvarné umění bude zastoupeno výstavou antikorupčních plakátů a pohledů. Divadelní část vytvoří nonverbální divadelní hry. Tato forma byla zvolena kvůli očekávané celosvětové účasti. Sběrka karikatur na Václavském náměstí pak zobrazí korupci, jako vděčné téma pro humoristické kresby.

Součástí celého projektu bude také výstava antikorupčních prací mladých designérů a soutěž pro mladé architekty na stejné téma. (mk)

Výstava Kámen a písek

V Pražském domě fotografie v Haštalské ulici vystavovala kanadská fotografka čínského původu Elaine Lingová. Svoje velkoformátové černobílé snímky z cesty do africké pouště představila pod názvem Kámen a písek.

Pražská výstava představila snímky z autorčiny cesty do namibijské pouště a další část expozice tvořil výběr z cyklu Africké kameny. Lingová se ve svém díle zaměřuje na krajinu poznamenanou činností člověka a zachycuje v ní i stopy působení původních obyvatel Afriky.

Tvorba Elaine Lingové byla v České republice vystavována poprvé. Její poslední výstava v Evropě se konala v belgickém Charleroi a odtud byla převezena do Prahy. (mk)

Věra Chytilová jako moderátorka

Publicistický pořad Přesčas vysílá každý všední den Česká televize na programu 2 vpolední. Mezi moderátory tohoto publicistického pořadu se od září tohoto roku objeví nová tvář. Znamá režisérka Věra Chytilová nahradí v této funkci Milana Knížáka, který pořad opustil po svém zvolení do Rady České televize.

Nabídku, aby moderovala tento pořad učinil Věře Chytilové Čestmír Kopecký a podle jejích vlastních slov jí vůbec nezaskočila. Sama sebe označila za člověka, kterého současné dění zajímá a ráda se ptá na nejrůznější věci. (mk)

Americký fotožurnalista na Staroměstské radnici

V průběhu srpna byla v prostorách Staroměstské radnice instalována výstava amerického fotožurnalisty Anthonyho Suaua (1956) s názvem Po pádu - Bývalý sovětský

Fotograf Antony Suau při zahájení výstavy

blok v proměně 1989-1999.

Tato putovní expozice dorazila do Čech z Bruselu, kde byla umístěna v budově Evropského parlamentu. Poprvé byla výstava představena ve Washingtonu v září 1999.

Suau začal s fotografováním východní Evropy až po pádu Berlínské zdi. Obdržel tehdy zakázku, aby pro časopis Time zaznamenával proměnu států, které přecházejí od totality ke svobodě.

Stejný název jako výstava nese i autorova kniha, kterou rozdělil do pěti oddílů: Úvod, Otevírání se světu, Transformace, Vlastní cestou a Po deseti letech. Na celém cyklu začal pracovat v roce 1993, kdy začínal fotografovat v Rumunsku. Dále pak zaznamenal první válečné konflikty v republikách bývalého Sovětského svazu. V České republice pracoval v roce 1997.

Více než stovka vystavovaných fotografií byla důkazem ekonomické i politické proměny jednotlivých států, ale zároveň ukázala v mnoha případech pocit zklamání těchto zemí ze Západu.

(mk)

Čechy a Jadran

První ze čtyř oddílů publikace se jmenuje Praha, kterou miluji. Jejím autorem je chorvatský fotograf Stanko Abadžič, který žije od roku 1995 v Praze.

Abadžič se narodil v roce 1952 ve Vukovaru a fotografuje od svých patnácti let. Vystudoval germanistiku a později pracoval pro chorvatské noviny Vjestnik. Od roku 1995 žije v Praze a jeho fotografie otiskují časopisy jako Elle nebo Photolife. Získal také ceny v různých fotografických soutěžích.

zapomenuté kolo, Praha 1998 - Stanko Abadžič

Většina snímků v uvedené publikaci, zařazených v kapitolách Každodenní život a portréty vznikla v Čechách. V Chorvatsku má původ pouze oddíl nesoucí název Moře.

Kniha se jmenuje V zrcadle života a obsahuje osmdesát černobílých fotografií, jejichž hlavní kvalitou je především bezprostřednost, nadhled i vtip. Nedostatkem publikace se může v závěru jevit přehled životopisných dat Stanka Abadžiče, který je uveden pouze v angličtině, zatímco úvodní slovo Vladimíra Remeše je v obou jazycích.

(mk)

Náprstkovo muzeum představuje objevy českých egyptologů

Výstava Iufaa a jeho tajemství, která byla nedávno otevřena v Náprstkově muzeu v Praze přibližuje některé nové objevy českých vědců v Abúsiru u Káhiry. Děje se tak především prostřednictvím fotografií, neboť od osmdesátých let musí archeologové veškeré nálezy zanechávat v Egyptě. Fotografie Michala Balíka a Kamila Voděry dokonale přibližují atmosféru odkrývání Iufaaovy hrobky. Otevření hrobu dokumentuje i videozáznam, který je součástí expozice.

Šachtovou hrobku začali čeští vědci odkrývat v roce 1996. Čekalo je odkrytí dva a půl tisíce kubíků písku než pronikli do pětadvacet metrů hluboké šachty k sarkofágu. Šachtové hrobky jsou odborníky datované do pozdní doby starověkého Egypta, to je mezi 8. a 4. stoletím před Kristem. Podobný objev se naposledy odehrál v roce 1941.

Průzkum hrobky bude pokračovat ještě pravděpodobně čtyři roky.

Na vykopávkách v Egyptě pracují čeští vědci již čtyřicet let na základě smluv s egyptskou vládou.

Současná výstava dokumentuje i další významné objevy v Abúsiru. Je to například práce na otevření pohřební komory soudce Intiho po objevu jeho hrobky v loňském roce.

Jedním z mála hmatatelných exponátů je vystavená replika nalezené sítě z modrých keramických korálků.

Výstava Iufaa a jeho tajemství bude v Náprstkově muzeu otevřena do 30. září.

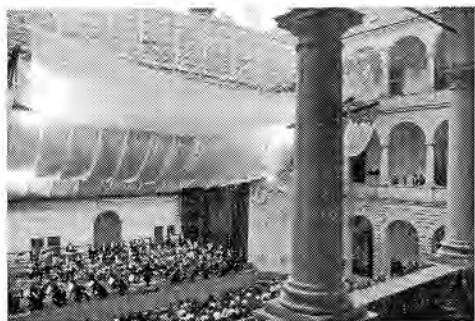
(mk)

Čeští egyptologové

Z Litomyšle zaznělo poselství hudby

Už po 43. se letos na rozhraní června a července rozezněla východočeská Litomyšl zvuky klasické hudby Mezinárodního operního Smetanova festivalu. Díky své

orchestr

kulturní tradici, neopakovatelné atmosféře idylického, ale živého maloměsta a vstřícným postojům místních obyvatel k hudbě poskytuje městečko pro takové podujetí to nejvhodnější prostředí. Ovšem záštita jménem rodiště Bedřicha Smetany neznamená, že by zde byla provozována pouze díla slavného místního rodáka. Zámecké nádvoří s flexibilním zastřešením, amfiteátr v zámecké zahradě, kouzelné barokní zámecké divadélko, koncertní síň nedaleko Smetanova domu, kapitulní i piaristický chrám a muzeum antického sochařství tvoří ideální prostředí pro rozvětvenou koncertní činnost.

Letos se zahájení mělo konat pod širým nebem na překrásném náměstí u Smetanova pomníku, kolem něhož se jako v Praze kolem sv. Václava odehrávají radostné i vážné události, při nichž pocítují Litomyšlané potřebu projevu pospolitosti. Jenže jak už to s podniky pod širým nebem bývá, jsou tyto závislé na dobré spolupráci pořadatelů s nebeskými určovateli počasí.

A tato spolupráce se letos jako jediná nevydařila. Zahajovací koncert musel být pro silný déšť v poslední chvíli přemístěn pod střechu nedalekého chrámu, při koncertním provedení Pucciniho opery Turandot musela Eva Urbanová zpívat roli čínské princezny v kočichu a obecenstvo se choulilo (ale vydrželo na sedadlech) zachumláno do vlněných houní a závěrečné představení Prodané nevěsty muselo být opět pro déšť přesunuto z amfiteátru do krytého 2. nádvoří s poloviční návštěvnickou kapacitou, takže ta druhá polovina obecenstva musela nastoupit s vráceným vstupným cestu domů. U nich Smetanova komická opera pro tento večer určitě ztratila svou komičnost. Protože už zde zřejmě nikdo nedovede poručit dešti, větru.

Eva Dřízgová - Jirušová jako Mařenka v současné ostravské inscenaci Prodané nevěsty

Není nutné se rozepisovat o kvalitě jednotlivých podniků, protože ta je tu tradičně vysoká. Za tu ručí jména špičkových interpretů i operních souborů či hudebních těles a koncertních solistů. Proto se chci zmínit pouze o zajímavostech kolem některých koncertů.

Dagmar Pecková

Tak je např. Litomyšl snad jediným městem své velikosti (kolem 10.000 obyvatel) s vlastním amatérským symfonickým orchestrem takové úrovně, že mohl spojit své síly s hudebníky profesionální Janáčkovy filharmonie Ostrava, Moravského dechového orchestru a Dechové ostravské konzervatoře při zahajovacím nočním koncertu barokní hudby. V Turandot zpívali sólové role kromě dnešní první dámy české opery Evy Urbanové zpěváci z Koreje, Španělska, Číny, Rakouska a Slovenska s doprovodem Slovenské filharmonie a Bratislavského filharmonického a chlapeckého sboru. Rolí otrokyně Liu ztvárnila sólistka Metropolitan opery v New Yorku Youngk Shin. Zajímavé bylo i nástrojové obsazení orchestru s 12 čínskými gongy. Pro většinu obecenstva byla asi vítaným obohacením činohra "Mistrovská lekce" amerického dramatika Terrence McNallyho o životě a uměleckém působení pěvkyně Marie Callasové v provedení Východočeského divadla z Pardubic, stejně jako koncert mezzosopranistky Jany Lewitové a kytaristy Vladimíra Merty pod názvem Sefardské inspirace v jazyce ladino, což byla kdysi dorozumívající řeč španělských židů podobně jako byl jazyk jidiš dorozumívajícím pojítkem východoevropských židů v Rusku a Polsku. Jejich smutné i radostné, vášnivé i melancholické melodie v chrámu piaristů jistě zaujali obecenstvo stejně jako houslový recitál Gabriely Demeterové, laureátky Mezinárodní houslové soutěže Yehudi Menuhina, která hraje starou hudbu v původním ladění o půl tónu nižším než všeobecně užívaném, což dodává hudbě větší zvukovou barevnost.

Koncert k počtě 160. výročí narození Antonína Dvořáka (jak by se k tomu asi tvářil jeho "milovník" místní rodák Zdeněk Nejedlý ?) byl jedním z vyvrcholení letošního Smetanova festivalu. Na programu byla Symfonie Z nového světa, a prvních 8 Slovanských tanců, jejichž temperamentní přednes furianta, polky, skočné a sousedské přiměly obecenstvo k dlouhotrvajícím stojícím ovacím orchestru Státní filharmonie Brno a jejímu dirigentovi Leoši Svárovskému. Na oslavu dalšího jubilanta letošního roku zazněla jedna z Verdiho 26 oper, Trubadúr, s Brazílčanem Miguelangenem Cavalcantim v roli hraběte Luny a v provedení orchestru a sboru pražské Státní opery.

Eva Urbanová

Velice zajímavé bylo netradiční

provedení Mé Vlasti ve formě autorova čtyřručního klavírního výtahu " za účelem zpoučarizování skladby". Je málo známo, že Smetana podle stejného " receptu" upravil i scherzo ze své Triumfální symfonie dokonce pro 16 rukou na 4 pianech. Koncert ve výborném podání jeho interpretů Daniela Wiesnera a Petra Jiřikovského, laureátů mnoha mezinárodních soutěží, musel být pro velký zájem opakován v Zámeckém divadélku třikrát za jediný den! Koncert pro III. tisíciletí měl na pořadu světovou premiéru Desiteráty, 4. symfonie Jaroslava Krčka, lépe známého jako spoluzakladatele skupiny Chorea bohémica, se zpěvačkou Karlou Bytnarovou. Pořad sestával dále z Mahlerovy 5. symfonie, Dvořákových Cigánských melodií v interpretaci Dagmar Peckové a Beethovenovy 3. symfonie Eroica.

Karla Bytnarová

Mnohé čtenáře snad bude zajímat odpověď Evy Urbanové redaktorky Festivalového deníku na jeho otázku, jak se dívá na modernizační úpravy klasických oper: Odmítám tvrzení, že mnoho těchto oper má nadčasové náměty a že moderní inscenace přibližují vážnou hudbu mladé generaci, řekla. Tyto "módnosti" mládež spíše odpuzují. Představte si, že mám přijít v Daliboru na scénu a zpívat: Můj duch mě děsí, ňadra má se dmou. Vypadám jako blázen, protože se současná žena takto nevy-

dám jako blázen, protože se současná žena takto nevy-

Bedřich Smetana

jadruje. I houslistka Gabriela Demeterová prohlásila, že se bojí moderních režisérských interpretací, protože se s dobrými zásahy v operě ještě nesetkala.

Prodanou nevěstou v provedení ostravské opery byl zakončen letošní ročník Smetanova festivalu v Litomyšli, který byl všeobecně označován za dosud umělecky nejúspěšnější. Ale největší překvapení mě čekalo na úplný závěr při rozhovoru s

agilní tajemnicí festivalu Evou Píknovou, mimochodem manželkou festivalového ředitele. Líčila mi - jak jinak - jak těžké! je dnes sestavit úhradu téměř 11 milionového letošního rozpočtu z příspěvků státu, města, sponzorů a prodeje vstupenek. Na můj dotaz, proč se tedy pořadatelé nezaměřují více na získání zahraničních návštěvníků, zněla - v dnešní době všeobecné komercializace umění! - její neuvěřitelná odpověď: protože s toho nechceme udělat podnik pro zahraniční turisty, když naši lidé sami obsadí téměř stoprocentně všechny festivalové podniky. Museli bychom zvýšit dnešní všeobecně přístupné ceny vstupenek na mnohonásobek, čímž bychom zase znemožnili účast mnoha domácích návštěvníků. A to rozhodně nechceme. Lidé tady jsou hudbymilovní a těší se na festival celý rok. Finanční krytí musíme sehnat jinak. - V dnešní době neuvěřitelný názor, ne?

Jindřich Lion

*** KVIZ ***

Podmínky soutěže:

zúčastnit se mohou školáci či studenti do 27 let na území Rakouské republiky
odpovědi napiš na korespondenční lístek, faxuj či E-mailuj na:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

1080 Wien, Schlüsselgasse 18

fax: 402 32 99

e-mail: kulturklubcs@EUnet.at

Vylosování správných odpovědí bude při první zářijové akci Klubu

Vyluštění otázek a jména výherců najdeš v říjnovém čísle

1. cena CD

2. cena kniha

3. cena kazeta

Vyluštění otázek a jména výherců najdeš v listopadovém čísle

Test z českých dějin II

Čechy do nástupu Přemysla Otakara II.

1. V roce 1158 udělil císař Friedrich I. Barbarossa královskou hodnost českému panovníkovi Vladislavovi II. (jako král Vladislav I.). Císař si tak zajistil významnou pomoc při tažení proti jednomu italskému městu. Jednalo se o

- a) Padovu c) Milán
b) Florencii d) Sienu

2. V roce 1182 vznikl jako výsledek dynastických sporů mezi Přemyslovci na území Moravy nový státní útvar. Nazýval se

- a) falckrabství moravské c) manství moravské
b) markrabství moravské d) hrabství moravské

3. V Praze byl ve druhé polovině 12. století postaven kamenný most, pravděpodobně druhý nejstarší most ve střední Evropě. Nazýval se most

- a) Juditín c) Jutín
b) Gutín d) Justinín

4. Ve 12. století také vznikaly velké domény nejvýznamnějších českých šlechtických rodů. Patřilo mezi ně i území ovládané předky nejmocnějšího jihočeského rodu - Rožmberků. Ti vstoupili do dějin jako
- a) Hrabišici   c) Hroznatovci
b) Vítkovci   d) Markvartici
5. Na přelomu 12. a 13. století se definitivně ustálila zásada nástupnictví prvorozeného syna panovníka. Tomuto principu se říká
- a) pedokracie   c) seniorát
b) primogenitura   d) primus inter pares
6. V roce 1212 potvrdil císař Friedrich II. z rodu Štaufů výsady českých králů, zdůrazňující čestný, nikoli poddanský poměr Čech k Říši v dokumentu označovaném jako
- a) Zlatá bula sicilská   c) Majestatis Friderici
b) Kompletář český   d) Konkordát basilejský
7. Sestra českého krále Václava I. Anežka vstoupila roku 1233 do kláštera. Proslavila se především svou charitativní činností. Založila také jediný český církevní řád -
- a) celestýnky   c) obuté agnesiánky
b) křižovníky   d) bosé agnesiány
s červenou hvězdou
9. Anežka Česká, o které jsme mluvili v předchozí otázce, byla svatořečena až mnoho set let po své smrti. K její kanonizaci (svatořečení) došlo v roce
- a) 1907   c) 1888
b) 1969   d) 1989
10. Počátkem 13. století začali čeští panovníci razit novou minci. Nazývala se
- a) denár   c) florén
b) dukát   d) brakteát

Na Dukle se znovu tvrdě bojovalo

Členové českých a slovenských klubů vojenské historie si v pátek zopakovali část boje o Dukelský průsmyk. Boj o výšinu Obšár nedaleko obce Nižný Komárnik skončil tentokrát bez obětí, ale stejným výsledkem jako před 57 lety. V průběhu pyrotechnické přípravy na tuto akci byly nalezeny pozůstatky tankisty v čs. uniformě. Ve střetu o kótu 532 bojovali vojáci 1. čs. armádního sboru a Rudé armády proti Němcům od 6. října až do 18. listopadu 1944. Současní bojovníci zahráli své role přesvědčivě a diváci, kterých se zde sešlo několik stovek, odměnili jejich výkony potleskem. Jak píše deník Nový čas, povely na bojišti zněly v češtině, slovenštině i ruštině a ještě dlouho po "boji" se "vojáci" hádali, kdo měl vlastně který zákop dobýt. Uniformy i výzbroj působily autenticky a nadšenci vojenské historie přiznali, že si vše opatřují z vlastní kapsy.

Jsmo tak trochu bezohlední, ukázal průzkum

Průměrný Čech je tak trochu bezohledný: razí myšlenku, že by se každý měl postarat sám o sebe. Není si příliš jistý tím, zda by se stát měl starat o ty, kteří sami nemohou (či nechťejí). Ale zato by se měl rázně zasadit o to, aby se do země dostalo co nejméně přistěhovalců. I tak se dají číst výsledky červnového reprezentativního šetření společnosti Opinion Window, která se zabývá výzkumem trhu a veřejného mínění. Agentura oslovila metodou osobních rozhovorů 1047 respondentů. "Výsledky průzkumu nelze přeceňovat a kategoricky soudit, jací Češi jsou. Nicméně z čísel, která jsme získali, skutečně vyplývá: jsme poněkud sobečtí a bezohlední," uvedl ředitel kvantitativního výzkumu společnosti Petr Hrala. *jp*

Kursk vyzvednou české drapáky

Čeští dělníci firmy HK Konstrukce ve Sviadnově u Frýdku-Místku vyrobili drapáky, které mají vyzvednout ze dna Barentsova moře ztroskotanou ruskou jadernou ponorku Kursk. Potápěči firmy Mammoet, která konkurs na vyzvednutí Kursku vyhrála, navrtávají v těchto dnech do trupu jaderné ponorky opatrně otvory. Do nich drapáky připevněné na šestadvacet speciálních lan spustí. "Drapáky se v otvorech zvláštním mechanismem rozevřou a budou sloužit jako kotvy lan," řekl zaměstnanec firmy HK Konstrukce, který se podílí na jejich výrobě. Atomová ponorka klesla ke dnu loni 12. srpna poté, co na její palubě zazněly dvě exploze. Západní odborníci mají za to, že neštěstí způsobilo vadné torpédo, podle ruských vyšetřovatelů se Kursk mohl srazit s jinou ponorkou. *jp*

V České republice se prodával životu nebezpečný lék

Německý výrobce Bayer stahuje z českých lékáren pilulky na snižování hladiny cholesterolu v krvi, Cholstat. Tento lék je ve světě spojován se smrtí desítek lidí. Cholstat obsahuje tutéž látku jako přípravek Lipobay, kvůli kterému v Německu zemřeli čtyři lidé. V USA, kde se prodával pod názvem Baycol, zemřelo jedenáct pacientů. V České republice užívalo lék sedm tisíc lidí. Státní ústav pro kontrolu léčiv doporučil lidem, kteří cholstat užívají zároveň s léky s obsahem gemfibrozilu (Apo-Gemfibrozil, Innogem, Ipolipid, Gevilon), aby přerušili jeho užívání a neprodleně navštívili lékaře. *jp*

Karlův most chátrá, bude národní sbírka

Nejvyhledávanější a nejnavštěvovanější pražskou historickou památku - Karlův most - čeká rozsáhlá rekonstrukce. Radnice hlavního města však nemá ve svém rozpočtu dost peněz, a proto chce na opravu

Karlův most

mostu vypsát veřejnou sbírku, která má být jakousi obdobou akce, z jejíhož výtěžku se v 19. století financovala stavba Národního divadla. Gotický most, který nechal král Karel IV. stavět v roce 1357, je vážně poškozen. Špatný stav Karlova mostu nezavinily jenom tisíce turistů, kteří po tomto mostě denně chodí, ale most dlouhodobě poškozuje i počásí. Píliře středověkého mostu nejsou dost odolné proti prosakování vody z Vltavy, vrchní část stavby zase poškodilo špatné odvodnění i silničářská sůl z doby, kdy po mostě ještě jezdily automobily. Rekonstrukce mostu potrvá několik let a bude rozdělena do více etap. První část rekonstrukce se bude týkat opravy prvních čtyř oblouků mostu, které ještě nejsou nad Vltavou, ale sahají od Malostranské mostecké věže ke schodišti na Kampu. Projekt na celkovou opravu mostu ještě není hotov, ale jenom první etapa bude stát 128 milionů korun. "Nejsme tak bohatí, abychom mohli vše platit z veřejných prostředků," řekl iniciátor veřejné sbírky, pražský primátor Jan Kasl.

jp

Česko dá lužickým Srbům 180 tisíc korun

PRAHA/DRÁŽDANY - Česká vláda se rozhodla podpořit kulturní a osvětovou činnost Domowiny, organizace Lužických Srbů v Německu, částkou 180 tisíc korun. Právu to včera potvrdil mluvčí vlády Libor Rouček s tím, že kabinet s tímto návrhem ministra zahraničí Jana Kavana vyslovil souhlas minulý týden. Mluvčí pro otázky menšin poslanecké frakce PDS (Strana demokratického socialismu) v saském zemském sněmu Heiko Kosel uvítal tento český krok jako kontrast ke snaze saského ministra kultury Matthiase Rösslera (CDU) uzavřít údajně kvůli malému počtu žáků a nedostatku prostředků lužickosrbskou školu v Chrosčicích. Sdělil zároveň, že předseda zahraničněpolitického výboru Státní dumy Dimitrij Rogozin oznámil ochotu Ruska uhradit potřebnou částku na financování ohrožené školy. Podle Rogozina Sasko pokusem uzavřít školu lužickosrbské menšiny porušuje nejen dokumenty o lidských právech, ale zároveň škodí pověsti Německa v zahraničí. Kosel zdůraznil, že Rössler svým postupem porušil reputaci Sasko a stal se přítel pro německou zahraniční politiku. Německá vláda by měla podle poslance dát zřetelně najevo, že nenechá provinciálními politiky poškozovat důvěryhodnost Německa. Spor v Chrosčicích vypukl poté, co se saský ministr rozhodl neotevřít v tomto školním roce pátou třídu s lužickosrbskou výukou. Na 1500 žáků všech šesti základních a středních škol s výukou v tomto jazyce v Sasku vstoupilo do stávky a jejich rodiče zřídili pro Chrosčice navzdory hrozící pokutě improvizované vyučování v rodném jazyce. Mezinárodní ohlas na aféru byl tak silný, že se o definitivním uspořádání lužickosrbských škol dál jedná. (kov)

Mečiarova exporadkyně Martinková se oběsila

Blažena Martinková (45), bývalá poradkyně premiéra Vladimíra Mečiara, spáchala v neděli ve vídeňské psychiatrické léčebně sebevraždu. Ošetřovatel ji našel ve sprše oběšenou na pásku od županu. Martinková byla umístěna do psychiatrické léčebny Baumgartenhöhe letos v červnu z rozhodnutí vídeňského zemského soudu, který se zabýval jejím pokusem zavraždit Ioni v říjnu patnácti ranami kuchyňským nožem tehdy devítiletého syna Filipa. Život synovi zachránil otec Karol Martinka, který vyrazil dveře dětského pokoje a zabránil dalším útokům šílené matky na spícího syna. Vzápětí se Martinková pokusila o sebevraždu bodnutím do prsou a pak vyběhla na balkon a skočila z třímetrové výšky. Se zraněním páteře byla převezena do nemocnice a později byla přemístěna do psychiatrické léčebny. Martinkovi, bývalí majitelé lázní Piešťany, žijí od roku 1998 v luxusní čtvrti rakouské metropole. Panický útěk rodiny po parlamentních volbách, kdy začalo vyšetřování podvodné privatizace lázní, narušil zdraví bývalé amatérské operní pěvkyně. Ve Vídni pravidelně navštěvovala psychiatra. Po Mečiarově boku se začala objevovat v roce 1997 a tehdejší premiérova mluvčí ji označila za "poradkyni pro všechno". Měla politické ambice a objevila se i jako členka slovenské delegace při jednání s tehdejší rakouským kancléřem Viktorem Klimou, což vyvolalo značné rozpaky. V roce 1998 se angažovala ve volebním štábu Hnutí za demokratické Slovensko. Mečiar ji před poslanci parlamentu označil za ženu, která dává vše pro svou vlast. Ivan Vilček, Bratislava

O azyl v Česku žádá rekordní počet lidí

Ještě nikdy nebylo v České republice tolik žadatelů o azyl jako nyní. Zemí teď v Evropě patří nezvyklé osmé místo v počtu cizinců, kteří žádají o azyl. Od začátku roku do poloviny srpna úředníci zaevidovali 11 400 žádostí. Pro srovnání: za celý loňský rok stejnou žádost podalo jen 8788 cizinců. "Předběhli jsme tak i Švédsko - tradiční cíl běženců," konstatuje ředitel odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra Tomáš Haišman. Vláda a příslušné orgány se již chystají příliv osob z některých států omezit. Proč se Česko zrovna teď stalo cílovou zemí běženců? Zásadní roli hraje fakt, že nejvíce žadatelů o azyl pochází z Ukrajiny, Moldávie a Rumunska. Ti podle Haišmana spíše než z politických důvodů ze své rodné země utíkají za obživou. jp

Temelínská elektrárna čelí už druhé žalobě

Rakouští odpůrci Temelína oznámili, že kvůli kontroverzní elektrárně podají už druhou žalobu. U Zemského soudu v Linci chtějí dosáhnout toho, aby v případě jaderné havárie majitel elektrárny a dodavatel technologie, společnosti ČEZ a Westinghouse, odškodnili oběti částkou v neomezené výši. V současnosti je podle platného atomového zákona omezena případná náhrada škod sumou šesti miliard korun. "Chceme rozhodnutí rakouského soudu, že ČEZ a Westinghouse ručí v neomezené výši," řekl podle agentury ČTK Helmut Hüttinger ze skupiny právníků, kteří zastupují odpůrce elektrárny. První žalobu k lineckému soudu podala zhruba před měsícem vláda Horních Rakous, která požaduje modernizaci elektrárny. Jan Bárta z Ústavu státu a práva uvedl, že žaloba je nesmyslná - podle mezinárodních dohod jsou ručení za škody omezená. ČEZ by v případě jaderné havárie nenesl veškerou odpovědnost. Z maximální částky 6 miliard korun by však ČEZ zaplatil jen 1,5 miliardy a stát 4,5 miliardy. Také čeští odpůrci Temelína tvrdí, že není správné, aby byla náhrada za případnou havárii jakkoli limitována. *JP*

StB měla i nacistické eso

Nově objevené archivní materiály dokazují, že německý generál Rudolf Toussaint, poslední velitel hitlerovských armád v Praze, podepsal ve vězení závazek spolupráce s československou tajnou policií. Toussaint byl nejvýše postavený představitel německých okupačních sil, kterého Československo po komunistickém únorovém puči získalo pro špionáž. Představitelé někdejšího Československa sázeli na jeho styky s předními německými činiteli v době studené války. Mezi jmény jeho známých figuroval například někdejší čelný bavorský politik Franz Josef Strauss. "Má možnost získati zprávy nejceennějšího vojenského charakteru," napsal o Toussaintovi náčelník první správy československého ministerstva vnitra v roce 1955 v dokumentu. Toussaint, který byl po válce na seznamu válečných zločinců, podepsal spolupráci s rozvědkou 4. dubna 1955 a dostal krycí jméno Steiner. Případ generála Toussainta přichází jen několik měsíců poté, co se ukázalo, že vedoucí představitelé KSČ včetně prezidenta Zápotockého tajně rozhodli, že omilostní a propustí z vězení Maxe Rostocka, spoluodpovědného za likvidaci Lidic. I ten po svém propuštění pro ně pracoval v Německu jako špion. "Potvrzuje to teorii, že československá rozvědka ovládaná KSČ se pokoušela zavázat prakticky každého zajatého válečného zločince, protože to pro ni bylo výhodnější než ho potrestat. Tento její zájem umožnil, aby se títo lidé vyhnuli trestu," řekl historik Jiří Pernes. Toussaint byl přitom původně odsouzen na doživotí v říjnu 1948. Soud mu kladl za vinu, že jako zplnomocněnec wehrmachtu a později jako velitel vojenského okruhu v protektorátu umožnil svým jednotkám, aby se podílely na obklíčení Lidic, že spolupracoval s K. H. Frankem na protipartyzánských akcích a že v době Pražského povstání nezakročil proti jednotkám SS, které zabíjely civilisty. Na druhé straně řada svědků vypověděla, že Toussaint vystupoval spíše umírněně a nelišil se od ostatních generálů, kteří "jen" plnili rozkazy z Berlína. Toussainta po válce zajali Američané a zapsali na listinu válečných zločinců. Později ho vydali do Prahy. Když však dlouho nebyl souzen, požadovali ho zpět. Ale neúspěšně. Ani v roce 1955 se Toussaint do Německa nedostal, a to i přesto, že se tehdy nechal zlomit a podepsal spolupráci StB a ochotně mluvil o své nenávisti k Američanům. Ačkoli bylo plánováno jeho využití v NSR, ÚV KSČ rozhodl, že propuštěn nebude. Tajná služba jej aspoň využívala k získávání informací o osobních charakteristikách německých politiků a generálů, které znal. Do Německa se dostal v roce 1961. Zda poskytoval nějaké zprávy, není jasné, ale v roce 1964 byl definitivně vyjmut z evidence, protože mu bylo už 74 let. *JP*

Já myslel, že jste vyhráli

Nejdřív německý generál Rudolf Toussaint prohrál válku a 8. května 1945 musel vyjednat smír se svým protivníkem-generálem Karlem Kutlvašrem. Když Toussaint ve vězení potkal samého místopředsedu povstalecké České národní rady, komunistu Josefa Smrkovského, neudržel se: "Ale pane Smrkovský, já myslel, že to povstání vyhráli komunisté!"

Generála Toussainta později československá tajná policie naverbovala jako svého agenta, což dokázaly nově objevené dokumenty z komunistických archivů. Pokud Toussaintův život ve vězení někomu připomenou závěrečné scény z filmu Tmavomodrý svět, kdy se letec z Anglie sejde na jedné cele s válečným zločincem, není to přesné. Skutečnost byla mnohem absurdnější.

Ve vězení se generál seznámil i s dalším bývalým protivníkem spolupracovníkem povstalecké rady Antonínem Sumem. Na generála - svého někdejšího nepřítele - však Sum vzpomíná v dobrém: "Byl to chytrý člověk, měl silné estetické vnímání a choval se k Čechům velmi slušně," říká Sum.

Sám Toussaint Sumovi vyprávěl, jak s Kutlvašrem seděl v Plzni na Borech. Jaké vlastně bylo setkání dvou nepřátelských generálů ve vězeňských oděvech? Nepoprali se? Naopak. "Toussaint mi řekl, že si Kutlvašra vážil už v době povstání jako protivníka."

Absurdní situace neunikla ani tajné policii. Zachoval se o tom dokonce zápis: "...na jedné pracovně seděli blízko sebe dva nejvyšší velitelé bojujících táborů, totiž Kutlvašr jako vrchní velitel národní rady z roku 1945 a německý generál Toussaint jako tehdejší německý velitel," píše se ve zprávě ministerstva vnitra z roku 1961.

Historikové Josef Slanina a Zdeněk Vališ zaznamenali svědectví Vlastimila Klímy. Podle něj Toussaint s Kutlvašrem spolu hovořili a hráli šachy. Protože vězni neměli na dílnách pevné záchody, museli dvakrát denně vynášet nádoby s fekáliemi podle rozpisu. Tak přišla řada na dvojici Kutlvašr-Toussaint. "Stříkalo jim to trochu na paty, ale oni se docela dobře bavili," vzpomíná Klíma.

Tajemník ministra Jana Masaryka byl odsouzen jako údajný špion a třídní nepřítel podobně jako Kutlvašr. Smrkovského za nimi později poslali stráničití kolegové.

A Toussaint? Tomu mimo jiné vyčetli, že nezabránil krveprolití při povstání. Sum to ale vidí jinak: "Podle mne měl upřímnou snahu Prahu zachránit. Říkal, že podepsal kapitulaci, ale velitel SS ji nerespektoval."

Rumuni budou pro cesty do Česka potřebovat víza

Rumunští občané budou pro cestu do České republiky potřebovat vízum. Vláda pozastavila účinnost česko-rumunské mezivládní dohody. "Důvodem je prudký nárůst azylantů z Rumunska," řekl po jednání vlády její mluvčí Libor Rouček. "Zatímco v roce 2000 požádalo o azyl pět set deset občanů Rumunska, k jedenáctému červnu letošního roku to bylo osm set jedenáct lidí, to znamená jedenáct procent všech žadatelů," uvedl.

jp

Test potvrdil BSE ve Světnově

Veterinární experti v posledním testu definitivně potvrdili, že v mozkových tkáních šestileté dojnice soukromého zemědělce ze Světnova na Žďársku byla nemoc šílených krav. Je to druhý potvrzený výskyt této nemoci v tuzemsku. Počátkem června byla objevena první kráva s BSE v Dušejeově na Jihlavsku.

jp

Zlatý plot

Okurkovou sezónu na Slovensku zpestřila trochu kuriózní aféra. Slovenský prezident Rudolf Schuster se již několikrát dostal do pozornosti médií kvůli místy trochu velkopanskému způsobu vedení úřadu. Nyní slovenský nejvyšší kontrolní úřad zjistil, že prezidentská kancelář na Schusterovo přání nechala pozlatit plot kolem prezidentského paláce v Bratislavě, přestože tím byl porušen zákon o rozpočtových pravidlech, ukládající kanceláři snahu o maximální efektivnost a úspornost a díky nepřesným smlouvám i zákon o cenách. Navíc se bouří památkáři, protože jejich posudek si kancelář vyžádala až po uzavření smlouvy s provádějící firmou. Ještě ke všemu odborníci tvrdí, že nikdy plot pozlacený nebyl, takže z památkového hlediska je restaurace neopodstatněná. Kdo zná prezidentský palác v Bratislavě asi také zapochybuje o vkusu prezidenta Schustera.

(MaFr)

Železnému obstavili palác

Většinu známých nemovitostí a obchodních podílů spojovaných s ředitelem Novy Vladimírem Železným blokují soudy. Obvodní soud v Praze 1 totiž předběžně obstavil pražský palác v Thunovské, v této chvíli spravovaný stejnojmennou akciovou společností. V uplynulém týdnu potkal podobný osud jiné dva domy, do hry navíc zasáhli i Rakušané: na výstavě v Salcburku kvůli řediteli TV Nova "obstavili" čtyři vzácné obrazy z Čech. Americká firma CME je ve svém tažení proti Železnému, od něhož na základě mezinárodní arbitráže vymáhá asi miliardu korun, nicméně úspěšná jen zdánlivě. Jména, které teď podle soudu nesmí nikdo "zucitit či zatížit", totiž ovládají firmy, v nichž Železný nepůsobí. Všechny se hodlají předběžným opatřením úřadů bránit.

jp

Britové obnovili kontroly na Ruzyni

Britské hranice začínají na letišti v Praze. Alespoň o letních prázdninách tuto pravdu naplňovali britští imigrační úředníci, kteří na ruzyňském letišti kontrolovali všechny cestující do Londýna. Každý pasažér musí ještě před odletem vyplnit příletovou kartu a poté dostatečně zdůvodnit svoji cestu. "Britská vláda obnovila kontroly jako důkaz toho, že nebude tolerovat další zneužívání svého azylového systému," prohlásil mluvčí britské ambasády v Praze Zbyněk Havránek. Během tří týdnů úředníci odmítli zhruba 120 lidí, většinou Romů, a zároveň výrazně poklesl počet azylantů z Česka. Británie v jednu chvíli své úředníky odvolala, ale krátce po zrušení kontrol odjelo za Lamanšský průliv dalších více než sedmdesát rodin. "Pokud počty žadatelů opět klesnou a bude jistota, že jejich efekt bude dlouhodobější, tak kontroly rádi zrušíme," dodal Havránek.

jp

Co způsobuje BSE?

Podle většiny vědců způsobují tuto nemoc infekční bílkoviny - priony. Priony jsou běžně přítomny v organismu, ale tzv. špatný prion zvenčí zapříčiní, že v nich dojde ke změnám, a způsobí vznik nemoci. Objevují se však i názory, že špatné priony vznikají následkem genetické vady.

Jak se BSE šíří? Vzhledem k tomu, že největší koncentrace špatných prionů je v centrálním nervovém systému (mozek, páteř atd.), jsou kontaminovány produkty, do nichž jsou takové části zvířat přidány. Nejhůře je na tom masová moučka - právě tou byla následně krmena další zvířata - proto jsou BSE nakaženy i ovce, ale v poslední době se objevila i tvrzení, podle nichž se mohou infikovat třeba i králíci nebo ryby. Je však nutné je vědecky prokázat, což se zatím nestalo.

Je BSE přenosná na člověka? Podezření, že by tomu tak mohlo být, poprvé vyslovili britští vědci v roce 1996. V současnosti se považuje možnost přenosu BSE na člověka za téměř jistě prokázanou, ale definitivní důkaz ještě chybí. Pravděpodobná lidská forma BSE je novou variantou Creutzfeldt-Jacobovy nemoci. Ta je neurologickým onemocněním, které má jinak buď genetické příčiny, nebo se přenáší při transplantacích orgánů.

Hrůzné balíky obcházely české pošty

Dva hrůzné nálezy objevily pracovnice českých pošt ve dvou balících, které si několik dní nikdo nevyzvedl. První balík otevřely poté, když jim byl podezřelý jeho zápach. Našli v něm lidskou nohu a ruku. Druhý páchnoucí balík se objevil o týden později. I v něm bylo několik částí těla. Během několika dní se ale kriminalistům podařilo rozplést případ, který se v Čechách nestal několik desítek let. Zatklí muže, který před dvaceti dny odeslal ze dvou pražských pošt balíky s ostatky své rozřezané oběti.

jp

Falkon ztratil dokumenty

Firma Falcon Capital, kterou chce Zemanův kabinet pověřit vymáháním několikamiliardového dluhu v Rusku, sama snižuje vlastní důvěryhodnost. Ředitel společnosti Jozef Čimbora počátkem července ztratil v Praze kufřík se 180 tisíci dolary (zhruba sedm milionů korun) a dokumenty, které se týkaly ruského dluhu. Příprava mezivládní dohody o deblokaci přitom probíhá za přísného utajení. Informaci o ztrátě kufříku potvrdilo několik na sobě nezávislých zdrojů včetně tajných služeb, které vymáhání ruského dluhu monitorují. Poctivý nálezcce kufr předal policii, ta jedné z tajných služeb a nakonec skončil zpátky u Čimbory. Před firmou Falcon Capital už letos na jaře varovala ve své tajné zprávě civilní rozvědka. Podle tajné zprávy hrozí nebezpečí, že neprůhledná společnost svým závazkům nedostojí. Rozvědka upozorňovala, že jeden z představitelů firmy pracuje pro cizí zpravodajské služby a další je podezřelý z úzkých vazeb na organizovaný zločin. (Čimbora i další činitelé firmy tyto pochyby označili za nesmysly.) I přes varování tajné služby Zemanova vláda v květnu rozhodla, že Falcon Capital je tou pravou firmou pro vymáhání dosud nedobytné pohledávky v Rusku. *jp*

Problematické milosti

Poměrně značnou pozornost v českých médiích vyvolala informace Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování komunismu, že jeho pracovníci objevili doklad z roku 1953 o udělení milosti čtyřem významným nacistickým zločincům odsouzeným na doživotí vlastnoručně podepsaný tehdejšími prezidentem Antonínem Zápotockým. Mezi omilostněnými patřil i velitel SD na Kladně SS-obersturmführer Max Rostock, který byl odsouzen mj. i za osobní účast na vyhlazení Lidic a velitel policejních pluků Böhmen und Mähren Ernst Hitzegrad. V této souvislosti byly diskutovány již dříve známé informace o využívání nacistů k špiclovské službě ve vězeních a pracovních lágrech a k diskreditaci nepohodlných osob. Podle představitelů ÚDV minimálně dva z omilostněných po svém vyhoštění do západního Německa pracovali pro StB. Celá kauza ukazuje, že využívání bývalých nacistických hodnostářů v průběhu studené války patřilo do repertoáru obou stran. Můžeme pouze spekulovat, jak se asi cítil bývalý vězeň koncentračního tábora Zápotocký, když milosti podepisoval. *(MaFr)*

Podivné úvahy

Prazvláštní myšlenky obsahovala studie o kuřácích v České republice, kterou pro společnost Philip Morris vypracovala mezinárodní konzultační firma Arthur D. Little International. Vyplývalo z ní, že rozšíření cigaret je pro Českou republiku vlastně výhodné, protože kuřáci zemřou dřív, takže stát ušetří výdaje na zdravotní péči, penze a ubytování. Tento cynismus okamžitě vyvolal v tisku vlnu odporu a ostře protestovali i američtí odpůrci kouření. Společnost Philip Morris se snaží získat image umírněné firmy, nicméně právě zveřejněná studie utvrdila mezinárodní protikuřácké organizace v přesvědčení, že se společnost od svých rivalů v tabákovém průmyslu v principu příliš neliší. Philip Morris se veřejnosti oficiálně omluvila, špatný dojem však zůstává a společnost bude mít s napravením svého obrazu v očích veřejnosti ještě značné obtíže. *(MaFr)*

Autodopravci úspěšně demonstrovali

Výrazného úspěchu dosáhli čeští autodopravci, kteří na protest proti omezení provozní doby na silničním česko - rakouském hraničním přechodu Hevlín - Laa an der Thaya pro automobily nad 6 tun. Ministerstvo vnitra nakonec ustoupilo a rozhodlo, že odbavovací doba bude kopírovat poměry na rakouské straně. Určitou kuriozitou je důvod problematického zkrácení provozní doby - ministerstvo totiž se šestiletým zpožděním reagovalo na petici obyvatel Laa an der Thaya. Byrokracie občas zkrátka nebývá zrovna nejrychlejší. *(MaFr)*

Nezájem o památky?

Podle památkářů v letošním roce klesl zájem rakouských turistů o prohlídky zámků na jižní Moravě. Hlavní roli pravděpodobně hraje skutečnost, že většina zájemců o historii z Rakouska už nejvýznamnější památkové objekty v minulých letech navštívila. Přesto však si správa zámků v Lednici, Vranově nad Dyjí i jinde nemůže stěžovat. Celková návštěvnost totiž spíše stoupá, především díky zvýšenému zájmu Čechů o domácí turistiku. Přijíždějí však také návštěvníci z Polska a Ruska a letos nově také z Anglie. Prohlídkové trasy na většině zámků na Moravě a v Čechách jsou stále atraktivnější, obzvláště velký úspěch mají autentické interiéry z 19. a 20. století včetně zázemí, tedy kuchyní, koupelen apod. *(MaFr)*

Důvěřiví Češi

Výrazný nárůst počtu okradených Čechů registrují mnohá česká velvyslanectví a konzuláty v Evropě. Vedle většího množství českých turistů putujících do zahraničí je podle tisku často na vině poněkud sebemrškačské tradiční představy mnoha občanů ČR, že jinde se "přece tolik nekrade". Za tuto naivní důvěřivost zaplatila již řada Čechů svými peněženkami, ale například v Chorvatsku letos výrazně přibývalo zlodějů, kteří projevují zájem pouze o pasy a peníze nechávají ležet. Češi si zkrátka musí zvykat nejen na to, že nejsou ve všem nejlepší, ale snad ještě více na fakt, že ani jinde nepanuje zrovna idylka. *(MaFr)*

Bývalý ministr Kabát míří za loterii k soudu

První člen polistopadové vlády, bývalý ministr kultury Jindřich Kabát, směřuje k soudu a hrozí mu pětileté vězení. Před sedmi lety zastavil Komerční bance dvě vzácné budovy v centru Prahy kvůli úvěru pro později zkrachovalou Českou lotynku. Policejní vyšetřování právě nyní skončilo verdiktem: Kabát neměl právo domy zastavit. Spolu s ním posílá policie k soudu i jeho náměstka Ladislava Kratochvíla, oba za porušení povinností při správě cizího majetku. *jp*

Velkouzenář Kliment spáchal sebevraždu

Tihu dlouhodobých finančních problémů společnosti s ručením omezeným Kliment neunesl její majitel šedesátiletý Emil Kliment a ve své kanceláři se v srpnu probodl nožem. K tragickému kroku se odhodlal po rozhovoru s účetní, která ho opětovně upozorňovala na nutnost splácet dluhy. Emil Kliment, jeden z nejvýznamnějších obchodníků masem a masnými výrobky v České republice, patřil mezi podnikatele, kteří se vypracovali "od píky". V devadesátých letech se mu podařilo vybudovat impérium čítající desítky provozoven, postupně se však s růstem konkurence začala jeho finanční pozice zhoršovat. Podobně jako jiní čeští podnikatelé jen s obtížemi odolával dravému nástupu nadnárodních společností. Jeho situaci zároveň nepříznivě ovlivňoval vývoj spotřeby masa v České republice.

(MaFr)

Motolská nemocnice v havarijním stavu

V zoufalém stavu se nachází dětská část nemocnice v Praze - Motole. Budova, která nebyla postavena zrovna nejkvalitnějším způsobem, musí být podle ředitele nemocnice Miloslava Ludvíka buď okamžitě rekonstruována nebo ji bude nutno zavřít. Přitom se jedná o unikátní pracoviště se speciálním přístrojovým vybavením a vybraným lékařským personálem, takže se zde léčí mnohé těžké případy z celé republiky. Celkové náklady na nutné opravy by měly dosáhnout výše čtyř miliard korun, takže nemocnice se bude muset zadlužit u některé banky. Protože se jedná o vysokou sumu, bude muset o celé záležitosti jednat vláda a schválit půjčku musí i parlament. Vzhledem k částkám věnovaným na sanaci bank se ale z určitého úhlu pohledu můžou jevit i čtyři miliardy korun jako pouhý pakatel. Ostatně na co by měl stát obětovat své peníze spíše než na zajištění řádné lékařské péče?

(MaFr)

Sean Connery ve Škodovce?

Představitelé Škody Auto potvrdily informace tisku, že automobilka chce získat představitele slavného superšpióna Jamese Bonda Seana Conneryho pro natočení propagačního spotu na své výrobky. Přitom Škoda zatím filmové hvězdy k podobným účelům nevyužívala, takže by se jednalo o jakousi premiéru. Skotský herec by možná lákal zákazníky ke koupí nové velké škodovky, kterou automobilka představila na autosalonu v Ženevě pod názvem Montreux, ale nic ještě není pevně domluveno. Škoda Auto si od účasti Seana Conneryho patrně slibuje podobný komerční efekt jaký mělo využívání vozu Aston Martin přímo ve filmech s Jamesem Bondem. Škoda Auto si nepochybně nákladný reklamní tah může dovolit i díky dobrým hospodářským výsledkům v prvním pololetí letošního roku - prodala celkem 246 747 vozů, přičemž například na rakouském trhu si fabie drží třetí příčku a octavie sedmou příčku mezi nejčastěji kupovanými automobily.

(MaFr)

Ve stopách Ötziho v jeho botách

Před nelehkým úkolem stojí výzkumní pracovníci Fakulty technologické Univerzity Tomáše Bati - usilují o vytvoření co nejdělejší repliky obuvi slavného Muže z ledovce, Ötziho. Spolu s vědci z Leopolds University z Innsbrucku pak chtějí ve vyrobených botách vystoupat až na místo nálezu Ötziho a experimentálně tak ověřit funkčnost a ochranné kvality tehdejší obuvi. Zároveň hodlají zkoumat i možnou rituální roli Ötziho bot. Výzkumem obuvi Muže z ledovce a možností výroby jejich repliky se zlínský tým odborníků zabývá již plných šest let a dokázal již zvládnout řadu nelehkých překážek. Velký problém představují samotné materiály, z nichž jsou boty vyrobeny - patří mezi ně nejen lipové lýko, jelenice nebo teletina, ale také v našich krajích obtížně sehnatelná medvědí kůže. K činění se použijí ve shodě s výzkumem originálu zvířecí mozky a játra. Materiál se bude krájet pazourkem a řezat kamennými nástroji ze pomoci dřevěné šablony. Repliky Ötziho obuvi by měly být v budoucnu k vidění v muzeích ve Zlíně, Romanech a Izegemu.

(MaFr)

Vzácný obraz objeven v Dorotheu

Obraz svatě Hedviky z konce 17. století, který byl v roce 1950 ukraden, se objevil letos v nabídce rakouské aukční síně Dorotheum. Původně se toto dílo, jehož hodnota se odhaduje zhruba na čtvrt miliónu korun, nacházelo ve slavném břevnovském klášteře. Ministerstvo kultury ČR za pomoci českého velvyslanectví se snaží o zprostředkování navrácení díla zpět původnímu vlastníkov.

(MaFr)

Pivo bude možná chutnat jinak

Oteplování planety hrozí nejenom takovými katastrofami jako jsou záplavy nebo tání ledovců v Antarktidě, ale i změnou tradiční chuti českého piva. Vzhledem k velmi kolísavé úrodě sladovnického ječmene v posledním období, přešla řada západoevropských zemědělců k netradičnímu setí na podzim. V současné době se v tomto směru experimentuje i v Polsku, češtině, rakouštině a němečtině pěstitelé zůstávají zatím skeptičtí a konzervativní, protože se obávají, že chuť piva vyrobené z ozimého ječmene se od zlatavého moku připraveného z ječmene setého tradičně na jaře bude výrazně odlišovat. Nicméně někteří odborníci se domnívají, že i ve střední Evropě se v blízké době nové ozimé odrůdy ječmene plně prosadí. Pivaři si tak možná budou muset zvykat na inovace vyvolané změnami podnebí.

(MaFr)

Tvrď boj s korupcí na Slovensku

Nový vlastník košických hutí, společnost U. S. Steel Košice se tvrdě pustila do boje s korupcí. Všem dodavatelům, kteří se pokusí podplatit zástupce železáren hrozí zrušení smlouvy spojené s naprostým vyloučením z další spolupráce. Firma se k tomuto kroku odhodlala poté, co bylo ve firmě odhaleno několik velkých případů. Většina podnikatelů na veřejnosti novou obchodní politiku košických železáren chválila, je ovšem velká otázka, kterým z nich se opravdu zamlouvá.

(MaFr)

Potíže Univerzity Karlovy

Vysoké školství v České republice dlouhodobě bojuje s kritickým nedostatkem peněz. Správní rada nejstarší středoevropské univerzity, Univerzity Karlovy v Praze počátkem srpna označila současnou situaci v odměňování pracovníků na tomto starobylém vysokém učení za dlouhodobě neúnosnou a velmi ostře kritizovala i celkový objem peněz, který se vkládá do obnovy vybavení a infrastruktury školy. Zvlášť kritická je situace na největší filosofické fakultě, kde platy mnoha, zejména mladších, vědeckých pracovníků působí spíše jako výsměch. Protesty zesílily po přiznání představitelů ministerstva školství, že dvě miliardy korun navíc, které byly slíbeny vysokým školám, patrně resort ze státního rozpočtu na rok 2002 nebude možno získat. Přitom právě na základě tohoto slibu vysoké školy přijaly větší počet zájemců o studium.

(MaFr)

Absolventi možná budou mít smůlu

Nejistota panující kolem přijetí státního rozpočtu na příští rok se již teď může výrazně podepsat na vyhlídkách čerstvých absolventů škol na získání práce. České ministerstvo práce a sociálních věcí totiž vyzvalo úřady práce působící v rámci okresů, aby výrazně omezily výdaje představující finanční závazek přecházející do příštího roku. Některé úřady na tento podnět reagovaly přerušením udělování dotací zaměstnavatelům na tzv. absolventské praxe, tedy na pracovní kontrakty v délce 8 - 12 měsíců, které mají příslušnému občanovi umožnit získat potřebnou praxi. Představitelé ministerstva sice považují tento krok za poněkud nepružný, ale přesto přiznává, že vzhledem k velmi reálné hrozbě dlouhého rozpočtového provizoria nejde o jednání nelogické.

(MaFr)

Problémy s lupičskými dřevorubci

Již delší dobu zápolí představitelé Lesů ČR s lupičskými dřevorubci. Často jde o výborně technicky vybavené bandy, které bez jakéhokoliv povolení a leckdy i bez vědomí majitele lesa vykáčí porost a rychle ho prodají. Vyskytují se i mnohé případy, kdy se příslušné zákony pokoušejí obcházet i samotní vlastníci lesů a poškozují porost, aby si na příslušných orgánech vynutili souhlas s jeho vykáčením. Při pohledu z letadla tak zejí v některých polesích četné čerstvé paseky a ekologické škody stále stoupají. Za nejvážnější problém při chránění lesů považují představitelé lesní správy skutečnost, že na pilách nemusí prokazovat zákazníci, že přivezené dřevo získali legálně v souladu se zákonem.

(MaFr)

České dráhy, s.o., odbor vnějších vztahů, tiskové oddělení

Tisková zpráva 04.09.2001 14:48

Železniční doprava je bezpečnější než doprava na silnicích

Tisková zpráva u příležitosti Dne bez aut a Dne železnice ve dnech 21. a 22. září 2001

Počet lidí, kteří zemřeli v uplynulých pěti letech (mezi roky 1996 a 2000) na našich silnicích, by stačil k obydlení malého města. Podle Ročenky dopravy Ministerstva dopravy a spojů za rok 2000 v letech 1996 až 2000 zahynulo na našich silnicích 7 466 osob. Za stejné období byli usmrceni 3 cestující v železniční dopravě.

Od roku 1996 do roku 2000 bylo na našich silnicích zraněno přes 170 tisíc osob. Přibližně tolik lidí žije ve čtvrtém největším městě ČR.

Až 16x bezpečnější je podle údajů Evropské komise železniční doprava ve srovnání s dopravou po silnicích a dálnicích. Podle výsledků, které prezentoval Anderson Lundström z Komise v uplynulém roce na semináři Mezinárodní železniční unie UIC, připadá na 100 milionů osobohodin silniční dopravy 33 mrtvých, zatímco u železniční dopravy jde o dvě osoby. Na 100 milionů osobokilometrů pak podle údajů Evropské komise v silniční dopravě připadá 1,1 úmrtí oproti 0,04 na železnici.

Také v České republice je železniční doprava podstatně bezpečnější než doprava na silnicích a dálnicích. Podle Ročenky dopravy Ministerstva dopravy a spojů ČR za rok 2000 zemřelo v uvedeném roce na našich silnicích 1 486 osob, zatímco na železnici o život nepřišel ani jediný cestující. Úmrtí spojená s železničním provozem souvisí hlavně se zakázaným pohybem osob v kolejišti či opět se silniční dopravou, kdy řidiči motorových vozidel nerespektují výstražnou signalizaci. Případné oběti těchto nehod se objeví v železničních statistikách, i přesto, že je v 99 % případů jednoznačná vina na účastníkovi silničního provozu. Počet zraněných osob v silničním provozu v roce 2000 dosáhl 32 439 osob, zatímco na železnici to bylo 15 cestujících.

kontakt

Petr Štáhlavský

(tiskový mluvčí GRŘ ČD)

e-mail: GRPHATisk@gr.pha.cd rail.cz

Freedom House: V Česku se horší demokracie

Demokracie v České republice se zjevně obrátila k horšímu. Konstatuje to ve své letošní výroční zprávě o stavu postkomunistických zemí americká organizace Freedom House, která se dlouhodobě zabývá hodnocením stavu společnosti a dodržováním lidských práv. Hlavní podíl na zhoršujícím se stavu české demokracie vidí Freedom House v opoziční smlouvě mezi ODS a ČSSD, které se pokusily prosadit zákon v podstatě vylučující účast malých stran v parlamentu. Dokument zdůrazňuje, že tyto dvě strany se snažily omezit pravomoci prezidenta a nezávislost České národní banky. "Zdá se, že členství v Severoatlantické alianci a úsilí o vstup do Evropské unie jsou jedinou silou, která tlačí Českou republiku k demokratickým normám," uvádí organizace, která šedesát let sleduje lidská práva a podporuje demokracii ve světě. Ve zprávě se uvádí, že v České republice přetrvávají problémy s vymahatelností práva, soudy nedostatečně trestají hospodářskou kriminalitu a organizovaný zločin. Podle Freedom House narůstají vládní tendence zasahovat do svobody slova. Jako příklad uvádí dva redaktory MF DNES, kteří byli obviněni kvůli tomu, že odmítli zveřejnit svůj zdroj, jenž jim předal informace o materiálu z Úřadu vlády, který měl za cíl zdiskreditovat Petru Buzkovou. Koordinátorka projektu Freedom House v New Yorku Amanda Schnetzerová zdůraznila, že dokument je součástí širšího hodnocení. "Jiná část hodnocení zařazuje Českou republiku mezi nejlépe hodnocené země z bývalých postkomunistických zemí," řekla Schnetzerová. Zpráva mluvící o zhoršujícím se stavu české demokracie je podle ní snahou o analytictější pohled na stav věci.

jp

Prahu na dva dny ochromila stávká proti ministru Schlingovi

Silnice v Praze už dlouho nebyly tak snadno průjezdné jako v prvních zářijových dnech. Pár hodin ve městě vládl dopravní chaos, provázený barikádami z lidských těl na hlavních dopravních tepnách metropole. Obojí měla na svědomí blokáda dovozců ojetých aut a Asociace autoškol. Do Prahy přijelo asi osm set aut demonstrantů, kteří žádali odstoupení ministra dopravy Jaromíra Schlinga. Praha byla neprůjezdná ze všech stran. Nespokojení demonstranti vyrazili do ulic a na několika místech zcela zablokovali komunikace poté, co s nimi odmítl jednat premiér Miloš Zeman a mluvčí vlády Libor Rouček jim řekl, že se chovají jako komunisté v roce 1948. Nervozita rostla i mezi řidiči, kteří trčeli v zácpách. Jeden z nich lehce zranil demonstranta a ujel. Jiný vůz, který se snažil projet blokádu, poškodili kopanci demonstranti a musela zasahovat policie, která však proti blokádám tvrdě nezakročila. Centrem nemohly projíždět ani tramvaje. "S nimi už jednat o ničem nebudeme," vzkázal vedení ministerstva místopředseda sdružení Jiří Brabec. "A já rezignovat nehodlám," odpověděl svým odpůrcům ministr Schling. Místopředseda vlády Vladimír Špidla demonstrantům slíbil, že se s nimi sejde. Demonstranté svůj protest ukončili poté, co jim předsedové obou parlamentních komor Petr Pithart a Václav Klaus slíbili, že budou jednat s ministrem dopravy o všech problémech, které demonstranty trápí. Drobným dovozcům aut vadí nejasné podmínky při dovozu a registraci vozů z ciziny, autoškoly k blokáde přistoupily proto, že se marně snažily přimět ministra, aby změnil zkušební testy.

jp

Český dům: skandál trvá

Ministerstvo zahraničí navzdory veřejným slibům Jana Kavana nezastavilo nevýhodný pronájem Českého domu v Moskvě. Generální sekretář Pavel Jaroš totiž podepsal ve vší tichosti slibovaný dodatek ke smlouvě, ovšem drtivá většina výhod pro firmu Hotel Český dům v nové verzi zůstala. A to včetně nízkého nájemného 28 milionů korun. "Jediné, co říknu, je to, že jsme podepsali dohodu o narovnání," potvrdil včera ředitel firmy Hotel Český dům Stanislav Brei. O náhlém zvratu v případě, který propukl letos na jaře a je vyšetřován policií, nevěděl ani náměstek Pavel Telička. Toho přítom Kavan pověřil dohledem nad vyřešením celého skandálu kolem pochybné smlouvy. "Trvám na tom, aby dodatek projednalo kolegium ministra," řekl Telička. V tu chvíli však dohoda o narovnání už byla pár hodin podepsaná. Do jaké míry je o změnách ve smlouvě informován přímo ministr Kavan, není jasné. V době podpisu byl v zahraničí a dosud se nevrátil. Jeho mluvčí Aleš Pospíšil pouze oznámil, že dodatek smlouvy prošel řádným připomínkovým řízením a souhlasili s ním všichni náměstci. Náměstci Pavel Telička a Martin Palouš však tvrdí opak. "Smlouvu jsem neviděl a nic o ní nevím," řekl Palouš. Ministerstvo dodatek nezveřejnilo. Z informací MF DNES vyplývá, že jedinou výraznější změnou je vypuštění příslibu odprodeje komplexu s desítkami kanceláří a stovkou bytů v centru Moskvy firmě Hotel Český dům.

Jan Kavan

jp

Evropský parlament odmítl Temelín

Evropský parlament se jako první evropský orgán postavil proti české Jaderné elektrárně Temelín. Zpráva o České republice, kterou schválily stovky evropských poslanců, pobízí zbytek EU, aby zahájil kroky k uzavření Temelína a svolal k tomu mezinárodní konferenci. "Evropský parlament připomíná, že je nutné zvážit nulové řešení, zejména proto, že vycházejí stále najevo konstrukční nedostatky," uvádí dokument Evropského parlamentu, který však není

z á v a z n ý .

Poslanci vyzvali Evropskou komisi, aby vyšetřila, zda lze částí Temelína odepisat jako neúspěšné investice v případě, že by elektrárna byla odstavena. Vyhledky a náklady na

o d s t a v e n í

Temelína by měla zvážit mezinárodní konference. "Konference by posoudila možnost mezinárodní nabídky, aby Česká republika Temelín odstavila," navrhli v dokumentu poslanci. České diplomacii se nepodařilo tento jejich názor změnit. V parlamentu se však ozývají hlasy, že celý apel v praxi nic neznamená. "Rád bych upozornil na článek 49 souhrnné deklarace (o všech uchazečích), kde se uvádí, že pro kandidátské země nesmí platit tvrdší podmínky než pro členskou zemi," řekl Elmar Brok, šéf zahraničního výboru, kde se zprávy připravovaly. "Parlament uznal Temelín za evropský problém. Žádáme, aby byly ihned vytvořeny fondy pro odstavení Temelína," uvedla poslankyně Zelených Mercedes Eschererová, aniž řekla, v čem se to liší od předchozích "poevropštění" této otázky. Parlament schválil už řadu deklarací proti Temelínu. Kromě temelínských pasáží však parlamentní zpráva obsahuje i řadu upozornění na reálné nedostatky České republiky - na slabost bankovního dozoru, na nutnost posílit ochranu volné soutěže, na korupci, na schodek rozpočtu, na špatné půjčky a tunelování bank, na nedostatečné zákony o podnikání i na nutnost silně investovat do vzdělání a zdravotnictví. Zpráva zmiňuje i problém Benešových dekretů, ale zároveň připomíná řadu pokroků. Je to vůbec poprvé, co se nějaký orgán unie postavil za myšlenku zastavit elektrárnu. "Je to výstřel do prázdna," řekl velvyslanec při EU Libor Sečka.

jp

Náhoda nikoli náhodná

Právo, Jiří Franěk - Glosa ke dni

Možná to bylo skutečně jen vinou nedopatření - zašantročení obálky s pozvánkou kýmsi z úředníků varšavského velvyslanectví - proč se žádný oficiální český činitel nezúčastnil tryzny za Romy, zavražděné v Osvětimi. Težko ovšem přesvědčit naše evropské sousedy a mezi nimi zejména ty, jichž se toto nedopatření dotklo, že jde o náhodu, když... Když přece v Česku není rasově motivované násilí nevšední událostí, když čeští soudci a policejní vyšetřovatelé mívají s dokazováním rasové motivace těžko pochopitelné potíže, když česká vláda dovolí cizím úředníkům selekci svých občanů podle nedefinovaných a tedy samozřejmě ani nevyhlášených kritérií, mezi nimiž s velikou pravděpodobností dominuje barva pleti. Dodejme ještě - když všechna dosavadní prohlášení českých politiků na téma zúčtování s rasizmem vyznívají jalově a platonicky. Sečteme jedno s druhým a vyjde nám, že ani ta zašantročená pozvánka není tak úplně dílem náhody. Úředníci ambasad si přece vždy pečlivě ohlížejí věci, o nichž je známo, že na nich velvyslanci nebo vládě záleží. Ostatně, kdyby záleželo, museli bychom po té trestuhodné nehodě slyšet z Černínského paláce hromy a blesky.

První vyznavač komunismu byl žalován a půjde k soudu

Dvanáct let po pádu komunismu se před soud dostane první člověk, který horuje pro návrat starých pořádků. V procesu s levicovým extremistou Davidem Pěchou ze Šumperka tak soudci budou rozhodovat, zda je šíření radikální komunistické ideologie trestné. Státní zastupitelství v Šumperku dvaadvacetiletého Pěchu obžalovalo z propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod občanů, z pomluvy a z šíření poplašné zprávy. Mladík v časopise Pochodeň, na internetu a na demonstracích vyzýval k diktatuře proletariátu, znárodnění a k obnovení socialismu. Tyto paragrafy policie zatím využívala proti skinheadům a neonacistům. Pěcha své stíhání odmítl. "Pokud mě odsoudí, budu to považovat za politickou špinavost," prohlásil. KSČM, pokračovatelka komunistické strany, tvrdí, že Pěchův proces její existenci neohrožuje. "Jde o osobní názory mladého naivního člověka," prohlásila mluvčí KSČM Věra Žežulková.

jp

Jakeš a Lenárt půjdou nejspíš brzy k soudu

Pokud se nestane nic neočekávaného, měli by za několik dní dva bývalí vrcholní funkcionáři minulého režimu Milouš Jakeš a Jozef Lenárt čelit obžalobě z vlastizrady za své jednání v roce 1968. Vyšetřovatel Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) případ uzavřel a oba obviněné seznámil s výsledky šetření. "V pondělí se seznámil s výsledky vyšetřování pan Lenárt a v úterý pan Jakeš," řekl Jakešův advokát Kolja Kubíček. Nyní bude záležet na státním zastupitelství, zda návrh na podání obžaloby akceptuje a žalobu skutečně podá. Pokud budou oba někdejší funkcionáři souzeni, hrozí jim až patnáct let vězení - vzhledem k jejich věku v podstatě doživotí. Devětasedmdesátiletý Jakeš a o rok mladší Lenárt čelí obvinění, že se 22. srpna 1968, den po invazi vojsk států Varšavské smlouvy, zúčastnili jednání o vytvoření takzvané dělnicko-rolnické vlády v budově sovětského velvyslanectví v Praze.

jp

Temelín

Zeman: Dovedeme zemi na práh EU

Kabinet Miloše Zemana představil bombastický plán na posledních devět měsíců svého volebního období. Vláda chce ještě do voleb ukončit vstupní rozhovory s Evropskou unií. "Do konce roku bychom chtěli uzavřít pět až šest dalších a do poloviny roku příštího i ostatní kapitoly tak, aby naše země byla připravena na vstup do Evropské unie," prohlásil předseda vlády. Plány Zemanova týmu jsou však mnohem obsáhlejší. "Vláda bude usilovat o dokončení soudní reformy, reformu veřejné správy a justice a start reformy důchodové," jmenoval Zeman další část z toho, co všechno jeho kabinet plánuje. Opoziční politici však vidí proklamace vlády pouze jako začátek předvolební kampaně. Vláda totiž mimo jiné slibuje, že do voleb zrychlí růst ekonomiky, prosadí plošné vyplácení dětských přídatků, zreorganizuje ministerstvo obrany, prosadí vládní verze zákona o referendu nebo například zvýší minimální mzdu. "Myslím, že vláda už toho nemá moc co dokázat. Do voleb se bude snažit spíš udržet věci v chodu a soustředí se na kampaň," říká předseda poslaneckého klubu Unie svobody Karel Kühnl. Ani předseda poslaneckého klubu ODS Vlastimil Tlustý nebere vládní sliby vážně. Podle něj potká současný plán vlády stejný osud jako mnohé zákony v minulosti, protože vláda často předkládá zákony ve stejné podobě, s níž už dříve neuspěla. *jp*

Za prací do Německa? Nejdříve v roce 2006

Vidina brzké naprosté svobody při hledání práce v Německu se definitivně rozplývá. Češi si budou moci hledat práci v Německu bez jakéhokoli omezení nejdříve za dva roky po vstupu do Evropské unie, možná však ještě později. Vyplývalo to ze schůzky premiéra Miloše Zemana s německým kancléřem Gerhardem Schröderem. Česká vláda původně chtěla dosáhnout volného pohybu pracovních sil hned okamžikem vstupu, nyní však ustoupila a věří, že "karanténu" zkrátí aspoň na dva roky. "Maximem, kterého můžeme dosáhnout, je dvouleté přechodné období," prohlásil Miloš Zeman v bavorském městečku Marktredwitz. *jp*

Zdravotnická centra jsou dobrý byznys za státní peníze

Na ministerstvu zahraničí fungují takzvaná zdravotnická centra, která mají sloužit lidem v cizině, ale podle jejich hospodaření jde především o výhodný byznys malé skupiny lidí na státní náklady. A to v době, kdy jsou jednotlivé resorty Zemanovy vlády nuceny k omezování svých výdajů. Zdravotnická centra se starají celkem o deset lékařů a sester v pěti státech světa a mají rozpočet šestadvacet milionů korun. Jen během druhé poloviny loňského roku se podařilo řediteli center Zdeňku Poslušnému dostat organizaci hluboko do minusu díky třem pochybným zakázkám: na zavedení počítačové sítě a "svěrázně" rady po internetu šlo ze státní kasy patnáct milionů korun, zdravotnické přístroje, o jejichž využití pochybují sami lékaři, přišly na dalších deset milionů. "Zdravotnická centra zcela nedodrží zákon o zadávání veřejných zakázek, neoprávněně čerpají rozpočtové prostředky a vykazují ztrátu deset milionů korun, které neodpovídají skutečným hospodářským operacím," uvedla ve své kontrolní zprávě auditorka Josefa Mužíková. Své šetření ukončila už letos v březnu. Zprávou se však vedení ministerstva zahraničí dosud nezabývalo. "Už jsem ale požádal o vyslání generální inspekce. Mám dojem, že už začali," říká nyní generální sekretář Pavel Jaroš. Půlroční prodlevu vysvětluje tím, že inspekce na to zatím neměla čas. Auditorka Mužíková se veřejně nechtěla o výsledcích kontroly bavit. Jeden z ministerských úředníků, který je s jejím šetřením v centru detailně seznámen, závěry kontroly shrnul: "Jedním slovem - podvod. Tato kontrola měla být už dávno předána policii." Ředitel Zdravotnických center Zdeněk Poslušný vážně přehmaty popírá. "Tak jako v každé organizaci bylo poukázáno na určité nedostatky v jednotlivých účetních dokladech. K jejich odstranění byla přijata patřičná opatření."

Ředitelem Zdravotnických center se stal loni v červnu. Dříve pracoval jako generální sekretář Meziresortní protidrogové komise, v roce 1996 ho však premiér Václav Klaus odvolal - v souvislosti s podezřením, že jako jeden ze špičkových funkcionářů předlistopadové tělovýchovy řídil doping sportovců. Toto podezření se nakonec nepotvrdilo - komise Úřadu vlády konstatovala, že to nelze dokázat. Poslušný však čelil i dalším obviněním: jako vysokoškolský učitel olomoucké univerzity zpronevěřil peníze studentů a byl veden na seznamu tajných spolupracovníků StB pod krycím jménem Apatykář. Poslušný oboje popřel. *jp*

Naváděl prokurátor k vraždě?

Nejvyšší soud v Brně musí nyní rozhodnout, zda se znovu otevře případ posledního komunistického generálního prokurátora Jána Pješčáka, obviněného z justiční vraždy. V roce 1953 Pješčák ještě jako příslušník Vyšší vojenské prokuratury obvinil pohraničnicka Aloise Jeřábka, jenž se pokusil utéct za železnou oponu, z velezrady a vyzvědačství. A to i přesto, že neměl v rukou jediný důkaz. Soud na základě Pješčákovy žaloby nad Jeřábkem vynesl absolutní trest. Přestože Pješčáka Vrchní soud v Praze na jaře amnestoval, ministr spravedlnosti Jaroslav Bureš podal po rozsudku stížnost pro porušení zákona. "Teprve jsem spis dostal do pošty. Počítám, že jednat budeme někdy v září či v říjnu," řekl soudce Nejvyššího soudu Josef Hendrych, který má případ na starosti. Po Karlu Vašovi, který se podílel na zmanipulovaném procesu s generálem Heliodorem Příkou, je Pješčák druhý komunistický prokurátor stíhaný za procesy v padesátých letech. "Pješčákův případ je průlomový už v tom, že se podařilo stíhat dalšího viníka justičních vražd, kterých se za totality odehrálo více než dvě stovky. Většina špiček tehdejší justice už není mezi živými," zdůraznil mluvčí Úřadu dokumentace a vyšetřování Ján Srb. Státní zástupce Pješčáka obžaloval z trestného činu návodu k vraždě v loňském listopadu. Městský soud v Praze však provinění exprokurátora vidí jinak: podle jeho názoru by měl být žalován jen pro porušení pravomoci veřejného činitele - trestný čin, za který musí být uložen mírnější trest. *jp*

Povinná vojna skončí už za pět let

Dnes třináctiletí chlapani by měli být mezi posledními, kdo povinně stráví dvanáct měsíců ve vojenské uniformě. Na konci roku 2006 by podle armádního návrhu profesionalizace ozbrojených sil, jež včera jednomyslně schválil vládní kabinet, měla zaniknout základní vojenská služba. "Reforma je dobře myšlena. Jsou na ní sympatické rysy a má i dobré základy," řekl po schůzi vlády vrchní velitel ozbrojených sil prezident Václav Havel. Podle klíčové reformy české armády by měli už v roce 2007 sloužit jen profesionální vojáci. Ministr obrany Jaroslav Tvrdík shrnul podobu reformované armády do čtyř "m". "Malá, mobilní, moderní a mladá, nejen věkem, ale i myšlením," uvedl. Hlavní předností "nové" armády má být její štíhlost. Ze současných sedmdesáti tisíc vojáků a zaměstnanců se zmenší na celkových pětadvacet tisíc osob. Aby byl projekt úspěšný, musí se na něm shodnout všechny demokratické politické strany. Přerod armády bude trvat minimálně deset let, tedy přes dvě řádná volební období Poslanecké sněmovny. Prezident Václav Havel proto svolá na Pražský hrad společné jednání politiků. "Reforma armády se nemůže stát kartou v předvolebním boji," vysvětlil Havel, proč hodlá svolat schůzku zástupců politických parlamentních stran kromě komunistů.

prezident Václav Havel

České armádě ale hrozí, že ještě před touto profesionalizací zůstane bez vojáků základní služby. Největší problémy zřejmě nastanou v posledních letech transformace. Potvrzují to alespoň zkušenosti ze zahraničí. "Experti z Nizozemska a Belgie, kde už mají reformu za sebou, nás před možným nedostatkem vojáků základní služby varovali. Například v Belgii proto museli přechod uspíšit," uvedla Drahomíra Nová z Centra pro přípravu reformy ozbrojených sil ministerstva obrany. Ve Francii dokonce odmítl nastoupit do povinné služby celý poslední ročník mladíků. Návrh profesionalizace však proti vylidnění vojska žádný recept nemá.

jp

Svazky StB mají být odtajněny

Senátoři schválili návrh zákona, který má umožnit zpřístupnění většiny dosud neveřejných archivních materiálů někdejší komunistické tajné policie - StB. Návrh má přitom velkou šanci, že bude schválen i v Poslanecké sněmovně. Miroslav Macek (ODS) a Hana Marvanová (US) dali najevo, že jejich strany zákon podpoří i ve sněmovně. Pokud by zákon vstoupil v platnost, mohl by kdokoli starší 18 let nahlédnout do dosud přísně tajných spisů, které představují statisíce stran. "Tato novela sama o sobě neznamená vyrovnání se s minulostí. Je to jen malý krůček k poznání praktik StB," řekla senátorka Dagmar Lastovecká (ODS), která byla jedním z iniciátorů návrhu. Návrh počítá s tím, že by napříště byly přístupné dokumenty o činnosti všech složek StB včetně dosud neveřejných archivů tajných služeb - vojenské kontrarozvědky a civilní rozvědky. "Znamenalo by to, že pronásledované osoby by měly možnost zjistit maximum, tedy i rozkrýt jména spolupracovníků StB," řekla Lastovecká. Dosud mohli poškození nahlédnout pouze do svých svazků, a pokud ty byly skartovány, měli prostě smůlu. Smůlu mají i emigranti, ti se do archivu rozvědky nedostanou vůbec.

jp

Kolín se BMW nedočkal

Středočeský Kolín neuspěl ve finálovém souboji o investici bavorské automobilky. Pro projekt za jednu miliardu eur si vedení BMW vybralo východoněmecké Lipsko. Kolín si dělal velké naděje na zisk investice, a to zejména díky nabídce levné a kvalifikované pracovní síly. Jenže právě nedostatek tuzemských zaměstnanců a horší infrastrukturu zařadila automobilka BMW mezi slabší stránky české nabídky.

jp

Největší zisk ohlásil ČEZ

Dominantní výrobce elektřiny ČEZ obsadil s pololetním ziskem 4,6 miliardy korun první místo v žebříčku úspěšnosti největších domácích firem. V závěsu za ním se udržel Český Telecom, který i přes meziroční pokles zisku vydělal 2,9 miliardy korun. ČEZ i Český Telecom hodlá vláda ještě v letošním roce nabídnout strategickým investorům ke koupi.

jp

Schodek státního rozpočtu překročí 90 miliard korun

Propad ve státním rozpočtu se letos nebezpečně přiblíží hranici sto miliard korun. Bude tak nejvyšší v historii České republiky. "Pokud se nestane nic mimořádného, bude schodek někde kolem devadesáti miliard korun," řekl náměstek ministra financí Eduard Janota.

jp

Piloti si vymohli o dvacet tisíc korun vyšší platy

Kromě autodopravců a majitelů autoškol stávkovali v létě i piloti Českých aerolinií. Ti se nakonec s vedením firmy dohodli na zvýšení platů zhruba o třicet procent. Průměrný příjem pilota Českých aerolinií tedy bude o dvacet tisíc korun vyšší než dosud. Aerolinie na platy pilotů ušetří i tím, že pro nová letadla přijme méně posádek než dříve.

jp

Největší privatizaci provází pochybnosti

Rychlost, s jakou se stát rozhodl prodat všechny tuzemské klíčové energetické firmy, které by měly státní kase přinést v lepším případě až rekordních 400 miliard korun, začala vyvolávat pochybnosti o dostatečné průhlednosti celé transakce. Vše by se mělo odbýt za čtyři měsíce, ačkoliv podobně rozsáhlé transakce trvají ve světě dvakrát tak dlouho. Vláda uložila poradcům, navíc vybraným bez výběrového řízení, aby jí návrhy vítězných kupců obrovských firem, mezi něž patří elektrárenská společnost ČEZ a plynárenský gigant Transgas, předložili nejpozději 14. prosince. Doposud přitom nebyly vyjasněny ani některé základní podmínky privatizace, například záruky státu za jadernou energetiku, a v některých případech ani velikost podílu Transgasu, jež kabinet investorům vlastně nabízí. *jp*

Lauder prohrál arbitráž o Novu

Česká republika není odpovědná za ztráty amerického podnikatele Ronalda Laudera. K takovému verdiktu podle ministerstva financí dospěla trojice arbitrů, která od loňského března zkoumala Lauderovu žalobu proti Česku. Američan, majitel firmy CME, se v ní domáhal náhrady v řádu desítek miliard korun za to, že stát neochránil jeho investice do TV Nova. Tu musel v dubnu 1999 po sporu s ředitelem televize Vladimírem Železným přenechat šéfovi Novy. "Odmítli požadavky na jakékoliv odškodnění protistrany," potvrdil verdikt tribunálu zdroj z ministerstva financí. Rozhodci podle ministerstva v jednom bodu připustili, že stát porušil česko-americkou dohodu o ochraně investic. Na uznání Lauderovy žaloby to však nestačilo. *jp*

Za Radiokomunikace dostane stát 7 miliard

Majitelem druhé největší tuzemské telekomunikační firmy, Českých Radiokomunikací, se po půlročním exkluzivním vyjednávání stane Tele Danmark spolu s Deutsche Bank. Dánský operátor koupí majoritní podíl jedenapadesát procent akcií za necelých sedm miliard korun. *jp*

Grégr prosadil malý velký třesk

Vláda Miloše Zemana podpořila kontroverzní plán ministra Grégra na oživení ekonomiky. Velký třesk se však oproti původním představám výrazně smrskl. Ministerstvo průmyslu tvrdí, že s přispěním jeho národohospodářského programu velký třesk bude růst ekonomiky země v příštím roce až o šest procent, tedy výrazně více než v Evropské unii. Optimismus zůstal ministerským úředníkům i přesto, že Grégrův plán v konečné podobě výrazně zeštíhlé - namísto původně plánovaných 265 miliard korun zbylo o sto miliard méně. Co z toho vyplývá? Ekonomiku mají rozpumpovat již existující

programy jednotlivých ministerstev. Vůbec nejvíce se přitom škrtalo v kolonce soukromých zdrojů. Banky, podniky a programy Evropské unie by měly na rozvoj ekonomiky dát letos a v příštím roce podle představ z počátku roku celkem 130 miliard korun. Zbylo 35 miliard. "Nějaké speciální programy nechystáme," řekl například šéf Komerční banky Radovan Vávra. "Růstu docílíme tím, že jednotlivé programy budeme lépe koordinovat. Když jich více nasměrujeme do chudších regionů, bude to velká podpora," uvedl autor projektu Zdeněk Vorlíček. Šéf ODS Václav Klaus celý plán přirovnal k "státnímu plánování" s tím, že ho nebere vážně. *jp*

Mostecká uhelná s úspěchem

Výborně se dařilo v prvním pololetí letošního roku společnosti Mostecká uhelná. Vykázala zisk přes 434 miliónu korun, což meziročně představuje nárůst zhruba o 185 miliónů. Představitelé firmy však upozorňují, že se může jednat o pověstný "klid před bouří". Před Mosteckou uhelnou stojí totiž hrozba závažných obtíží - s uvedením jaderné elektrárny Temelín se očekává výrazný úbytek zájmu o hnědém uhlí na domácím trhu a Mostecká uhelná počítá i s poklesem exportu do Německa. Útlum těžby v severočeské hnědouhelné oblasti sice představuje do budoucna závažný problém, ale představitelé Mostecké uhelné počítají s výraznou pomocí státu, která by měla zabránit ekonomickému a sociálnímu kolapsu v postižených okresech. Sama firma však provádí potřebnou restrukturalizaci již nyní. Případné obtíže české ekonomiky však mohou situaci ještě výrazně zkomplikovat. *(MaFr)*

Eurotel celý pro Telecom

Společnost Český Telecom, která dosud vlastní 51 procent největší české sítě mobilních telefonů Eurotel oznámila, že uzavřela předběžnou dohodu se společností Atlantic West B. V. o koupi zbylých 49 procent akcií. Na transakci si ovšem bude muset vzít úvěr od některé banky. Eurotel v současné době má v České republice 2,65 miliónu klientů a za loňský rok vykázal čistý zisk ve výši zhruba 4,8 miliard korun. Nová akvizice má podle odborníků především zvednout cenu Českého Telecomu při očekávané privatizaci celé společnosti. Mezi nejvážnější zájemce o získání firmy patří Deutsche Telekom, který v současné době ovládá druhou největší společnost na českém trhu mobilních telefonů RadioMobil s 2,24 miliónu zákazníků. Vzhledem k pravidlům hospodářské soutěže by se však musel Deutsche Telekom jedné sítě mobilních telefonů vzdát. Samotný Český Telecom vykázal za první pololetí letošního roku čistý zisk 2,9 miliardy korun, což představuje s rokem 2000 pokles zhruba o 13,5 procenta. Na tomto výsledku se podepsal zejména růst provozních nákladů a pokles příjmů z hovorného. Naopak stoupl zájem o datové služby. Americká ratingová agentura Standard & Poor's sice v souvislosti s půjčkou na nákup Eurotelu zvažuje snížení svého hodnocení kvality dlužnických závazků Českého Telecomu, ale někteří odborníci předpokládají, že nákup

akcií naopak pozici Telecomu dlouhodobě významně posílí. Boj o jednu z nejlukrativnějších českých společností - Český Telecom bude nepochybně velice zajímavý a může svými výsledky výrazně poznamenat i politickou scénu. (MaFr)

České dráhy rozprodávají zbytečný majetek

Česká vláda rozhodla, že jedním z kroků k oddlužení Českých drah (ČD) a její proměně v akciovou společnost má být i prodej majetku, který firma nepotřebuje na provozování dopravy. Jedná se kupříkladu o některé strojní a opravářské závody, rekreační a zdravotnické objekty, části areálů pražských železničních stanic Bubny - Holešovice, Dejvice, Vršovice a Libeň a další nemovitosti včetně Ústředního kulturního domu železničářů v Praze - Vinohradech, paláce Sevastopol na Národní třídě v Praze a budovy v ulici Politických vězňů v Praze. Železničářské odbory ovšem se zvoleným postupem nesouhlasí a doporučují spíše dlouhodobý pronájem zmiňovaných objektů. Odborářům se nelíbí ani myšlenka prodeje traťových strojních stanic a opravárenských dílen a poukazují na problémy, které způsobil neuvážený prodej železničních opraven a strojřen. Prodej provozů nesouvisějící přímo s hlavní oblastí činnosti samozřejmě představuje vždy velké riziko a může činnost společnosti výrazně prodražit. Oddlužení Českých drah se však asi bez riskantních kroků neobejde. (MaFr)

Nižší schodek zahraničního obchodu

V červnu dosáhl schodek českého zahraničního obchodu výše 5, 8 miliardy, což představuje daleko lepší výsledek, než s jakým počítali analytici. Přesto však nejsou ekonomové s výslednými čísly příliš spokojeni. Celkové zpomalení tempa zahraničního obchodu totiž prozrazuje, že i na českou ekonomiku dopadají důsledky ochlazení na evropských trzích, zejména v Německu. Objevily se také náznaky poklesu aktivity zahraničních investorů, který by mohl výrazně přibrzdit oživování české ekonomiky. Lze očekávat, že následující měsíce ukáží, zda se jedná o krátkodobý výkyv nebo o celkový trend. V druhém případě by stála vláda před velmi složitou situací, patrně daleko složitější než do jaké byla postavena v době svého nástupu. (MaFr)

Česká pojišťovna úspěšná, ale čeká zhoršení

Česká pojišťovna, největší pojišťovací dům v České republice ovládající zhruba 40 procent trhu, zvýšila svůj zisk v prvním pololetí ve srovnání s předchozím rokem o 17 procent na 907 miliónů korun. Dobrého výsledku dosáhla společnost vyššími výnosy z finančních umístění technických rezerv, ale především pokleslo plnění škod u některých druhů pojištění, zejména pojištění majetku a zemědělských podniků. Situace dokumentuje skutečnost, že Českou republiku letos na rozdíl od loňských záplav v

březnu a vichřice v červnu v prvním pololetí nepostihla žádná významnější živelná katastrofa. Přestavitelé společnosti však upozorňují, že do výsledků druhé poloviny roku se promítnou škody napáchané červencovými bouřkami, které Českou pojišťovnu budou stát zhruba čtvrt miliardy. Konečný výsledek hospodaření České spořitelny tedy ovlivní hlavně příroda, které asi těžko poručíme. (MaFr)

Výrobci bicykľů pro Lichtenštejnec

S významnými potížemi zápasí dva významní čeští výrobci jízdních kol - Favorit Rokycany a Velamos Sobotín. Tradiční Favorit vyrábí ve srovnání s dobou před necelými o tři čtvrtiny kol méně a loni projednávala valná hromada dokonce likvidaci společnosti. Velamos Sobotín sice exportuje většinu své produkce do zemí Evropské unie, především do cyklistických velmocí jako je Německo nebo Nizozemí, ale přesto se dostal do vážných finančních obtíží a někteří věřitelé podali návrh na konkurs firmy. Obě společnosti loni v létě ovládla společnost Kovel Kunovice. Nyní se tato společnost dostala do vlastnictví lichtenštejnské společnosti Welt Marketing Consulting. Těžko zatím spekulovat, co tento krok přinese zmíněným výrobcům českých jízdních kol. Rozhodně by však byla velká škoda, kdyby obě tradiční značky zahynuly v době, kdy lze očekávat růst zájmu o jejich výrobky na domácím trhu v souvislosti s rozšiřováním možností k provozování cyklistiky. (MaFr)

Generální ředitel Živnobanky odchází

Generální ředitel Živnobanky Jiří Kunert, který stál v čele tohoto ústavu neuvěřitelných třináct let, ohlásil svůj odchod z firmy. Měl by se stát šéfem slovenské Polnobanky ovládané italskou finanční skupinou UniCredito. S Jířím Kunertem odchází z českého bankovního světa alespoň na čas jeden z reprezentantů pragmatické generace osmdesátých let, generace, která se ještě před listopadem 1989 zbavila jakýchkoliv ideologických předsudků a bez sebemenšího problému zvládla přechod ze světa "reálného socialismu" do podmínek kapitalismu. Důvody, které Jiřího Kunerta k tomuto kroku přiměly, nejsou zatím zcela zřejmé, nicméně se hovoří o možném prodeji rozhodujícího balíku akcií Živnobanky kvůli finančním obtížím jejich dosavadního držitele, společnosti Bankgesellschaft Berlin AG. Jedním ze zájemců o koupi Živnobanky je údajně právě UniCredito, hovoří se i o další italské bankovní skupině IntesaBci a o Citibank. Objevili se také spekulace, že část Živnobanky, o velmi dobře rozvinuté tzv. privátní bankovníctví, by chtěl získat i současný majitel Československé obchodní banky, belgická KBC nebo nizozemská ING. Živnostenská banka za první pololetí letošního roku vykázala zisk necelých šedesát miliónů korun, což oproti loňskému roku představuje poměrně zřetelný pokles. Její představitelé však prohlašují, že výsledek odpovídá plánů, protože banka hodně investuje do distribuční sítě personálního a privátního bankovníctví. (MaFr)

Radiokomunikace s velkým ziskem

Akcionáři Českých radiokomunikací mohou být s výsledky hospodaření této firmy velice spokojeni. Oproti srovnatelnému období v loňském roce stoupl zisk Českých radiokomunikací o plných 230 milionů korun a o více než 16 procent stouply i její provozní výnosy. Výsledky roku 2000 však negativně poznamenalo navýšení jmenů v mobilním operátorovi RadioMobil, zatímco v letošních číslech se projeví úroky z kompenzace 22 miliard korun za ztrátu majority právě v této síti ve prospěch Deutsche Telekom. Pozitivně zapůsobila na hospodaření Českých radiokomunikací také restrukturalizace společností. Firma hledí do budoucnosti se zřetelným optimismem, počítá s velkými investicemi, stále rostoucí poptávkou po svých službách a chce si i nadále udržet svoji dominantní pozici v šíření televizního a rozhlasového vysílání. Podobně jako Český Telecom čeká i České radiokomunikace privatizace. Nový majoritní vlastník už vlastně měl být známý letos na jaře, ale veřejná soutěž skončila bez vyhlášení vítěze. Ministerstvo financí bylo pověřeno jednáním s konsorciem Tele Danmark a Deutsche Bank, ale cena nabízená konsorciem - 11 miliard se od ceny, kterou požaduje stát, zatím liší o plných devět miliard. (MaFr)

Slovenská pojišťovna pro Českou pojišťovnu?

Do výběrového řízení na nákup 67 procent akcií Slovenské pojišťovny, které vyhlásila slovenská vláda, se přihlásila i Česká pojišťovna. Situaci však nebude mít jednoduchou, protože zájem projevují o získání Slovenské pojišťovny ovlivňující 48 procent slovenského trhu nejsilnější evropské skupiny působící v oboru, například německá finanční skupina Allianz. Nelze pochybovat, že vítěz výběrového řízení získá velmi dobrou akvizici, která může poskytovat dlouhodobě velice stabilní zisk díky svému dominantnímu postavení na trhu. (MaFr)

Erste zvyšuje majoritu

Majoritní vlastník České spořitelny, rakouská Erste Bank nabízí dalším větším akcionářům odkup jejich podílu. Jedná se především o některá města v ČR. V srpnu například rozhodlo o přijetí nabídky zastupitelstvo Nového Jičína, které se tak přidalo k Ostravě a Havířovu. Podobný krok prozatím odmítá Opava, která čeká na lepší podmínky. Při napjatém stavu obecních rozpočtů se většina českých a moravských měst postupně zbavuje svých majetkových podílů ve velkých společnostech. Krizová situace ovšem může nastat, až nebude co prodávat. České spořitelně se v současné době daří - její zisk se v prvním pololetí roku 2001 zvýšil v meziročním srovnání o plných 68 procent a dosáhl výše 796 milionů korun. Odborníci oceňují především překvapující tempo růstu výnosu z poplatků a provizí, ale plně je uspokojila i dynamika vzestupu úrokových výnosů. I vzhledem k těmto skutečnostem není možná postoj města Opavy nerealistický. (MaFr)

Spolupráce OKD a Voest-Alpine

Podle kontraktu podepsaného mezi Ostravsko-karvinskými doly (OKD) a rakouskou společností Voest-Alpine má severomoravský důlní gigant dodat svému partnerovi v průběhu pěti let zhruba 7,7 milionů tun uhlí, koksu a koksového prachu za zhruba 16,5 miliardy korun. Díky této smlouvě by v OKD mělo mít zajištěno práci celkem 3550 osob. Financování obrovského kontraktu převzala Československá obchodní banka. OKD tak mají zajištěnou perspektivu až do roku 2006, což v současné době jistě není zanedbatelná záležitost zejména ve stále sociálně problematickém severomoravském regionu. Rakouský partner představuje pro OKD největšího zahraničního partnera. Voest Alpine odebírá od ostravských těžářů více než polovinu své potřeby uhlí a koksu. (MaFr)

Červencová inflace nemile překvapila

Velice nepříjemný dojem vyvolala zpráva Českého statistického úřadu, že se v červenci spotřebitelské ceny ve srovnání s předchozím měsícem zvýšily o 5,9 procenta, což představuje daleko nejhorší výsledek v posledních měsících. Podle analytiků se na nepříznivém výsledku podepsal vývoj v cenách zahraničních zájezdů a růst nákladů na bydlení. Naopak pohonné hmoty stály méně než v červnu. Přestože většina odborníků očekává určité oslabení inflačních tlaků v souvislosti s celkovým ochlazením na evropských trzích, perspektivy nejsou zrovna nejrůžovější. I nadále lze očekávat růst cen bydlení a s tím související stálý tlak na růst mezd. Dalším problémem může být klesající zájem občanů o spoření, daný nízkým zúročením vkladů a velký rozvoj splátkového obchodu. Sílí poptávka sice napomáhá oživení průmyslu, ale zároveň může roztočit inflační spirálu. Část občanů podlehla současné optimistické náladě a začala více utrácet, často možná i nad svoje možnosti. Podzim ukáže trendy vývoje, nicméně už z čísel o vývoji průmyslové výroby v červnu lze vyčíst zřetelné zpomalení růstu dané vývojem na evropských trzích. Výrazně oslabila zejména odvětví orientovaná na export, již zmiňovaný domácí růst poptávky nedokáže nahradit zahraniční zákazníky. Přesto však většina analytiků nijak neztrácí hlavu a věří v obnovení příznivého vývoje. Podle některých by problémy mohl způsobovat růst nákladů v průmyslu, tedy hlavně mezd. Na druhé straně by však pokles koupěschopnosti obyvatelstva mohl nepříznivě ovlivnit prodejnost zboží. Navíc zvýšené sociální napětí je to poslední, s čím by zrovna chtěla vládnoucí sociální demokracie vstupovat do předvolebního klání. Na podzim a v zimě se však pravděpodobně ukáže nakolik je hospodářské oživení, ke kterému v ČR došlo za jejich vedení, životaschopné a nakolik se jedná o pouhou iluzi, podobnou svého času tolik vychvalovaným úspěchům bývalého premiéra Klause. (MaFr)

Rejstřík zástav i v ČR

Podle vzoru z jiných zemí byla přijata oběma komorami českého parlamentu novela občanského zákoníku, která má umožnit občanům získat bankovní půjčky na základě zástavy movitých věcí, např. zásob zboží, automobilů nebo vybavení domácnosti. Novela také uzákonila vznik elektronického rejstříku zástav, do kterého by se mohly zapisovat nejen movité věci, ale i nemovitosti, které nepodléhají zápisu do katastru nemovitostí. Český rejstřík zástav by měl být podle novely neveřejný a nahlédnout by do něj mohla pouze osoba, která prokáže oprávněný zájem - tedy třeba občan kupující automobil si bude moci ověřit, zda vůz nebyl zastaven. Smlouvy o vzniku zástavního práva by měly sepsávat podle schválené předlohy pouze notáři. Pokud novelu občanského zákoníku podepíše i prezident ČR, mohl by rejstřík zástav začít vznikat od 1. ledna příštího roku. Autoři zákona si od jeho působení slibují především rozšíření možností malých a středních podnikatelů při získávání potřebných úvěrů. Zejména v současnosti, kdy jsou české banky oproti dřívějším časům výrazně opatrnější při poskytování půjček mohou zástavy movitých věcí představovat pro drobnější podnikatele velice významnou příležitost k rozvoji aktivit.

(MaFr)

ČEZ bez Temelína pro Němce?

Podle bavorského listu Neue Passauer Presse projevuje německý energetický gigant E.ON i nadále zájem o získání o českou elektrárenskou společnost ČEZ, ale chce ji koupit pouze bez jaderné elektrárny Temelín. E.ON byl ještě nedávno největším odběratelem české elektřiny, ale pod tlakem bavorské veřejnosti své kontrakty s ČEZ vypověděl. V českém tisku se však objevily spekulace, že ze strany E.ON se nejedná o respekt k veřejnému mínění ale spíše o chytrý tah, který má srazit cenu společnosti ČEZ co nejnižší. Na druhé straně by ČEZ jako kompenzaci za vypovězení smluv mohl získat od svého německého partnera E.ON Energie až sto miliónů korun.

(MaFr)

Vítkovice v zisku

Hutní a strojírenská společnost Vítkovice, která se ještě loni potácela hluboko v oblasti červených čísel, ukončila první pololetí letošního roku se ziskem ve výši zhruba 15, 5 miliónu korun. Ve stejné době v roce 2000 přitom vykázala ztrátu, která převyšovala 737 miliónů korun. Zdá se tedy, že jedné z bývalých vlajkových lodí českého těžkého průmyslu začíná svítat na lepší časy. Snad probíhající restrukturalizace a změna vedoucího managementu dokážou hutnímu gigantu zajistit stálou perspektivu.

(MaFr)

Nižší příjem z licencí = škrty v rozpočtu

Ke krácení výdajů ve státním rozpočtu pravděpodobně bude muset sáhnout česká vláda, protože asi nezíská plánovaných dvacet miliard korun za prodej licencí pro novou generaci sítí mobilních telefonů UMTS. Do prvního kola výběrového řízení se totiž přihlásil Eurotel a RadioMobil, zatímco třetí český operátor mobilních telefonů, společnost Český mobil s nabízenou cenou 6, 7 miliard korun nesouhlasí. I Eurotel a RadioMobil však požadují řadu úlev, mj. i možnost dlouhodobých splátek. Česká vláda však počítala s prodejem čtyř licencí za stanovenou cenu do konce roku. Právě přílišný optimismus ohledně výsledků prodeje licencí, případně některých majetkových účastí vládě vytýká řada ekonomických analytiků.

(MaFr)

Začíná boj o Unipetrol

Fond národního majetku se pustil do privatizace většinového podílu akcií petrochemické skupiny Unipetrol, která ovládá takové významné subjekty jako je Česká rafinérská, Chemopetrol, Benzina, Kaučuk nebo Paramo. Někteří odborníci však upozorňují, že záměr vlády privatizovat Unipetrol jako celek může způsobit značné potíže, protože Unipetrol je podle nich značně neprůhledný moloch. Navíc předkupní právo na jeho významnou část - Českou rafinérskou vlastní mezinárodní konsorcium IOM tvořené firmami Agip, Conoco a Shell. IOM, vlastník 49 procent České rafinérské, má zároveň ve smlouvě zaručeno, že se zbytek akcií této firmy nedostane do rukou jeho přímých konkurentů. Řada zájemců ucházejících se o Unipetrol také by dala přednost získání pouze některých částí petrochemického gigantu. Mezi zájemce patří vedle ruských firem Lukoil a Sibur, kanadsko - ruského Norexu, německé dopravní firmy BAGS a české společnosti Agrofert také rakouská ÖMV. Při privatizaci má české vládě pomáhat pražská pobočka britské bankovní skupiny HSBC. Jistě půjde o velice náročnou operaci, provázenou mnohými potížemi, ale v zájmu české vlády je maximální možné urychlení prodeje - blíží se volby a peníze budou velmi zapotřebí. Přesto se však může privatizace gigantu Unipetrol značně protáhnout a naplňovat hospodářské rubriky českých médií ještě řadu měsíců.

(MaFr)

Udelili ceny

Ľ. Ľ. Kischu

Nositelmi prestížnej ceny Egona Erwina Kischu za diela literatúry faktu vydané v roku 2000 v Českej i Slovenskej republike sa stali slovenský spisovateľ Jozef Leikert za knihu Čierny piatok sedemnásteho novembra a český autor Karel Richter (Princ Evžen Savojský - pán bojových polí).

Na dvojdňovom stretnutí českých a slovenských tvorcov literatúry faktu v Budmericiach (SK) ocenili malými cenami Egona Erwina Kischu autorov Miloša Hubáčka, Mariána Pauera, Bořivoja Čelovského, Mariána Lešku a Adolfa Branalda. Prémie získali Přemysl Olšer, Jindřich Marek a Peter Kubinyi. EK

Komunisti plánovali zneužiť Cyrila a Metoda

5. júla si na Slovensku pripomenuli sviatok svätých Cyrila a Metoda, solúnskych bratov, ktorí svojím pôsobením na území Slovenska v 9. storočí položili základy vzdelanosti. Ich význam pre dejiny Slovenska vyzdvihuje aj fakt, že ich sviatok je štátnym sviatkom, a to aj v susednej Českej republike.

Ich význam okrem katolíckej cirkvi uznáva aj cirkev evanjelická a pravoslávna, na cyrilometodskú tradíciu sa odvoláva aj preambula Ústavy SR.

Cyrilometodskú tradíciu sa kurióznym spôsobom snažil použiť aj komunistický režim v Československu. V Ústrednom výbore KSČ vznikol plán na založenie "národnej cirkvi" na čele s Cyrilom a Metodom. Oboch vierozvestov dokonca prezentovali ako prvých nositeľov ideí socializmu a bratstva s "východom" - teda Sovietskym zväzom. EK

Za vstup do NATO je 52,2 percenta občanov

Vstup Slovenska do NATO podporuje 52,2 percenta obyvateľov. Naopak, vstup Slovenska do aliancie nepodporuje 38,7 percenta opýtaných a 9,1 percenta nevedelo na otázku odpovedať.

Prieskum uskutočnilo centrum koncom júna, vzorku tvorilo 1163 respondentov. EK

Štipendijný program pre Rómov

Nový štipendijný program na podporu vysokoškolského štúdia Rómov vyhlásila na školský rok 2001/2002 spoločnosť Open Society Institute (OSI) v Budapešti. Ako informovala riaditeľka prešovskej pobočky SAIA-SCTS Prešov Juliana Hajduková, prostriedky na tento program pochádzajú zo zlata ukradnutého nacistami počas druhej svetovej vojny, ktoré skončilo v rukách spojencov, ale aj zo zdrojov samotného OSI.

Štipendiá budú môcť získať rómski študenti, ktorí nastupujú do prvého ročníka vysokej školy alebo už sú vysokoškolákmi z Bulharska, Českej republiky, Maďarska, Macedónska, Rumunska, Slovenska a Srbska. "Štipendium je prednostne určené študentom humanitných alebo spoločenskovedných odborov ako ekonómia, politológia, žurnalistika či medicíny, informatiky a urbanizmu," uviedla Hajduková.

Žiadatelia o štipendium musia opodstatnenosť svojej žiadosti zasielať do Budapešti dokladovať finančnou situáciou rodiny, dokladom o prijatí na vysokú školu či potvrdením o doteraz vykonaných skúškach a vyhlásením o príslušnosti k rómskej národnosti.

Program OSI Roma Memorial University Scholarship bude žiadosti vyhodnocovať dvakrát ročne, pričom výška ročného štipendia sa môže pohybovať od 500 do 1 000 amerických dolárov.

Štipendista pritom môže po roku opätovne požiadať o štipendium na ďalší školský rok. EK

Rakúske vyznamenanie Sternovi

Bývalý rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave Juraj Stern sa stal druhým Slovákom, ktorému bolo udelené rakúske štátne vyznamenanie Dvojitý kríž za zásluhy o rozvoj vedy a umenia I. stupňa. Pred ním toto ocenenie získal iba významný slovenský skladateľ, hudobník a dirigent profesor Ľudovít Rajter. Na návrh rakúskej vlády mu vyznamenanie udelil prezident Thomas Klestil. V jeho mene mu ho na rakúskej ambasáde v Bratislave odovzdala veľvyslankyňa Gabriele Matznerová-Holtzerová. Ako uviedol J. Stern, rozhodnutie Rakúska udeliť mu vysoké štátne vyznamenanie "vníma veľmi intenzívne a pokladá to za niečo mimoriadne." EK

Bratislavu spomenuli ako koridor obchodu s deťmi

Slovenská metropola patrí medzi koridory v obchode so ženami a s deťmi. Spolu s Budapešťou, Varšavou, Kyjevom a Moskvou bola v tomto zmysle spomínaná na poslednom rokovaní Parlamentného zhromaždenia Rady Európy vo francúzskom Štrasburgu.

Podľa vedúceho slovenskej delegácie, poslanca parlamentu Juraja Šveca rezolúcia, ktorú k tejto problematike Parlamentné zhromaždenie RE prijalo, zaväzuje Slovensko zriadiť register hľadaných mladistvých osôb. Švec povedal, že obchod so ženami a s deťmi môže byť v súčasnosti lukratívnejší ako obchod s drogami. EK

Rada Európy kritizuje Slovensko za diskrimináciu Rómov

Slovensko vyvinulo v uplynulých rokoch významné úsilie pri podpore národnostných menšín a ich kultúr a dosiahlo zlepšenie vzťahov medzi menšinami a ostatnou populáciou. Mali by však byť posilnené niektoré právne záruky ochrany menšín a znepokojujúca ostáva diskriminácia Rómov v rôznych oblastiach.

Podľa nedávno zverejnenej správy poradného výboru Rady Európy pre rámcový dohovor o ochrane národnostných menšín sú na Slovensku problémy s implementáciou tohto dohovoru v prípade Rómov. Výbor je znepokojený diskrimináciou, ktorou Rómovia trpia vo viacerých oblastiach, ako aj zaobchádzaním úradov s touto menšinou. EK

Spiš plače, premiér sa teší

Vzťahy v koalícii sú po schválení zákonov o reforme verejnej správy extrémne vyhrotené.

SOP a SDL považuje za prirodzené hlasovať s opozíciou proti koalíčným stranám. KDH je znechutené bezzásadovosťou niektorých partnerov, SMK uvažuje o odchode z koalície a navrhuje premiérovi, aby odstúpil. Ten na to nevidí najmenší dôvod. Dzurinda povedal, že ten deň mu urobil radosť.

Parlament schválil dva základné zákony, ktorými sa spúšťa reforma verejnej správy. Definujú základné funkcie a právomoci samosprávnych krajov a spôsob voľby do regionálnej samosprávy. Na ich základe vzniknú regionálne parlamenty.

V mene regiónu bude vystupovať predseda samosprávneho kraja, ktorého budú obyvatelia voliť priamo. Vládne návrhy zákonov parlament výrazne zmenil. Najzreteľnejšou zmenou je územné členenie. Vládny návrh obsahoval tucet samosprávnych krajov, parlament ich odsúhlasil osem.

Pri schvaľovaní kritických bodov hlasovalo HZDS, SNS spolu s SDL a SOP. Pri záverečných hlasovaniach s touto politickou konšteláciou svorne hlasovali aj poslanci SDK. Vládny návrh dôsledne podporovalo iba KDH, SMK a niektorí nezávislí poslanci pôvodne pochádzajúci z DS.

Pri schvaľovaní zákonov SDL, SOP a SDK porušili predvolebné sľuby a aj dohody s koalíčnými partnermi.

Predseda Združenia miest a obcí Slovenska Michal Sýkora je sklamaný tým, v akej forme sa zákony prijali. Zástupcovia Protikrízového výboru za skutočnú reformu verejnej správy, ktorí reprezentujú vyše tristo mimovládnych organizácií, boli výsledkom ostrasení. Z regiónov ako Spiš, Zemplín, Liptov a Novohrad, ktoré sú najviac postihnuté súčasným členením, prichádzajú ostro nesúhlasné reakcie. *EK*

Tatra banka prvá

Ocenenie „Najlepšia banka na Slovensku“ získala od anglického ekonomického mesačníka Euromoney už po siedmy raz Tatra banka, a. s. Zároveň získala aj prvý raz udeľovaný titul „Najlepšie úverujúca banka na Slovensku“. Prvé takéto ocenenie, vtedy ešte nazývané Najlepšia zahraničná banka na Slovensku, dostala Tatra banka v roku 1995. Banka vznikla v roku 1990 ako prvá súkromná banka v SR a na slovenskom bankovom trhu pôsobí jedenácty rok. Jej majoritným akcionárom so 72,3-percentným podielom na hlasovacích právach je Raiffeisen Zentralbank Österreich AG. Podielom 14,1 % disponuje rakúska holdingová spoločnosť Tatra Holding GmbH. Za rok 2000 mala Tatra banka čistý zisk 1,82 miliardy Sk. V porovnaní s rokom 1999 tak zvýšila ziskovosť o 270 miliónov Sk. Jej bilančná suma dosiahla hodnotu 78,5 miliardy Sk, primárne vklady boli 61 miliárd a poskytnuté úvery 34,8 miliardy Sk. *EK*

Krátky životopis HZDS-ĽS

Hnutie za demokratické Slovensko vzniklo v roku 1991 a doteraz malo jediného predsedu - Vladimíra Mečiara. V marci 1991 sa od VPN odčlenila platforma VPN - Za demokratické Slovensko. Rozdeľovací snem VPN bol v apríli. V máji 1991 na ministerstve vnútra zaregistrovali nový politický subjekt Hnutie za demokratické Slovensko a v júni bol ustanovujúci snem. V parlamentných voľbách v roku 1992 hnutie zvíťazilo a zostavilo slovenskú vládu. Podieľalo sa na rozdelení ČSFR. V roku 1994 mečiarovcov odvolali, ale o pol roka vo voľbách hnutie znova zvíťazilo. Vo voľbách 1998 získalo opäť najviac hlasov, ale nebolo ich toľko, aby dokázalo zostaviť vládu. Keďže s HZDS nechcel nik spolupracovať, muselo prejsť do opozície. V marci 2000 sa zmenilo hnutie na ľudovú stranu. *EK*

HZDS - po desiatich rokoch a po oslavách

Páni v oblekoch, dámy v kostýmoch a hlavný aktér slávnostného popoludnia v bratislavskom Istropolise Vladimír Mečiar. Hnutie za demokratické Slovensko oslavovalo desiate výročie svojho vzniku. Vo veľkej sále Istropolisu sedelo vyše tisícsto pozvaných hostí vrátane predsedov niektorých iných strán. Zahraniční hostia chýbajú.

Moderátorom osláv bol poslanec Dušan Jariabek. Pôvodne mali byť oslavy pod Urpínom - v Štátnej opere v Banskej Bystrici. Minister kultúry Milan Kňažko to zakázal.

Po úvodnom príhovore sa v sále zotmelo a na plátne sa začal odvíjať film o desiatich rokoch HZDS.

Členom HZDS robili program aj deti zo základnej školy v Spišskej Novej Vsi. Tance, spevy a jeden zo zlatých klincov programu Otto Weiter. Rozprúdil atmosféru, patrilo mu celé javisko.

Najočakávanejšia udalosť slávnosti bol príhovor Vladimíra Mečiara. V sále zavládlo hrobové ticho. Všetci počúvali. Mečiarov prejav nebol emotívny ako vystúpenia v minulosti. Počas dvadsaťminútového prejavu ho potleskom prerušili trikrát.

Hovoril zmierlivo, aj keď občas ušiel do svojej typickej pózy. Vtedy zatínal päste. "Sme jediný subjekt, ktorý sa nerozpadá, jediný, ktorý nemá vnútornú krízu, jediný, ktorý má ustálenú voličskú podporu, jediný má jasno v programových veciach, ktorý niečo chce a vie, že to dokáže." V závere sa dojal, posledné slová už len prehltal, do očí mu vyhrkli slzy. Ďakoval Bohu za to, že mohol prežiť to, čo prežil za posledných desať rokov. Po tri a štvrt hodine zaznela hymna, ľudí oslepili pyrotechnické efekty a bolo po oslave. *EK*

Európa zákon o reforme privítala

Európska komisia privítala prijatie zákona o vyšších územných celkoch, ktorý schválil parlament. Podľa nej ide o dôležitý krok v reforme verejnej správy, ktorá je nevyhnutná pre schopnosť Slovenska prijímať po vstupe do Európskej únie peniaze zo štrukturálnych fondov.

"Vítame toto rozhodnutie, pretože je to dôležitý krok v reforme verejnej správy, ktorý pomôže urýchliť prípravu Slovenska na čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov a uľahčiť rokovania o regionálnej politike," reagoval na schválenie zákona hlavný vyjednávač únie so Slovenskom Dirk Meganck.

Meganck sa odmietol vyjadriť o počte vyšších územných celkov, ktoré nakoniec slovenský parlament schválil, pretože je to plne v kompetencii slovenských orgánov.

Šéf Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre regionálnu politiku Guy Crauser nedávno povedal, že komisii nezáleží na počte územných celkov, ale na tom, aby fungovali efektívne. "To je jediné kritérium, ktoré máme, na počte nezáleží," povedal. Upozornil však, že aby sa dala efektívne uskutočňovať regionálna politika, územie by malo byť rozdelené do dostatočne veľkých oblastí.

Európska komisia Slovensku v uplynulých týždňoch opakovane pripomínala zaostávanie v reforme verejnej správy, ktorá je medzi krátkodobými prioritami Partnerstva pre vstup uzavretého medzi Slovenskom a Európskou úniou.

EK

Mandátový výbor odsúhlasil vydať Lexu

Mandátový a imunitný výbor parlamentu v júli súhlasil so žiadosťou o vydanie súhlasu na trestné stíhanie poslanca Ivana Lexu (HZDS). Vyšetrovateľ v nej kvalifikuje trestný čin zneužitia právomocí verejného činiteľa vo forme spolupáchateľstva. Ide o nezákonné získanie prostriedkov pre SIS vo výške 5 796 659,20 korún.

EK

Slovenskí biskupi: Jogou štát siaha na kresťanské dedičstvo

Výzvu protestovať proti joge v školách adresovali veriacim rodičom slovenskí biskupi vo svojom pastierskom liste. "Žiadame vás, aby ste okamžite apelovali na zrušenie pripravovaného projektu jogy, kým nie je neskoro," napísali po obsiahlom zdôvodnení rázneho postoja.

"Solúnski bratia priniesli našim predkom evanjelium, naši otcovia ho odovzdávali ďalším pokoleniam za cenu veľkých obetí. Dom kresťanstva, v ktorom žijeme, bol postavený z obety a krvi miliónov ľudí," uvádzajú biskupi. Do tohto domu vchádza niekto cudzí a odvádza preč naše deti.

V projekte R.A.S.T. o jogových cvičeniach a dennom režime cvičenia žiakov všetkých stupňov škôl biskupi vidia porušenie povinností štátu slúžiť rodine. Projekt schválilo ministerstvo školstva vlní v januári.

"Joga odmieta vieru v Boha Stvoriteľa, odmieta Ježiša Krista, celé dielo vykúpenia, celé kresťanstvo. Je to cesta k úplnému ateizmu," píše slovenskí biskupi. Za najväčšie označujú slovenskí biskupi odvádzanie ľudí od kresťanstva. "Cvičenie jogy vedie k duchovnosti, ktorá je zameraná na seba samého. Ako je možné, že v Indii ležia po uliciach deti i starci pri smetných košoch a nikto si ich nevšimá?! Je to možné preto, že pod vplyvom hinduizmu žije každý sám pre seba.

EK

UPC sa na vysielaní českých programov zatiaľ nedohodla

Česká televízia a Nova sa zatiaľ nedohodli na vysielacích podmienkach s najväčšou slovenskou káblovkou UPC. Znamená to, že UPC šíri v 29 mestách na Slovensku programy oboch českých televízií bez vysielacích práv. Podľa zástupcu public relations Českej televízie Davida Jiruška je to neetické.

Rokovania medzi UPC a ČT neprebiehajú priamo, ale prostredníctvom organizácií, ktorých sú členmi.

Za posledný čas sa uskutočnilo niekoľko stretnutí slovenskej Asociácie prevádzkovateľov káblových televízií (jej členom je aj UPC Slovensko) a Európskej vysielacej únie EBU, združujúcej európske verejnoprávne televízie.

K dohode nedospeli. "Na rokovania sa dostavil sám pán Bartoň, šéf UPC Slovensko. V rovnakej fáze sa nachádzajú aj rokovania UPC a Novy. Podľa všetkého niekdajšie slová šéfa UPC Slovensko Václava Bartoňa o tom, že ak jeho spoločnosť bude musieť české televízie pre vysoké poplatky vypnúť, tak ich vypne, zatiaľ nie sú reálne.

Nový zákon o telekomunikáciách priblížil vysielacie podmienky na Slovensku legislatíve EÚ. Podľa týchto nových štandardov u nás už nesmú kábloví operátori šíriť signál televíznych staníc bez písomného súhlasu vysielateľov.

Káblovky sa teraz urýchlene a vzhľadom na platnosť zákona aj oneskorene prispôbujú novej situácii. Upozornila ich na to i Rada SR pre vysielanie a retransmisiu, lehota na dodatočnú nápravu im vyprší v polovici augusta.

EK

Hantuchová vo Wimbledone s trofejou!

Bratislavčanka Daniela Hantuchová sa stala prvou slovenskou grandslamovou víťazkou v histórii.

Vo finále wimbledonskej miešanej štvorhry vedno s Čechom Leošom Friedlom zdolali americko-juhoafrický pár Mike Bryan - Liezel Huberová 4:6, 6:2, 6:3. Úspech je o to cennejší, že Friedl i Hantuchová boli nenasadení a prvý raz v živote vôbec nastúpili v mixe!

Osemnásťročná Hantuchová mala premiéru aj v hlavnej súťaži Wimbledonu (v 2. kole podľahla celkovej víťazke V. Williamsovej 3:6, 2:6 a vo štvorhre s Habšudovou v osemfinále Austráľčankám McSheovej a McQuillanovej 5:7, 4:6), predtým štartovala len ako juniorka.

EK

Slovensko stúpa po rebríčku kvality života

Hoci pri pohľade do budúcnosti medzi Slovákami prevláda skepsa, Slovensko v porovnaní s ostatnými štátmi sveta na tom nie je až tak zle. V hodnotení ľudského rozvoja je spomedzi 162 štátov sveta na 35. mieste. Vyplýva to zo správy, ktorú v júli vo Viedni zverejnil Program Organizácie spojených národov pre rozvoj. Oproti minulému roku si Slovensko dokonca výrazne polepšilo - z minuloročnej 40. priečky postúpilo v hodnotení až o päť priečok, čím sa zaraďuje medzi krajiny s vyšším stupňom ľudského rozvoja. Štáty sú zoraďované podľa hodnoty Indexu ľudského rozvoja (HDI), ktorým sa hodnotia základné kvality života - zdravie, vzdelanie a životná úroveň - výška reálnych príjmov.

Zo susedných štátov je pred Slovenskom Rakúsko na 16. mieste a Česká republika na 33. mieste. Naopak, za Slovenskom zaostáva Maďarsko (36. miesto) a Poľsko (38. miesto).

Podľa HDI je najvhodnejšou krajinou na existenciu Nórsko, po ňom Austrália, Kanada, Švédsko a Belgicko. Spojené štáty sú na piatom mieste, Japonsko na deviatom, a napríklad Kuvajt na 43. mieste a Spojené arabské emiráty až na 45. mieste, až desať priečok za Slovenskom. To znamená, že pre kvalitu života nie je smerodajné bohatstvo krajiny.

Naopak, na posledných priečkach sú tradične africké štáty, kde sa žije najťažšie. Na poslednom 162. mieste je Sierra Leone. Medzi krajiny biedy patrí aj Nigéria, Burundi, Burkina Faso, Etiópia, Mozambik. *EK*

Rakúski pasováci neodomkli dvere a vlak do Viedne išiel prázdny

Jedného augustového dňa ranný vlak do Viedne z bratislavskej stanice Petržalka odišiel prázdny. Rakúski policajti a colníci neotvorili po colnej a pasovej kontrole dvere na prvé nástupisko a asi stovka ľudí sa cez sklené steny pozerala, ako vlak odchádza do Viedne bez nich.

"Každé ráno ide vlak do Viedne o 7.10 h. Prešli sme colnou kontrolou na slovenskej a potom na rakúskej strane, ale tam boli zamknuté dvere. Rakúšania ich otvorili o 7.12 h, keď tu už vlak nebol. Keď sa ich ľudia pýtali, prečo to urobili, vyhovárali sa jeden na druhého. Odmietali povedať svoje mená, nik nevedel pomôcť. Ľudia, ktorí pracujú vo Viedni, sa nedostali na čas do roboty, niektorí tam mali pracovné stretnutia, Greenpeace malo vo Viedni míting a aktivisti zo Slovenska prišli neskoro. Nik sa ani neospravedlnil - hovorí o zážitku jeden z cestujúcich, ktorý musel ísť do Viedne až vlakom o 9.45 h.

Niektorí špekulovali, či to Rakúšania neurobili preto, aby nemohli aktivisti Greenpeace ísť na míting, iní si zasa mysleli, že jednoducho zabudli načas otvoriť dvere.

Pasováci z toho, že vlak odišiel bez cestujúcich, obvinili železničiarov, tí naopak rakúskych pasovákov. Železničiar sa bráni. Hovorí, že vlak niekedy mešká, ale nič podobné sa nikdy nestalo. Náместník dopravy petržalskej stanice Peter Herda povedal, že zlyhala komunikácia medzi výpravcom a pasovákmi.

Ľudia, ktorým vlak ušiel pred nosom, sa na stanici poriadne vyzúrili. Niektorí žiadali, aby vlak vrátili. Hovorca Železníc SR Miloš Čikovský povedal: "Osobný vlak s rakúskou vlakovou čatou bol vypravený včas podľa cestovného poriadku, keďže pasová kontrola neupozornila výpravcu Železničnej stanice Bratislava-Petržalka na zdržanie pasovej kontroly. Aj keď výpravca vlakov konal podľa predpisu, z ľudského hľadiska sa mal presvedčiť, prečo je vlaková súprava prázdna. Aby sa podobný prípad neopakoval, budeme žiadať, aby orgány colnej a pasovej kontroly písomne potvrdzovali, že cestujúci sú vybavení a aby sa colná a pasová kontrola vykonala vo vlaku, čo podstatne skráti čas cesty vlakov medzi Bratislavou a Viedňou."

EK

Slovákovi "eštebáci" vraj nevadia, veľa o nich nevedia

Zákon o sprístupnení zväzkov ŠtB je ešte v štádiu priprav.

Viac ako jedenásť rokov od novembra 1989 ostáva v oboch častiach bývalého Československa problematika komunistickej štátnej tajnej bezpečnosti (ŠtB) stále aktuálna.

Českí senátori vypracovali návrh na odtajnenie zväzkov ŠtB. Problémom sa však ukazuje (ne)rozdelenie archívov tajnej bezpečnosti pri delení federácie. Niektoré zväzky ŠtB v ČR by pravdepodobne nebolo možné otvoriť, pretože sa týkajú občanov iného štátu (SR) a naopak. České médiá už informovali, že poslanec Únie slobody Václav Krása má pripravený návrh zákona na zriadenie úradu, ktorý by nad odtajnením zložiek ŠtB v Čechách dohliadal. Odlišná situácia je však na Slovensku. So zväzkami ŠtB aktívne pracuje Slovenská informačná služba, nemajú k nej prístup občania, historici, ani pracovníci oddelenia pre dokumentáciu zločinov komunizmu Ministerstva spravodlivosti SR (MS SR). Na Slovensku sú na rozdiel od ČR archívy ÚV KSS mladšie ako 30 rokov k dispozícii len štátnym orgánom, nie je možné sprístupniť ich na účely bádania. Tomuto kroku bráni platný zákon o archívnictve, ktorý umožňuje odtajniť materiály mladšie ako 30 rokov, aj v prípade starších materiálov záleží na rozhodnutí správcu archívu. Odlišná atmosféra ako v ČR panuje aj medzi občanmi. Podľa dávnejšie zverejnených výsledkov amerického projektu Desiat rokov po páde múru, ktorý skúmal zmeny nálad vo vybraných postkomunistických krajinách, si len 17 % Slovákov myslí, že spolupracovníci komunistickej tajnej služby by nemali pôsobiť vo verejných funkciách. Viac ako polovica si myslí, že "eštebáci" môžu byť verejne činní, ak zverejnia svoje aktivity počas bývalého režimu a bez akýchkoľvek výhrad akceptuje spolupracovníkov ŠtB každý piaty opýtaný. Vedúci oddelenia pre dokumentáciu zločinov komunizmu MS SR Marian Gula vníma tento fakt ako výsledok neinformovanosti Slovákov. Na ministerstve spravodlivosti je v štádiu prípravy zákon o sprístupnení zväzkov ŠtB. *EK*

Nové Centrum pre Slovákov v zahraničí

Zriadenie samostatného organizačného útvaru na Ministerstve kultúry (MK) SR je východiskom návrhu koncepcie transformácie systému zabezpečenia vzťahov SR k zahraničným Slovákom. Predkladateľom návrhu, ktorý už trikrát prešiel medzirezortným pripomienkovým konaním, je MK SR. Informoval o tom generálny riaditeľ sekcie medzinárodnej spolupráce ministerstva Andrej Zmeček. Nové Centrum pre Slovákov žijúcich v zahraničí bude situované na Jakubovom námestí v Bratislave a nahradí od roku 1995 existujúci Dom zahraničných Slovákov. Centrum bude zodpovedné za plánovanie a vecnú realizáciu jednotlivých aktivít z oblasti kultúry, umenia a médií. Súčasťou bude aj financovanie, informačná a koordinačná činnosť spojená s poskytovaním pomoci krajanom pri pobyte na Slovensku. V súčasnosti sa výkon činností súvisiacich so vzťahmi so zahraničnými krajanmi na viacerých inštitúciách prekrýva. Jednou z hlavných ambícií koncepcie MK SR je preto vyhnúť sa v budúcnosti duplicita a neefektívnosti pôsobenia štátnych orgánov pri naplňaní týchto úloh, uviedol A. Zmeček. Zmenu predpokladá koncepcia aj v oblasti gestorstva zákona o zahraničných Slovákoch, ktoré sa v rámci čiastočnej delimitácie sekretariátu splnomocnenca presunie z MK SR na Ministerstvo zahraničných vecí SR. V návrhu sa počíta aj so zrušením funkcie splnomocnenca vlády SR pre zahraničných Slovákov. Ako uviedol A. Zmeček, návrh prinesie podstatne vyššiu efektívnosť a prehľadnosť jednotlivých činností a finančných zdrojov. Predpokladáme, že úspory dosiahnu asi 5 miliónov korún.

Jedinú pamätnú izbu A. Dubčeka navštívili už hostia z celého sveta

Jedinú pamätnú izbu venovanú životu a dielu protagonistu Pražskej jari Alexandra Dubčeka v jeho rodnej obci Uhrovec už navštívili hostia takmer z celého sveta. Dokumentujú o tom zápisy v návštevnej knihe, kde sú podpísaní návštevníci z USA, Maďarska, Talianska, Nemecka, Rakúska, Izraela, Írska a mnohých ďalších krajín.

Pamätnú izbu otvorili v roku 1995 a je zriadená priamo v rodnom dome ďalšej osobnosti slovenského národa - Ludovíta Štúra. V tomto bývalom učiteľskom byte sa mimoriadnou zhodou okolností po viac než sto rokoch narodil aj A. Dubček.

V Dubčekovej izbe sa nachádzajú dokumenty a vzácne fotografie, ktoré približujú celý jeho život. Detstvo, od štyroch rokov prežité s rodičmi v bývalom Sovietskom zväze, účasť v Slovenskom národnom povstaní, keď v bojoch stratil brata Júliusa pochovaného na cintoríne v Uhrovcí i jeho pôsobenie vo funkciách komunistickej strany.

Udalosti okolo roku 1968 najlepšie dokumentuje 15-minútový film, ktorého premietanie je súčasťou prehliadky. Vo vitrínach sa nachádzajú aj originály vyznamenaní i čestný doktorát z univerzity v talianskej Bologni. EK

Prehra Slovenska je pre Slovensko prínosom

Spor, ktorý vyvolal bývalý minister Dušan Slobodník voči spisovateľovi Lubomírovi Feldekovi bude stáť slovenských daňových poplatníkov vyše pol milióna korún. (Spor Feldek verzus Slobodník vyvolala báseň Dobrá noc, má milá a článok s názvom: Za lepší obraz Slovenska - bez ministra s fašistickou minulosťou.)

Spôsobil to rozhodnutie senátu bývalého podpredsedu Najvyššieho súdu Jozefa Štefanka, ktoré porušilo Feldekovo právo na slobodu prejavu. Minister spravodlivosti Ján Čarnogurský povedal, že rozsudok Európskeho súdu je prínosom pre Slovensko.

Čarnogurský pred rokom odmietal zmier s Feldekom. Záležalo mu na tom, aby o spore rozhodol Európsky súd. Prípadné vyššie odškodnenie Feldeka podkladal za investíciu, ktorá zlepší kvalitu rozhodovania slovenských sudcov.

Aj po roku vynesenie rozsudku pokladá za prospešné pre slovenské súdnictvo: "Rozhodnutie prinieslo právny názor Európskeho súdu pre ľudské práva v konkrétnom spore o ochranu osobnosti. Tento právny názor bude dôležitým výkladovým pravidlom aj pri rozhodovaní slovenských súdov v iných sporoch o ochranu osobnosti."

Peniaze, z ktorých značná časť tvoria súdne trovy, Feldekovi vyplatí ministerstvo spravodlivosti prostredníctvom odboru rehabilitácie a odškodňovania.

Ten má každoročne na podobné prípady vyčlenené prostriedky zo štátneho rozpočtu.

Peniaze sa zvyčajne nevyplácajú hneď. Najprv ministerstvo čaká tri mesiace, čo je lehota, počas ktorej sa môže druhá strana odvolať. Ak sa tak nestane, má ďalšie tri mesiace na to, aby peniaze vyplatilo. EK

Rakúsko povie, koľko šilingov treba mať so sebou

Minister vnútra Ivan Šimko nedávno informoval vládu o rokovaníach s rakúskym ministrom vnútra, pri ktorých sa dotkli aj problému vyžadovania hotovosti od cudzincov prichádzajúcich na rakúske územie.

Rakúsky zákon totiž hovorí len o tom, že cudzinec je povinný mať pri sebe nejakú hotovosť. Nie je v ňom však uvedená presná suma na deň. Sumu tak určuje príslušný hraničný policajt podľa vlastného uváženia.

"Pán minister ma ubezpečil, že on sám urobí opatrenia na to, aby sa nezneužívali ustanovenia zákona," povedal Šimko. Podľa neho už príslušný úrad predložil rakúskej vláde návrh sumy, ktorú by mali mať cudzinci pri vstupe do Rakúska. EK

ĚK Protest Rómov v Košiciach

Pod transparentom Slovenskí Rómovia žiadajú českú vládu o zastavenie rasizmu v ČR, sa uskutočnila nedávno pred Generálnym konzulátom ČR v Košiciach pokojná a ohlásená protestná demonštrácia, ktorú proti diskriminácii Rómov pri ich neúspešných cestách do Londýna z pražského letiska v Ruzyni zorganizovali Rada Rómov a Parlament Rómov. Akcia sa skončila fiaskom aj pre samotných organizátorov, ktorí namiesto asi 20 tichých aktivistov očakávali 200 až 300 Rómov z celého východného Slovenska. Predseda Rady Rómov Jozef Červeňák netajil sklamanie nad účasťou, nevedel ani vysvetliť, prečo sa podobné avizované akcie napokon neuskutočnili pred veľvyslanectvami Veľkej Británie v Londýne, Prahe, Bukurešti a vo Varšave. Na počínanie protestujúcich dohliadali dvaja zamestnanci Úradu na ochranu ústavných činiteľov, piati štátni a dvaja mestskí policajti a prizeralo sa asi 20 novinárov.

Zástupcovia protestujúcich odovzdali generálnemu konzulovi ČR v SR Josefovi Byrtusovi otvorený list prezidentovi ČR Václavovi Havlovi, v ktorom protestovali najmä proti kontrolám Rómov britskými orgánmi na pražskom letisku, vyjadrili svoj nesúhlas s prejavmi údajnej rasovej diskriminácie v ČR, na Slovensku a v členských krajinách EÚ a kritizovali aj útoky na Rómov v ČR, naposledy v Svitavách. *EK*

Na Agrokomplexe 74 firiem z ČR

Prakticky najväčšou zahraničnou expozíciou na medzinárodnom veľtrhu Agrokomplex 2001 v Nitre, bola opäť oficiálna účasť Českej republiky (ČR). Účasť 74 českých vystavovateľov zabezpečuje Ministerstvo priemyslu a obchodu ČR. Podľa veľvyslanca ČR na Slovensku Rudolfa Slánskeho si českí vystavovatelia tento rok na Agrokomplexe prenajali o 10 % väčšiu výstavnú plochu ako v minulom roku. O význame, ktorý je tomuto podujatiu prikladaný aj v susednej ČR, svedčí aj to, že na otvorení Agrokomplexu sa okrem R. Slánskeho oficiálne zúčastnia zástupcovia ministerstiev poľnohospodárstva a priemyslu a obchodu ČR. Medzi najväčších českých vystavovateľov patrili firmy Agrostroj Pelhřimov, a. s., Farmtec, a. s. Tábor, KSK Jan Krajčovič, Brno a Zetor ČR, a. s., Brno. Všetky tieto firmy považujú slovenský trh za najvýznamnejší z hľadiska testovania exportnej spôsobilosti ich výrobkov, a to aj napriek tomu, že sú trvalo etablované na trhoch najvyspelejších západných krajín. Slovensko je navyše po Nemecku druhým najvýznamnejším obchodným partnerom ČR, a to aj v obchode s agropotravinárskymi komoditami, ktorého obrat v minulom roku podľa Jana Švehlíka, riaditeľa oficiálnej účasti ČR na Agrokomplexe 2001, dosiahol hodnotu 162 mld. Kč. ČR na Slovensko v roku 2000 exportovala agropotravinársky tovar v hodnote 86 mld. Kč, pričom zo Slovenska doviezla taký istý tovar v hodnote 76 mld. Kč. Podľa J. Švehlíka má preto ČR záujem o ďalšie zvýšenie vzájomného agroobchodu. *EK*

Antológia slovenských poviedok vo francúzštine

Antológiu slovenských poviedok 19 autorov 20. storočia Anthologie de nouvelles slovaques vydalo vydavateľstvo L'Harmattan.

V takmer štyristostranovej antológii sú poviedky Martina Kukučina, Boženy Slančíkovej-Timravy, Ludmily Podjavorinskej, Jozefa Gregora-Tajovského, Jozefa Cigera-Hronského, Janka Jesenského, Ľuda Ondrejova, Gejzu Vámoša, Mila Urbana, Dobroslava Chrobáka, Margity Figuli, Františka Švantnera, Dominika Tatarku, Alfonza Bednára, Leopolda Laholu, Petra Karvaša, Jána Johanidesa, Vincenta Šikulu a Dušana Kužela. Každý autor je predstavený medailónom a fotografiou. Poviedky do francúzštiny preložili Suzanne Fousereauová a Magdaléna Lukovičová. *EK*

Záplavy stáli dve miliardy

Tohtoročné záplavy na Slovensku podľa najnovšieho hodnotenia Ministerstva pôdohospodárstva (MP) SR spôsobili škody takmer za 2,05 mld. Sk. Z toho škody na majetku štátu, a to najmä na vodných tokoch a pozemných komunikáciách, dosiahli zhruba 1,004 mld. Sk a škody na majetku obcí a miest 418 mil. Sk. Obyvateľstvu spôsobili záplavy straty na majetku za 137 mil. Sk. Roľníci nahlásili škody do výšky 383 mil. Sk a v lesoch dosiahli 87 mil. Sk. Na záchranné práce sa muselo vynaložiť 56 mil. Sk a na zabezpečovacie práce ďalších 32 mil. Sk. Podľa Dušana Palka, riaditeľa vodohospodárskej sekcie MP, stagnujú zámery vládneho programu protipovodňovej ochrany do roku 2010, podľa ktorého sa má na protipovodňové stavby a vybudovanie centrálného protipovodňového dispečingu preinvestovať 17,7 mld. Sk. Štát však zatiaľ vynaložil iba 85 mil. Sk, pričom sa v tomto roku už finančný deficit v zámeroch programu šplhá k 680 mil. Sk. *EK*

Za prácou v Česku je opäť viac Slovákov

Počet Slovákov zamestnaných v ČR opäť vzrástol, medziročne takmer o 8 500. K ultimu júna ich tam bolo zamestnaných na základe registrácie českých úradov 65 427, z toho 13 818 žien. Napriek uzavretej Správnej dohode nie je možné lustrovať tých, ktorí sú zamestnaní v ČR a zároveň sú v evidencii uchádzačov o prácu.

Polovica prírastku slovenských zamestnancov bola zaznamenaná v Prahe. V Stredočeskom kraji a v Prahe pracuje 25-tisíc Slovákov. Počet Slovákov vzrástol v Juhomoravskom kraji, z toho najviac v okrese Brno-mesto, kde ich pracuje 5 253. V samotnej Ostrave sa tiež zvýšil počet Slovákov na 5 481. Výraznejší prírastok bol zaznamenaný aj v Zlínskom, Olomouckom, Juhočeskom a Libereckom kraji. Naopak, úbytok v porovnaní s prvým polrokom 2000 vznikol v kraji Ústí nad Labem, Pardubice a v okrese Hodonín. Slováci sa stali najväčšou národnosťou, ktorá legálne pracuje v ČR, všetci ostatní cudzí pracovníci, ktorých je spolu 41-tisíc, nedosahujú počet Slovákov. Z ostatných je najviac Ukrajincov, takmer 17-tisíc, nasledujú Poliáci, Bulhari a občania USA, lenže z tých je 62 % s vysokoškolským vzdelaním a z toho vyplýva aj ich pracovné zadelenie. Za občanmi USA nasledujú Moldavci a Nemci. *EK*

Najdôveryhodnejším politikom je Mečiar

Za najdôveryhodnejšieho slovenského politika považujú občania predsedu HZDS Vladimíra Mečiara, ktorému dôveruje až 22,2 percenta občanov. Druhou najdôveryhodnejšou osobou politickej scény je s 20,8 percenta predseda Smeru Robert Fico, nasledovaný šéfku SNS Annou Malikovou, ktorej verí 11,7 percenta opýtaných.

Premiérovi a predsedovi SDKÚ Mikulášovi Dzurindovi dôveruje 8,6 percenta opýtaných, šéf SMK Béla Bugár si pohoršil o 1,2 percenta na súčasných 8,1 percenta. Prezident Rudolf Schuster, ktorému patrí prvenstvo v najväčšom poklese dôvery sa so 4,1-percentnou podporou občanov ocitol na ôsmom mieste za Ivanom Miklošom (6,1) a Ivanom Gašparovičom (4,2). Prieskum uskutočnil Ústav pre výskum verejnej mienky Štatistického úradu SR od 1. do 10. augusta na vzorke 1051 respondentov. *EK*

Koncert Elánu v New Yorku: Štandardný úspech

“Štandardne - úspech,” zhodnotil vystúpenie skupiny Elán v rozľahlej záhrade newyorskej krajinskej reštaurácie Bohemian Hall Jožo Ráž. Na koncert prišlo 1300 fanúšikov.

Newyorským koncertom začala skupina turné po štyroch amerických mestách - čaká ju ešte Los Angeles, Denver, Chicago, austrálske Sydney, v septembri a októbri Česká republika a Slovensko. Turné sa koná pri príležitosti dvadsiateho výročia profesionálneho účinkovania kapely a tridsiateho výročia jej vzniku. “V dejinách česko-slovenskej rockovej hudby je to unikát,” poznamenal manažér skupiny Michal Čimera.

Na otázku novinárov, po čom ešte v hudobnej kariére túži, Ráž odpovedal: “Vypredaná Carnegie Hall by možno prichádzala do úvahy.” A čo by chcel robiť, keby nebol hudobníkom? “Tak by som bol pilotom bojového lietadla.” Kapela podľa neho nepovažuje terajšie jubilejné turné Deo Forte Tour 2001 za rozlúčkové, pretože pripravuje dva nové albumy.

Na koncert v newyorskej Bohemian Hall prišli predovšetkým mladí Slováci a Česi, ktorí dali za vstupenku od 35 do 40 dolárov. *EK*

Politici si pripomenuli inváziu do Československa

Tridsaťtri rokov, ktoré uplynuli odo dňa, keď vojská spojeneckých armád Varšavskej zmluvy obsadili Československo, si pri hrobe Alexandra Dubčeka v bratislavskom Slávičom údolí pripomenulo asi 40 občanov na spomienke, ktorú zorganizovala Spoločnosť A. Dubčeka.

Vo viacerých mestách si pripomenuli obeť invázie. Predstavitelia KDH i DS položili kvety k pamätnej tabuli študentky Danky Košanovej, ktorá zahynula hneď v prvý deň vpádu okupačných vojsk na schodoch bratislavskej Univerzity Komenského, zasiahnutá guľkou zo samopalu.

Augustové udalosti 1968 na vyše dvadsať rokov poznačili život v ČSSR. Postupný odchod sovietskych vojsk sa uskutočnil až po novembri 1989. Posledný vojenský transport z územia bývalého Československa vypravili 19. júna 1991.

“Boli to udalosti, ktoré naštartovali proces demokratizácie a budúceho ďalšieho politického vývoja Slovenska, a preto nemožno zabúdať na výročia symbolizujúce nádej pre ďalší vývoj,” povedal predseda KDH Pavol Hrušovský.

Historické poučenie z roku 1968 pre dnešné Slovensko je podľa premiéra Mikuláša Dzurindu očividné: “Aj teraz ide o našu slobodu a demokraciu, definovanú však už podmienkami 21. storočia. Nehrozí nám nijaké vonkajšie nebezpečenstvo, naša cesta do európskeho spoločenstva slobodných a demokratických krajín je ohrozená ‘iba’ znútra, nami samými.”

Podľa šéfa komunistov Jozefa Ševca sme si udalosti roku 1968 zapríčinili sami svojou nerozhodnosťou na čele s Alexandrom Dubčekom. Ševc vyhlásil, že keby bola vtedy pri moci dnešná KSS, riešila by tento problém úplne inak. *EK*

Do Európskej únie chcú Slováci viac ako Česi

Slovensko posledné roky len dobiehalo, čo Česi stihli už predtým.

Česká republika sa dlho hrdila tým, že v procese prístupu do Európskej únie nad ostatnými kandidátmi vedie. Najnovšie prieskumy verejnej mienky v Čechách však priniesli zaujímavé výsledky.

Podpora obyvateľov vstupu do únie nestúpa, ba dokonca v poslednom období klesla. Podporu vstupu vyjadriť len 40 percent Čechov, kým proti nemu je 22 percent.

Na Slovensku je podpora vstupu do únie vyššia - prieskumy rozličných agentúr sa v konkrétnych číslach síce líšia, ale vo všetkých má vstup minimálne 62-percentnú podporu. Slovákov, ktorí so vstupom nesúhlasia, je dnes približne štvrtina.

Veľká časť obyvateľov zároveň vyjadruje nespokojnosť s informovanosťou o prístupovom procese.

Zaostávanie v informovanosti priznávajú aj politici. *EK*

Mladí dokážu ignorovať historické krivdy

Približne dvesto mladých ľudí sa stretlo na slovensko-maďarskej letnej univerzite v Blahovej. Diskutovali hlavne o úlohe a význame Visegrádskej štvorky. Na panelovej diskusii sa zúčastnili aj viacerí politici z V 4.

Počas prednášky sa rozpútala diskusia, v ktorej rezonovali otázky späté s dnešnou politickou situáciou a slovensko-maďarskými vzťahmi. Ukázalo sa, že nastáva posun v myslení mladej generácie, obzvlášť v porovnaní s generáciou jej starých rodičov. Zatiaľ čo starí neprestávajú zdôrazňovať domnelé krivdy na jednom či druhom národe, mladí vnímajú spoluprácu na občianskych princípoch.

Vrcholom podujatia bol podpis programu spolupráce medzi slovenským a maďarským ministerstvom školstva, ktorý podpísali ministri. *EK*

Slovensko zostane možno bez halierov

Drobné halierové mince možno onedlho prestanú platiť. Národná banka chce osloviť všetky zainteresované inštitúcie a podniky s otázkou stiahnutia halierov z obehu. Haliere sú príliš drahé - ich výroba stojí dvakrát viac, ako je ich nominálna hodnota. Na vyrazenie jedného desathaliernika minie banka 29 halierov. Obchodníci k výzve NBS zatiaľ nezaujali postoj, ale halierové ceny majú radi pre ich psychologické pôsobenie. Cenovka so sumou 29,90 je pre zákazníka príťažlivejšia ako celých 30 korún. NBS však tvrdí, že zrušením všetkých drobných by sa ročne ušetrilo 28 miliónov. *EK*

Štát ide pomáhať Poštovej banke

Keď chcela v minulom roku spoločnosť Istrokapitál združiť približne tretinový podiel v Poštovej banke rozdrený medzi firmy s ňou spriaznené, ministerka financií Schmögnerová sa postavila proti.

Dôvodom bola "nedôveryhodnosť" tohto akcionára.

Dnes ide štát zachraňovať banku, aby bolo možné jeho podiel a podiel Istrokapitálu predať za najvyššiu hodnotu.

Za ozdravenie polosúkromnej banky, ktoré má zvýšiť jej hodnotu pred pripravovanou privatizáciou, pritom Istrokapitál nedá ani korunu.

Podľa správy audítora potrebuje Poštová banka ešte polmiliardovú finančnú injekciu, aby splnila predpisy Národnej banky Slovenska.

Uvedenú sumu chce do konca novembra dostať zo svojej dcérskej firmy BPT Invest, ktorá v minulom roku vykázala stratu prevyšujúcu 76 miliónov korún.

Požadovaných 500 miliónov korún má BPT Invest zinkasovať z vymáhania zlých úverov, ktoré na ňu prenesie Poštová banka a štátom kontrolovaná agentúra Slovenská konsolidačná. Ich celkový objem predstavuje sedem miliárd korún.

BPT Invest má pritom výmoci pohľadávky, ktoré môžu byť lukratívne len pre úzku časť "investorov".

EK

Mobily: hlási sa Oskar

Užívatelia mobilných telefónov sa môžu tešiť na ešte väčší boj operátorov o ich priazeň. Už v júli budúceho roka by mohol na Slovensko vstúpiť ďalší konkurent.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií sa ho snaží prilákať doslova za každú cenu. "Najbližší polrok je podľa všetkého poslednou možnosťou, keď je reálne prilákať ďalšieho operátora. Ak sa nám to podarí, je reálne, aby začal prevádzku v druhom polroku 2002," povedal štátny tajomník ministerstva Dušan Faktor.

Slovensko podľa Faktora tretieho operátora potrebuje: "Trhový priestor tu jednoznačne je a je to aj odporúčanie Európskej únie." Vzhľadom na to, že sú na trhu už dvaja silní operátori a investície telekomunikačných spoločností sa vo svete znižujú, ministerstvo neočakáva príliš veľký záujem. Faktor však potvrdil, že sa o vstup na náš trh zaujíma český operátor Oskar.

V prospech Slovenska hovoria prognózy, podľa ktorých by sa používanie mobilov malo priblížiť k číslu okolo 70 percent, aké dnes dosahujú severské štáty. Zatiaľ je to u nás len približne 28 percent.

Atraktivitu chce Slovensko zvýšiť aj tým, že bude v jednom tendri ponúkať hneď tri licencie. Okrem pásiem GSM 900 a 1800, v ktorých pôsobia Globtel a EuroTel, bude súčasťou ponuky aj lukratívna licencia UMTS, ktorá umožní užívateľom napríklad aj prenos videa cez mobil.

EK

TA3 začne vysielat 23. septembra

Spravodajská televízia TA3 začne s vysielaním 23. septembra. Vysielateľ bude 17 hodín denne, od pondelka do piatka od 7.00 do 24.00, počas víkendu od 11.00 do 24.00 h. Sledovanie TA3 bude spočiatku možné len cez káblové rozvody a vysielanie bude zamerané výlučne na spravodajstvo z domova a zo zahraničia, z ekonomiky, zo športu a z financií. Publicistické relácie pribudnú až od januára 2002.

Pôvodne predstavitelia TA3 za dátum začiatku vysielania označovali 16. september. V súlade s licenčnými podmienkami musí TA3 začať vysielateľ najneskôr do konca septembra. *EK*

Slováci sú tolerantní - najmä k úplatkom

Slováci sú spomedzi 32 európskych národov druhým najtolerantnejším - k úplatkom. Tolerantnejší voči poberateľom úplatkov sú už len Bielorusi. Najviac takéto správanie odsudzujú na Malte. Výsledky výskumu európskych hodnôt, ktorého hlavným koordinátorom bola Tilburgská univerzita v Holandsku, naznačujú, že mimoriadne tolerantní sú aj k tým, čo porušujú pravidlá cestnej premávky. Šóferovanie pod vplyvom alkoholu posudzujú na Slovensku najmenej prísne po Luxembursku a Bielorusku. Aj prekračovanie povolených rýchlostí v obciach vnímajú tolerantnejšie len Bielorusi. Slovensko má ešte jeden primát - je najtolerantnejšie voči ľuďom, ktorí na verejnom priestranstve rozhadzujú smeti. *EK*

Siemens je opäť v podozrení z podvodu

Na spoločnosť Siemens podalo ministerstvo financií podnet na Generálnu prokuratúru v súvislosti s pokusom o manipuláciu tendra na realizáciu miliardového projektu informačného systému štátnej pokladnice. Siemens mal predsedovi výberovej komisie Danielovi Feriančekovi, ktorý zastupoval ministerstvo, ponúknuť za hlasovanie v prospech firmy 1,5 milióna korún a ďalších 2,5 milióna, ak presvedčí aj niektorého člena komisie. *EK*

Slováci nie sú hrdí na to, že sú Slováckmi

Obyvatelia Slovenska nie sú veľmi hrdí na to, že sú občanmi svojej krajiny. Výsledky výskumu európskych hodnôt, ktorého hlavným koordinátorom bola Tilburgská univerzita v Holandsku, naznačujú, že na svoje občianstvo je veľmi hrdých len 24 percent obyvateľov Slovenska. V porovnaní s európskym priemerom je to o 17 percent menej ľudí. Najviac hrdí na svoju krajinu sú Portugalci (79,1 percenta), Íri (71,8 percenta) a Poliaci (71,6). V Českej republike je na svoju občiansku príslušnosť veľmi hrdých 26,2 percenta obyvateľov, v Maďarsku presne 50 percent.

Viac sa k európskemu priemeru približujú slovenskí obyvatelia, ktorí na svoju krajinu nie sú hrdí vôbec. Takýchto je na Slovensku 6,7 percenta, európsky priemer je 4,1 percenta. Podiel občanov, ktorí vôbec nie sú hrdí na svoju krajinu, je najvyšší na Ukrajine (13,5 percenta), v Litve (13,2 percenta) a v Bielorusku (9,6 percenta). EK

Figel' verí, že Rakúšanania budú za rozšírenie únie

Obyvatelia Európskej únie a najmä Rakúšanania nie sú nadšení z rozširovania na východ a Ján Figel', hlavný vyjednávač pre vstup Slovenska do únie, tento fakt pripúšťa.

Podľa nedávno zverejnených výsledkov prieskumu verejnej mienky nesúhlasí s rozširovaním 42 percent obyvateľov Rakúska. V porovnaní s výsledkami z októbra minulého roku síce klesol počet odporcov o tri percentá, o dve percentá však klesol aj počet priaznivcov rozširovania. Počet nerozhodnutých sa zvýšil z 23 na 28 percent.

Figel' vidí okrem iného šancu na zmenu tohto postoja aj v spájaní slovenských a európskych firiem.

"Rakúšanania nás potrebujú spoznať na všetkých úrovniach. Filozofia rozšírenia je o tom, že aj jedni, aj druhí získajú. Za posledných 10 rokov priniesli Slovensku rakúske investície prácu, rozvoj, perspektívu a im zisk a expanziu firiem. Vážnou otázkou najbližších dvoch-troch rokov je, či prevládne pozitívna filozofia, že spolu budeme bohatší, alebo negatívna, že Slováci prinesú problémy," povedal.

Najväčšie obavy u Rakúšanov vyvoláva strach z prílivu lacnej pracovnej sily a konkurencie v prihraničných oblastiach susediacich s kandidátskymi krajinami. V oboch citlivých záležitostiach však už EÚ vyšla obyvateľom v ústrety. Kandidátskym krajinám navrhla až sedemročné obmedzenie voľného pohybu pracovníkov a ohrozeným prihraničným oblastiam nedávno schválila miliónovú pomoc. Na prieskumoch verejnej mienky v Rakúsku sa to zatiaľ neprejavuje, hoci rakúski politici sľubovali, že obmedzenie pohybu pracovníkov bude znamenať až 70-percentnú podporu nášmu vstupu do EÚ. EK

Devín banka skrachovala

Súkromná Devín banka skrachovala. Národná banka Slovenska uvalila na ňu nútenú správu po tom, čo sa plán ozdravenia banky, vypracovaný jej manažmentom, ukázal ako podvrh. Banka zostáva uzavretá.

Devín banka plánovala do konca tohto mesiaca vstup japonskej spoločnosti Japan Grade One, ktorá ju mala zachrániť z finančných problémov. Predstavitelia banky dokonca verejne vyhlásili, že nový investor už na tento účel zložil tri miliardy korún. "Ukázalo sa, že šlo o peniaze, ktoré neexistujú," povedal guvernér centrálnej banky Marián Jusko.

Pokiaľ sa do týždňa nenájde investor, ktorý by dokázal v hotovosti splatiť tri miliardy korún, klienti Devín banky sa k svojim peniazom dostanú až prostredníctvom Fondu ochrany vkladov. V banke podliehajú zákonnej ochrane vklady v celkovom objeme 11,2 miliardy korún. Nárok na vyplatenie majú všetky fyzické osoby, ktorých vklady neprevyšujú sumu približne 330-tisíc korún. Po krachu viacerých bánk na Slovensku však už fond nemá k dispozícii žiadne finančné zdroje a jeho zadlženosť voči NBS predstavuje 4,3 miliardy korún. EK

Na hrade Červený kameň boli prvé rytierske dni

Vyššie 2000 návštevníkov sa zúčastnilo na prvých rytierskych dňoch na hrade Červený kameň v Pezinskom okrese. Počas víkendy sa po tri razy predstavila v historickom pásme šermiarska skupina Bojník z mesta Bojnica.

Ucelený program mala aj sokoliarska skupina Astur, ktorá predvádzala letové ukážky orlov a iných pernatých dravcov. Pozornosť upútali aj umelecký drotár, keramikár, medovníkár, razič mincí, čipkárka a iní remeselníci z Malokarpatského regiónu. Mnohí diváci si vyskúšali rytierske súboje na klade, strelbu na historickej strelnici, chodenie na chodúloch a ďalšie atrakcie pre malých a dospelých.

"Rytierske hry mali veľký úspech a možno ich zopakujeme v októbri," uviedol hlavný organizátor Anton Moravčík. Premiérové podujatie pripravil sokoliarsky dvor Astur, ktorý sídli na hrade Červený kameň. EK

Co se v Sokolovně 10 děje

Tělocvična: Čas			
Pondělí:	XII / XV	19,30 - 21,00	sportovní gymnastika, hry (doro- stenci, muži)
Úterý:	X	17,00 - 18,00 18,00 - 19,00 19,00 - 20,00 20,00 - 21,00 21,00 - 22,00	mladší žactvo (nepravidelně) starší žactvo (míčové hry) aerobic (dospělí) gymnastika (ženy) kopaná (muži)
Středa:	I / V	17,00 - 21,00	volejbal
Čtvrtek:	XII / XV	17,30 - 19,00 19,30 - 21,00	sportovní gymnastika (žactvo) gymnastika (dorost, dospělí)
Pátek:	I / V	17,00 - 21,00	volejbal
Klubovna:			
Úterý:	X	18,00 - 19,00	výrazový tanec (žactvo a dorost)
Středa:	X	od 14,00	seniorské odpoledne (každá 1. středa v měsíci) Hosté vítáni!

1100 Wien Angeligasse 21, tel: 600 20 20

Informace a dotazy strota jednoty Tonda Valenta, te.: 0676 964 59 74

<http://members.Eunet.at/SokolX>

starší žactvo má možnost si každé úterý od 17,00 - 19,00 zahrát v klubovně stolní tenis

starší žactvo a dorost každou středu 19,00 - 20,00 badminton

T.J. SOKOL VÍDEŇ XII / XV

Info: tel. 713 31 88/20 přes den e-mail: sokol.12-15@aon.at

Pod odborným vedením a v mateřském jazyce máte vy a vaše děti možnost se zúčastnit:

CVIČENÍ v nové SOKOLOVNĚ, Vídeň 10, Angeligasse 21

Předškolní žactvo, žáci a žákyně od 6 do 14 let cvičí základní sportovní gymnastiku

pod vedením způsobilých vedoucích
každý čtvrtek od 17,30 do 19,00 hodin

Dorostenky a ženy

kondiční posilovací gymnastika s moderní hudbou
každý čtvrtek od 19,30 do 21,00 hodin

Dorostenci a muži

základní sportovní gymnastika a hry (volejbal, nohejbal, sálová kopaná)
každé pondělí od 19,30 do 21,00 hodin

SOKOL VÍDEŇ XVI/ XVIII

Sokolovna 1170 Wien, Steingasse 7

Pondělí: žactvo od 18,00 do 19,15 hodin
župní trénink ve stolním tenisu od 19,30 do 21,00 hodin

Úterý: župní zdravotní cvičení pro ženy a muže od 16,00 do 17,30 hodin
gymnastika a nářadí ženy a muži od 19,30 do 21,00 hodin

Čtvrtek: cvičení žen od 20,00 do 21,30 hodin

Pátek: cvičení a odbíjená pro starší žactvo od 18,30 do 20,00 hodin
a dorost od 20,00 do 21,30 hodin
cvičení mužů

Sokolská jednota Vídeň III/XI. hledá zájemce o volejbal

Sokolská jednota Vídeň III/XI. hledá zájemce - ženy i muže - o volejbal. Předpokladem jsou základní znalosti a sportovní nadšení. Hrajeme každé pondělí od 17,30 do 19,15 hod v X. okrese. Bližší informace podá N.Štěrbová, tel.: 710 90 13 nebo e-mail K.Sterba@gmx.at.

Vůzva

Ženy se zájmem o gymnastická cvičení s prvky zdravotní tělesné výchovy, přijďte mezi nás do tělocvičny české školy vždy ve čtvrtek od 19 hodin.

Kulturní akce - SOKOL XII / XV

13. 10. 2001 Moravské hody, Vídeň 12, Gatterhölzel, 20.00 hod.

2. 12. 2001 Adventní odpoledne, 15.00 hod., Slovanská beseda

19. 01. 2002 Šibřínky v národních krojích, Haus der Begegnung Rudolfsheim

Program oslav založení jednoty Sokola X.

Slavnostní zahájení 10. listopadu 2001 ve 14 hodin starostou jednoty Antonem Valentou za přítomnosti představitelů města, zástupců Sokolské župy, čestných hostů a krajské veřejnosti. Při koncertu moravské dechové hudby bude zahájena výstava z historie jednoty X. Tato výstava bude přístupna od po - pá od 17 do 20 hodin (a po dobu sportovního zápolení v rámci oslav) až do 1. prosince 2001.

Předběžný termín turnajů:

Halová kopaná	od 9. listopadu do 11. listopadu 2001
Nohejbal žáci, muži	od 16. listopadu do 18 listopadu 2001
Badminton ženy, muži, mix	od 16. listopadu do 18 listopadu 2001
Šachy mládež, ženy, muži v klubovně	
a stolní tenis mládež, ženy, muži v tělocvičně	od 23. listopadu do 25 listopadu 2001

Turnaje jsou přístupné krajské veřejnosti, účastníci nemusí být členy Sokola.

Vítězové budou odměněni cenami.

Na závěr 1. prosince 2001 připravujeme společenské odpoledne.

Všechny akce jsou v sokolovně:

SOKOL X., Angelig. 21, 1100 Wien, te.: 600 20 20 fax: 604 60 12

Příhlášky: v sokolovně, te. u br. Valenty 0676 964 59 74, e-mail: sokol.x@eunet.at

Nejen na slavnostní zahájení, ale i na všechny akce vás srdečně zve sokolská jednota X.

Tenisová akademie v Přerově

V týdnu od 25.6. do 1.7.2001 proběhl na tenisových dvorcích v Přerově již pátý ročník Tenisové akademie Petra Hudky takzvaný Precolor Cup. Jedná se o tenisové soustředění uměleckých a sportovních nám všem známých populárních osobností z České republiky.

Letošní sestava byla: Helena Vondráčková, Josef Dvořák, Josef Náhlovský, Josef Mladý, Josef Laufer, Pavel Nový, Petr Novotný, Karel Šíp, Ivo Jahelka, Miroslav Paleček, Zdeněk Merta, Ivan Vančura, František Nedvěd, Jiří Hrdina a Pavel Richter. Pro diváky byl předposlední den turnaje vyvrcholením, protože každý z účastníků předvedl co umí a to v podobě zpěvu, komiky či jiné akce.

Prostě veselé a humorné pobavení, které by si člověk neměl nechat ujít. Můj tip: Jeďte se příští rok také podívat. Přerov není tak daleko ! Tentokrát přišlo něco kolem 1200 diváků.

Čevela Vladimír

Kde nová hokejová hala?

Stavba nové hokejové haly pro mistrovství světa se stále potýká s vážnými obtížemi. Podle nejnovějších zpráv by neměla vzniknout na Hagiboru, jak se původně očekávalo, ani na Maninách, ale pravděpodobně na Vysočanech poblíž stanice metra Českomoravské. Hlavním investorem by se měla stát akciová společnost Sazka. Celá záležitost ovšem zůstává plná otazníků - Sazka totiž přiznala, že zatím nemá ani peníze, ani pozemek, ani projekt. Nicméně se společnost tváří velice sebejistě. Prostředky na stavbu hodlá získat z výnosů nové hry, kterou ovšem nejdříve musí povolit ministerstvo financí. Zatím se zdá, že k projektu v hodnotě zhruba jeden a čtvrt miliardy je přístupováno s překvapivou ledabylostí a mnozí odborníci varují, že celá akce může skončit obrovským fiaskem, ze kterého se bude česká sportovní diplomacie dlouho vzpamatovávat.

(MaFr)

MS v atletice - dvě zlaté pro ČR

Letošní mistrovství světa v atletice, které se konalo v srpnu v kanadském Edmontonu, vcelku pro české barvy nepřineslo přílišné překvapení. Svoji extratřídou víceméně potvrdili čeští favoriti. Již potřetí stanul na nejvyšší příčce desetibojař Tomáš Dvořák, i když se mu příliš tentokrát nevydařil hod diskem. Třetí vítězství na mistrovství světa slavil oštěpař Jan Železný, který se do světové špičky dokázal navrátit po těžkém zranění, které utrpěl v roce 1998. Místra světa z let 1993 a 1995 ještě před několika málo lety někteří zcela odepisovali, proto jistě prožíval svoji zlatou medaili jako velký triumf nad nepřízní osudu. Smůlu měl třetí český adept na některou z medailí, světový rekordman v desetiboji Roman Šebrle. Toho pronásledovalo zranění levého třísla a celý závod spíše protřpěl. Po závodě se také hodně proslýchalo, že vztahy obou proslulých českých desetibojařů nejsou nejlepší, oba se však společně snažili tyto pověsti vyvrátit. Zdravotní problémy již předem z bojů v Edmontonu vyřadily vynikající českou běžkyni na 800 m Fuchsovou. Z těch českých závodníků, kteří se mistrovství zúčastnili, se dokázali na dobré pozice prosadit například celkově čtvrtá oštěpařka Tomečková nebo představitel nastupující generace desetibojařů Jiří Ryba, který skončil šestý.

(MaFr)

Koulař Menc - doživotní distanc

Doživotní diskvalifikací potrestala disciplinární komise Českého atletického svazu třicetiletého českého koulaře Miroslava Mence, kterému již podruhé naměřili při kontrole vyšší hladinu steroidů než je povolený limit. Držitel bronzové medaile z loňského halového mistrovství Evropy ovšem proti rozhodnutí protestuje a chce se hájit v případě potřeby i před civilním soudem. Svá tvrzení dokládá analýzou Českého endokrinologického ústavu, ze které vyplývá, že zvýšení steroidu nandrolonu v těle může být způsobeno i vinou stresu, zvýšené námahy nebo konzumace masa z nekastrovaných vepřů. Ve svém boji se M. Menc opírá i o pomoc aktivního odpůrce dosavadní antidopinkové praxe dr. Janem Hnizdilem. Český koulař není jediným sportovcem, který zpochybňuje dosavadní kontroly proti používání zakázaných prostředků a v blízké budoucnosti může být většina sportovních stran v novinách vyplněna spíše než výsledky zpravodajstvím z vleklých mediálních a soudních sporů. Inu - sportem ku zdraví.

(MaFr)

Charouz: z dlužníka partner

Podnikatel a sportovní mecenáš Antonín Charouz dokázal otočit svůj obraz v očích šéfů ČSOB, již dluží miliardy korun. Donedávna problémový dlužník má připraveno řešení, co s dluhy. Kdyby jen to - Charouz se s ČSOB dohodl, že její logo bude propagovat automobilový závodník Tomáš Enge. "Možnost prezentovat se ve formuli 1 zní pro nás skutečně zajímavě," připouští generální ředitel ČSOB Pavel Kavánek. Sám Charouz konkrétně nesdělil, za jakých podmínek bude Enge, zkušební jezdec stáje Prost, kterého zastupuje, banku propagovat.

jp

Rozpad impéria Charouz holding

S obrovským zadlužením započl skupina firem ovládaná podnikatelem Antonínem Charouzem, mimo jiné vlastníkem padesáti procent akcií hokejového týmu Sparta Praha a firmy Bohemian Promotion Agency, které patří vysílací práva na hokejovou extraligu. Antonín Charouz se významně podílel na privatizaci Investiční a poštovní banky (IPB) a po pádu této banky se dostal do vážných potíží. V současné době však intenzivně jedná s novým vlastníkem IPB Československou obchodní bankou (ČSOB) a podle svých slov se strany blíží vzájemné dohodě. Charouz část dluhů splatil prodejem výnosného vydavatelství Automotive, které se specializuje na vydávání sportovních časopisů. Přesto by se měly jeho podnikatelské aktivity soustředit nadále především na oblast sportu. ČSOB by naopak měla získat z Charouzovy skupiny firmy působící v oblasti automobilového průmyslu a obchodu. Antonín Charouz patří do skupiny českých gründerů, kteří se koncem devadesátých let dostali do závažných obtíží. Zatím se však zdá, že snad na rozdíl od několika svých kolegů podnikatelů jako byl bývalý vlastník fotbalové Sparty Mach nebo bývalý předseda Českomoravského fotbalového svazu Chvalovský neskončí u soudu na lavici obžalovaných. Pravděpodobně však bude muset oželeť ztrátu podstatné části své říše.

(MaFr)

Premiéra muzikálu *Babička*
mimo Českou republiku

Lyrický muzikál na motivy nejslavnější české knihy
3. 10. 2001 v české škole

Odpolední představení pro děti se koná v 15.30 hod., vstupné je 25,- ATS.
Večerní představení se koná v 19.00 hod., vstup pro dospělé 120,- ATS.
Obě představení jsou v divadelním sále české školy.

Muzikál přichází před diváky s několika devizami:
- má krásný poetický námět i zpracování a je protikladem násilí a stresu,
který se line z médií
- hvězdné herecké obsazení

kněžna - Miluška Voborníková, babička - Eva Bošková, hajný - Petr Haničinec,
černý voják - Richard Pachman, Viktorka - Iлона Vozničková, Hortenzie - Linda Skarlandtová,
Barunka - Berenika Kohoutová, Prošková - Jana Chládková, Prošek - Marek Černoch

A PENSION METRO FLORA

Praha - Vinohrady nabízí pohodlné ubytování.

Tel./Fax.: 00420 2 72 74 24 33

Tel./Fax.: 00420 2 994 23 95

E-mail: apension@volny.cz

<http://www.volny.cz/apension>

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 0624/22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

RANCH „M“, Jeseníky, chov huculských koní nabízí celoroční ubytování ve stylovém prostředí a jezdeckou turistiku.

Václav Merta, Vernířovice 175, CZ-788 15 Vernířovice, pošta Velké Losiny, Tel.: 00420-649-23 70 50, <http://www.equichannel.cz/ranch-m/>

**PRONAJMU LEVNĚ
RODINNOU VILKU**

kompl. zařízenou, až pro 6 osob, zahrada, garáž, swimming pool, terasa, v zahradní čtvrti Prahy, pro Vaší dovolenou, DM 60,-/den Arch. Jelínek te.: 00420 2 3120613, 3112228, mobil: 00420 607 123858, fax: 00420 2 61358540, E-mail: Jelínek@ipb.cz

**Rakúsko-slovenský
kultúrny spolok
Sekretariát RSKS
út 8 - 9,30hod a čt 17-
18,30hod**

**Otto BAUER Gasse 23 /11,
1060 Wien**

**te: 00431 596 13 15,
fax: 00431 595 57 99**

Dipl. Fyziott. a BOWEN praktik pomůže řešit zdr. problémy různého charakteru i chronické.

velmi úspěšně: např. karp.tunel, dých. problémy, diabetes, ekzém kardiovask. sys. pohyb. aparátu, migrény, nevolnosti, lymfat. procedury atd. Kombinace s přírodní léčbou a zdr. masážemi.

te.: 01 867 5461 (9 - 10hod) nebo večer. Sleva pro krajany

Veškeré druhy ručních prací, jako šití ubrusů dle žádané míry, bohatý sortiment ubrusů, krajek, nití a knoflíků vám nabízí

HELENE KAINRATH

Mariahilfer Straße 202, út a č: 8-12, 14-18 hod., st a pá: 8- 18 hod.
te.: 893 14 83

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práce: Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637, mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, <http://koller.cjb.net>

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek@AI.net

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech otázkách pojištění a financování. Rychle-spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985 9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg 46/2/8, 1220 Vídeň.

V LETNÍ SEZONĚ NABÍZÍM CHATU K PRONAJMUTÍ okres Žďár nad Sázavou. Kvalita za rozumnou cenu. Bližší informace: Dr. Radek Černý, Karlov 12, Žďár nad Sázavou, 591 01 CZ

WÜSTENROT

Stavební, úrazové, životní aj. pojištění také podle vašeho přání vám zajistí KADLEC JOSEF. Tel.: 0699/19413827 n. 0676/4613274.

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY, Krajské ceny, TV-Service, T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17, 1030 Wien, Tel/Fax: 798 47 08

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

úředních listin, dokladů aj. Mgr. Pavlína Böhmová, Laxenburger Str. 50/26, 1100 Wien, tel./fax 9544076 0699 1 9544077

UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Seďa, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18. Tel. 524 38 73, 6172706

ZUR BÖHMISCHEN KUCHL

Pavel Knížek, České speciality 1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel: 402 57 31

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Volksschule Dr. Leopold Zecherschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

KOŘENÍ, ČAJE, SUŠENÉ OVOCE,

z celého světa nabízí Libuše Bártek, Brunnenmarkt, Vídeň 16, tel. 43 97 18

SANO TOURS

Reisebüro Loprejs Zorika, Vídeň 3, Rennweg 21, tel. 715 95 55, fax 715 95 56 Zařídí pro Vás cesty do celého světa letadlem, autobusem, vlakem, lodí. Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31.
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien
Římskokatolický kostel

„Nejsvětějšího Vykupitele“ Tschechische Erlöserkirche

1030 Wien, Rennweg 63
Mše svatá v českém jazyce, každou neděli a zasvěcený svátek v 10 hodin.
Duchovní správce: P.TH.Dr. Jan Horák
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30 hodin. Duchovní správce: P.TH.Dr. Josef Valerián SDB, tel. 0732 779 339

Římskokatolická

Katedrála sv. Štěpána Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý 15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú nedeľu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Prodám zahradu 1.350 m. Oplocená, chatka, elektrika, studna, ovoc. stromy, leš, lyžařský vlek, rak.-české hranice, 150 km. od Vídně. Cena cca. 200 tis. ATS také možné v Kč, tel./ fax: Wien 402 22 00 - záznamník

Divadelní ochotnický spolek

VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianpl. 3
Schůze v malé klubovně - česká škola: 5. října, 9. listopadu, 7. prosince začátek 20. hod., hosté vítáni kontakt tel.: 02273 7604

Atelier JAN - Umění z kůže

Jan & Tamara Brabenec, Spittelberggasse 7, 1070 Wien, tel./fax: 526 54 22, po-pá 13-18, so 10-14 hod.

Kleines wiener cafe

Denis Bezucha, Kochgasse. 18. 1080 Wien tel.: 01 / 402 32 07, po - pá 7.30 - 22 hod. snídaně od 7.30-15.00 hod. - Kaffeehausküche „SHOT FAMOUS GROUSE“ Budějovické pivo

Restaurace BÖHMERWALD

rodina Stuchlíková „česká kuchyně a speciality“, 1040 Wien, Argentinienstr. 66, otevřeno: po-ne 10-23 hod., tel. 505 72 34

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

ČESKY A SLOVENSKY MLUVÍCÍ LÉKAŘI VE VÍDNI

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30.út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. – Kopalgasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03, nebo 67 64 303.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař, Vídeň 1, Blattgasse 13, tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb. ortopédka, též dětská. Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař pre vnútorné choroby, Vídeň 1, Zelinakgasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Kamila Hajek, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, Kožná lékařka. Medizinsko - kozmetický Inštitút, Akneinštitút a kožná ordinacia Po - Pa.: 9 - 20, Wien 1090 Spitalgasse 1A, tel: 406 34 99

Klemens Maria Hofbaer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír. sv. od 9.30 do 11 hod.

PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ,

Mag. Ladislav Nykl Ph.D., zajímavé pohovorové semináře, praxe Ledererg. 17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833. E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at <http://members.aon.at/nykl>

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku

Malá klubovna školy Komenského 1030 Wien, Sebastianplatz 3 středa 9 - 13hod tel: 641 01 17 "sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod (mimo školních prázdnin a svátků) Soubor SSČS: každou středu od 19.00 hod, tamtéž

Římskokatolický kostel

„Panny Marie na nábřeží“ Kirche Maria am Gestade

1010 Vídeň, Salvatorgasse 12
Mše sv. každou neděli a zasvěcený svátek v 8.30 h

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr.82, tel.486 42 12 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělavky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu).1100 Vídeň, Buchengasse 88. tel. / fax 604 54 85

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis. Majitel, nakladatel, vydavatel, tisk
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku. Schloßelgasse 18, A-1080 Wien,
Rakousko, záznamník/fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at.
Vychází měsíčně, odpovědná redaktorka ing. Helena Baslerová. Bankovní
spojení Bank Austria, č.úctu 683 035 901 BLZ 12000.
KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift. Medieninhaber, Verleger, Hersteller
und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich.
Schloßelgasse 18, A-1080 Wien, Österreich, Tonband/Fax 0043 1 4023299,
e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Erscheint monatlich. Bankverbindung: Bank
Austria, Kontonummer 683 035 901.
Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung: S podporou MZV odbor
kulturních styků. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být
vždy shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. -
Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zasláné články po stránce gra-
matické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

29.9. 19.30 hod. Pavel BOBEK & Lída Nopová
- hudební vystoupení s kapelou Miloše
Nopa, divadelní sál Školy Komenského,
Sebastianplatz 3, 1030 Wien. Kontakt
Forum - rezervace vstupenek: Atelier
JAN 526 54 22, M. Snášelová 06991
9562810

**29.9.17 hod. Beseda s dcerou básníka
Jaroslava Seiferta,** paní Janou
Seifertovou ke stému výročí jeho naro-
zenin, Slovanská beseda pořad kulturní-
ho výboru Menšinové rady

4.10. Ako bolo na počiatku - pásmo
rozprávania o histórii v podaní manže-
lov Tumovcov, Otto Bauer Gasse 23 / 11,
1060 Wien, Rakúsko-slovenský kultúrny
spolok - RSKS, te.: 596 13 15

až do 5.10. "Pyromachie a reliéfní tisky"
výstava obrazů a grafik Josefa
Ruszeláka. Malíř a grafik, výtvarník v
Městském divadle - ve Zlíně, kde také ži-
je a pracuje. Souběžně s volnou tvorbou
se léta věnoval užité grafice a fotografo-
vání, ilustroval několik básnických sbí-
rek, graficky upravoval knihy, časopisy,
bibliofilie aj. Od r. 1962 uspořádal přes
30 samostatných výstav, zúčastnil se ví-
ce jak 40 kolektivních výstav doma i v
zahraničí. Je členem Sdružení Q Brno,
Sdružení grafiků F.Kupky v Praze a
SVUM v Hodoníně, České centrum,
1010 Wien, Herrengasse 17

5.10. 20 hod. schůze - malá klubovna, hosté
vítání - 1030 Wien, Sebastianpl. 3
Divadelní ochotnický spolek VLASTE-
NECKÁ OMLADINA

**7.10. 10 hod. Na kolieskových korčuliach
alebo bicyklami po ostrove Donauinsel**
Zraz pri Schu-Ski - Reichsbrücke (U1).
Rakúsko-slovenský kultúrny spolok -
RSKS, te.: 596 13 15

10.10. - 6.11. "Hledání ztracené elegance"
- 3.ročník "Přírodní materiály a umělec-
kořemeslné techniky v soudobém odě-
vu a designu"

10.10 18 hod. vernisáž
Projekt zachycující tvorbu českých
módních návrhářek, designérů a foto-
grafů II.pol. 90.let, který má zároveň o-
bohatit sbírky UMPRUM. Celý projekt
kladoucí si za cíl i vznik muzea módy,
vznikl v roce 1997, kdy se také konala
první výstava a jeho autorkou je
Dagmar Březinová. České centrum,
1010 Wien, Herrengasse 17

13.10. 20 hod. Moravské hody, Vídeň 12,
Gatterhölzel, SOKOL XII / XV

13. 10. 19.30 hod. "Tři na lavičce" divadelní
představení autora Aldo Nicolaje
divadlo Freie Bühne Wieden, Wiedner
Hauptstrasse 60 B, 1040 Wien, Kontakt
Forum, rezervace vstupenek: Atelier

JAN 526 54 22, M. Snášelová
069919562810

15.10. 19 hod. Anděl Exit film (v českém
znění) podle stejnojmenné novely
Jáchyma Topola, Institut für Slawistik,
Seminarraum 1, Spitalgasse 2-4, Hof 3,
1090 Wien, tel.: 4277-42801 nebo 42802,
pořádá Institut für Slawistik s podporou
Českého centra

20.10. 16 hod. " Dívka pro mé babí léto"
komedie autor: Vladimír Přibský,
režie: Dana Šulová, Škola Komenského,
Sebastianplatz 3, 1030 Vídeň
Divadelní ochotnický spolek VLASTE-
NECKÁ OMLADINA

**21.10. 20 hod. Hof im Amerlinghaus am
Spittelberg, Stiftgasse 8, 1070 Wien**
Jaroslav Kořán (Drums) - Agnes Kutas
(Violin, Vocal). Vystoupení hudebního
dua v rámci mezinárodního festivalu
"neighbourhood in progress", který
představí jazzovou hudbu z ČR,
Chorvatska, Polska, Maďarska a
Rakouska. Pořádá České centrum

**10. 11. 14 hod. Slavnostní zahájení oslav
založení jednoty Sokola X. Koncert
moravské dechové hudby.**

10.11. - 1.12. výstava z historie jednoty X.,
po - pá od 17 do 20 hodin (a po dobu
sportovního zápolení v rámci oslav).
SOKOL X., Angelig. 21, 1100 Wien

2.12. 15.00 hod. Adventní odpoledne,
Slovanská beseda SOKOL XII / XV

14.12. 19,30 hod. Händels "Messiah",
Radio Symphonieorchester Wien, diri-
gent: Dennis Russell Davies m.j. s
Dagmar Peckovou, Wiener Konzerthaus,
tel.: 242 002, ticket@konzerthaus.at

19. 01. 2002 Šibřinky v národních krojích,
Haus der Begegnung Rudolfsheim
SOKOL XII / XV

**Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse
2 tel.: 587 06 63, fax: 586 91 55, theaterb-
rett@Eunet.at, www.theaterbrett. at**

8. září a až do 20. října Harold a Maude - Colin
Higgins

Traute Furthner - Maude, ostatní účinkující:
Brigitta Gutenbrunner, Markus Hamele,
Heinrich Herkih, Anita Kolbertová, Michael
Luef, Ludvík Kavín.

út. - sobota od 20 hod.

**Kostel "Nejsvětějšího Vykupitele", 1030 Wien,
Rennweg 63, mše sv. každou neděli v 10hod**

30.9. "Mše národů 2001" ve vídeňské katedrále sv.
Štěpána. Koncelebrují kněží, kteří jsou pověřeni ci-
zojazyčnou duchovní správou ve Vídni. Účastní se
též členové diplomatických sborů a představitelé
veřejného života. Nedělní mše sv. na Rennwegu v
tento den odpadá.

7.10. Svátek sv. Václava - Den otevřených
dveří o naší prázdninové činnosti -